

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2021

การแปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ในนวนิยายเรื่อง A Thousand Splendid Suns ของ Khaled Hosseini

พนิตนุช สัจจมงคล
คณะอักษรศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Recommended Citation

สัจจมงคล, พนิตนุช, "การแปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ในนวนิยายเรื่อง A Thousand Splendid Suns ของ Khaled Hosseini" (2021). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 7835.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/7835>

This Independent Study is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การแปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ในนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ Khaled Hosseini

น.ส.พนิตนุช สัจจมงคล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการแปลและการล่าม สาขาวิชาการแปลและการล่าม

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Translation of Farsi (Afghan Persian) Culture Words in *A Thousand Splendid Sun* by
Khaled Hosseini

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Translation and Interpretation
Field of Study of Translation and Interpretation

FACULTY OF ARTS

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

การแปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน)

ในนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ

Khaled Hosseini

โดย

น.ส.พนิตนุช สัจจมงคล

สาขาวิชา

การแปลและการล่าม

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ทรงศักดิ์ หมดสะและ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(แพรว จิตติพลังศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ทรงศักดิ์ หมดสะและ)

..... กรรมการ

(จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

พินิตนุช สัจจมงคล : การแปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ในนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ Khaled Hosseini. (Translation of Farsi (Afghan Persian) Culture Words in *A Thousand Splendid Sun* by Khaled Hosseini) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ทรงศักดิ์ หมดสะและ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษากลวิธีการแปล ลักษณะภาษาและระบบเสียงของภาษาฟาร์ซี ประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถานเพื่อทำความเข้าใจกลวิธีการแปล ลักษณะเสียงของภาษาฟาร์ซี ฉากของเรื่อง ความเป็นอยู่ของตัวละครและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอัฟกันแล้วประยุกต์ใช้ในการจัดการกับคำศัพท์ทางวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ในวรรณกรรมเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของคอลิด ฮุซัยนี

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการศึกษาเพื่อหาแนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นวิจัย ได้แก่ ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ด แนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีวรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ แนวทางการศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอซครอฟท์และคณะ การแปลแบบตีความของฌอง เดอลิล การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี ทิมประกอบกับนิยามและประเภทของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน ลักษณะภาษาฟาร์ซี และการใช้คำทับศัพท์

ทั้งนี้ กรอบการวิเคราะห์ที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะต้องนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการวิเคราะห์ด้วยต้นฉบับ และทฤษฎีการแปลเข้ามาช่วยให้สามารถถ่ายทอดบทแปลได้ใกล้เคียงหรือเทียบเท่าต้นฉบับ โดยเห็นว่าทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ด แนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีวรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ แนวทางการศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอซครอฟท์และคณะ การแปลแบบตีความของฌอง เดอลิล การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี ทิมประกอบกับนิยามและประเภทของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน ลักษณะภาษาฟาร์ซีรวมทั้งจากเอกสารตัวอักษรและการสอบถามเจ้าของภาษาฟาร์ซี และการใช้คำทับศัพท์เพียงพอช่วยให้สามารถเลือกกลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับการแปลด้วยต้นฉบับ เพื่อถ่ายทอดจินตภาพและหน้าที่ในฐานะสื่อที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อไปยังผู้รับสารงานแปล

จากการศึกษาทฤษฎีข้างต้นพบว่า การใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวช่วยให้สามารถนำมาประยุกต์สร้างหลักเกณฑ์การทับศัพท์คำศัพท์ทางวัฒนธรรมและเลือกใช้กลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับต้นฉบับให้ถ่ายทอดความหมายและเจตนารมณ์ของผู้เขียนได้อย่างครบถ้วน แต่ด้วยข้อจำกัดทางความรู้ด้านสัทศาสตร์และอรรถศาสตร์ของภาษาฟาร์ซีทำให้ไม่สามารถสร้างหลักเกณฑ์การทับศัพท์จากภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทยได้แม่นยำสมบูรณ์

สาขาวิชา การแปลและการล่าม

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6180318522 : MAJOR TRANSLATION AND INTERPRETATION

KEYWORD: translation, culture words, Farsi

Panitnuch Sajjamongkol : Translation of Farsi (Afghan Persian) Culture Words in *A Thousand Splendid Sun* by Khaled Hosseini. Advisor: SONGSAK MADSAE

This special research aims to investigate translation theories, Farsi language, and Afghanistan history, society, and culture to comprehend translation strategies, Farsi phonetics, settings, cultural context, and characters in *A Thousand Splendid Sun* by Khaled Hosseini, then, apply the analyzed data to manipulate the translation of Farsi (Afghan Persian) culture words contained in the literature into Thai.

The hypothesis is that in translating Farsi culture words into Thai, the translator is required to examine theories and principles include Christiane Nord's Discourse Analysis, Tomlinson and Lynch-Brown's Essentials of Children's Literature, Ashcroft et. al.'s Strategies of Appropriation in Post-Colonial Writing, Jean Delisle's Interpretive Approach of Translation, Anthony Pym's A typology of translation solutions, definitions and categories of culture, history, society and culture of Afghanistan, Farsi language system, and transliteration system.

Thus, this research requires theories and principles about source-text analysis and translation strategies to transfer the sense and flavor of a target text equivalent to the source-text. It is found that Christiane Nord's Discourse Analysis, Tomlinson and Lynch-Brown's Essentials of Children's Literature, Ashcroft et. al.'s Strategies of Appropriation in Post-Colonial Writing, Jean Delisle's Interpretive Approach of Translation, Anthony Pym's A typology of translation solutions, definitions and categories of culture, history, society and culture of Afghanistan, Farsi language system both from texts and questionnaires, and transliteration usage are sufficient and applicable for selecting appropriate approaches to convey the imaginary and function as a form of communication that the author intends to deliver to the target readers.

Conclusively, it is determined that theories and principles mentioned above are appropriate approaches to establish a transliteration system to manipulate Farsi culture words in the literature and translate them into Thai by preserving meaning, writer's intention, and flavor in the target text. Furthermore, the study of Farsi phonetics and semantics is required in establishing a more precise transliteration system for future research.

CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Translation and Interpretation
Academic Year: 2021

Student's Signature .....
Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ หมดสะและอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยที่ให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนการข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีมาโดยตลอดจนงานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ นิสิตขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.แพร จิตติพลังศรี อาจารย์ประจำสาขาการแปลที่คอยให้คำแนะนำ ติดตามและเคียงเคียงพวกเราด้วยความเมตตาและความเอ็นดูของอาจารย์ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สารภี แกสตันที่ช่วยขัดเกลาหัวข้อสารนิพนธ์ และโครงสร้างสารนิพนธ์จนเป็นรูปร่างขึ้นมา

ขอขอบพระคุณณัฐกานต์ จินดาบริรักษ์ (พี่จิบ) เจ้าหน้าที่ของศูนย์การแปลที่คอยประสานงานกับอาจารย์ คอยตามงานกับนิสิตคนนี้ พร้อมทั้งคอยช่วยเหลือทุกอย่างและให้กำลังใจตลอดเวลา

ขอขอบคุณคุณ Tamim Barekzai เจ้าของทวิตเตอร์ DariTeacher คุณครูสอนภาษาฟาร์ซี อัฟกานิสถานที่คอยให้คำแนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาฟาร์ซีและประเทศอัฟกานิสถาน และออกเสียงทั้งเสียงสระ คำศัพท์ และชื่อของตัวละครให้ใช้ประกอบการสร้างหลักเกณฑ์ทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยและการจัดการกับคำศัพท์วัฒนธรรม หากไม่พบคุณในวันนั้น สารนิพนธ์เล่มนี้คงไม่สำเร็จลุล่วงได้ตั้งแต่โครงร่างและตัวอย่างการแปล

ขอขอบคุณมิตรภาพและน้ำใจจากเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทสาขาการแปลที่คอยช่วยเหลือและร่วมทางฝ่าฟันอุปสรรคกันมาทั้งพี่อ้อม พี่เหม้มทั้งสอง แบม บอส พี่ลี่ พี่แคลร์ และเพื่อนคนอื่นที่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน

สุดท้ายขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาวที่สนับสนุนทางทุนทรัพย์และมอบโอกาสทางการศึกษาสำหรับปริญญาโทใบนี้ ทั้งยังคอยติดตามการทำงานด้วยความและเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา แม้อาจไม่ได้เข้าใจถึงแก่นเนื้อหาในสาขาที่ศึกษา แต่กำลังใจจากพ่อแม่เป็นสิ่งที่สร้างพลังอันยิ่งใหญ่ที่สุดให้กับลูกเสมอ

พนิตนุช สัจจมงคล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย.....	8
1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่สอง	10
ทบทวนวรรณกรรม.....	10
2.1 ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ด	10
2.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์บราวน์	12
2.3 วรรณกรรมยุคหลังอาณานิคม	15
2.4 แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลีล	19

2.5 การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิม.....	20
2.6 คำนิยามและประเภทวัฒนธรรม.....	21
2.7 ประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมในสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน.....	22
2.8 ลักษณะภาษาฟาร์ซี	45
2.9 การใช้คำทับศัพท์	48
บทที่สาม	49
การวิเคราะห์ตัวบท.....	49
3.1 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ.....	49
3.2 การวิเคราะห์คำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นวิจัย	66
บทที่สี่	70
การนิยามคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในภาษาฟาร์ซี	70
4.1 รายงานสรุปผลการสอบถาม	70
4.2 การสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ของข้อมูลเชิงทฤษฎีร่วมกับผลจากการสอบถาม	74
บทที่ห้า	76
การวางแผนการแปล และการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย.....	76
5.1 การวางแผนการแปล.....	76
5.2 การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย	77
บทที่หก	87
ตัวบทต้นฉบับ บทแปล และคำอธิบายการแปล	87
บทที่เจ็ด	107
สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ	107
7.1 สรุปผลการวิจัย	107
7.2 ข้อเสนอแนะ	108
ภาคผนวก ก.....	110

ภาคผนวก ข.....	120
ภาคผนวก ค.....	122
บรรณานุกรม.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ประเภทคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการศึกษา	7
ตารางที่ 2 พยัญชนะภาษาฟาร์ซี	47
ตารางที่ 3 สระภาษาฟาร์ซี	47
ตารางที่ 4 ความหมายและประเภทคำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการศึกษา	69
ตารางที่ 5 สรุปตัวเขียนในภาษาฟาร์ซีและความหมายคำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการศึกษา จากแบบสอบถาม	74
ตารางที่ 6 การทับศัพท์เสียงพยัญชนะจากภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย	84
ตารางที่ 7 การทับศัพท์เสียงสระจากภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย	85
ตารางที่ 8 การเปลี่ยนชื่อตัวละครโดยใช้การทับศัพท์	89
ตารางที่ 9 การแปลคำศัพท์วัฒนธรรมที่คัดสรรมาและบริบทแวดล้อมคำ	106

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 ภาพธงชาติประจำสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน	22
รูปภาพที่ 2 ภาพแผนที่สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน	23
รูปภาพที่ 3 ภาพคาบูลี ปาเลา.....	39
รูปภาพที่ 4 ภาพมานทู.....	39
รูปภาพที่ 5 ภาพอาซัค	40
รูปภาพที่ 6 ภาพบูลานี	40
รูปภาพที่ 7 ภาพกะบับ.....	41
รูปภาพที่ 8 ภาพพินรูบาบ	42
รูปภาพที่ 9 ภาพชุดบูร์กา.....	43
รูปภาพที่ 10 ภาพชุดพระฮานทุนบานพร้อมเสื้อกั๊กและชะพัน	44
รูปภาพที่ 11 ภาพหน้าปกหนังสือเรื่อง A Thousand Splendid Suns.....	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

A Thousand Splendid Suns แต่งขึ้นโดย คอลิด ฮุซัยนี (Khaled Hosseini) ได้รับการตีพิมพ์เมื่อปีค.ศ. 2007 เป็นนวนิยายที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของผู้หญิงสองคนในประเทศอัฟกานิสถานช่วงปีค.ศ. 1960 ถึงต้นปีค.ศ. 2000 ผู้หญิงสองคนนี้คือ มาเรียม (Mariam) ผู้เกิดมาในฐานะลูกนอกสมรสที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมแม้กระทั่งบิดาของตนเอง ถูกเนรเทศให้มาอาศัยอยู่ในกระท่อมเล็กๆ ชานเมืองเฮรัตกับแม่ของตนด้วยความยากลำบากและห่างไกลความเจริญ และลัยลา (Laila) เด็กหญิงที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะและอบอุ่นในกรุงคาบูล แต่ชะตากรรมที่พลิกผันทำให้ชีวิตของทั้งสองคนมาลงเอยด้วยการแต่งงานกับช่างทำรองเท้าที่นิยมใช้ความรุนแรงชื่อเราะซิด (Rasheed) หญิงทั้งสองคนต้องเผชิญกับการกดขี่จากสามีและสภาพสังคมด้วยความหวังที่จะมีความสุขในชีวิต สุดท้ายอิสรภาพนั้นต้องแลกมาด้วยการลงมือกระทำอะไรบางอย่างที่นำมาซึ่งการสูญเสีย ด้วยเนื้อหการบรรยายและชะตากรรมที่น่าโศกเศร้าและหดหู่ ทำให้วรรณกรรมเรื่องนี้ติดอันดับ Times Best Seller อันดับ 1 ติดต่อกัน 15 สัปดาห์ รางวัล Worldwide Bestselling Title อันดับ 1 ประจำปีค.ศ. 2008 ขึ้นแท่นหนังสือขายดีที่สุดใน Amazon ประจำปีค.ศ. 2007 และได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัล ALA's Best Book for Young Readers ประจำปีค.ศ. 2008 นอกจากนี้รางวัลที่ได้รับแล้ว วรรณกรรมเล่มนี้ยังมีคุณค่าทางอารมณ์ ด้วยการบรรยายความรู้สึกของตัวละครผ่านท่าทาง การแสดงสีหน้าและการเปรียบเทียบกับธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและรู้สึกคล้อยตามหรือมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครภายในเรื่องด้วย ซึ่งบทความออนไลน์ของ The Guardian เขียนโดย ThePinkElephant (2013) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า เป็น “หนึ่งในหนังสือที่สะเทือนใจจริงๆ รู้สึกสงสารจนร้องไห้ฟูมฟายเป็นเด็ก”

คอลิด ฮุซัยนีผู้เขียนวรรณกรรมเล่มนี้เป็นชาวอัฟกานิสถานที่เกิดที่เมืองคาบูล ประเทศอัฟกานิสถาน บิดาของเขาเป็นนักการทูตในกระทรวงต่างประเทศอัฟกานิสถาน และมารดาเป็นครูสอนประวัติศาสตร์และภาษาฟาร์ซีในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งของเมืองคาบูล เมื่อเขาอายุ 11 ปี บิดาของเขาได้ย้ายไปประจำการที่ประเทศฝรั่งเศส ครอบครัวเขาจึงย้ายตามไปด้วย และหลังจากนั้นเขาก็ไม่มีโอกาสได้กลับไปที่ประเทศอัฟกานิสถานเนื่องจากมีการรัฐประหารและการรุกรานของกองทัพโซเวียต ในปีค.ศ. 1980 ครอบครัวเขาก็ย้ายไปอาศัยที่รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ระหว่างที่อยู่ที่แคลิฟอร์เนีย เขาได้ผลิตผลงานที่มีชื่อเสียง ดังนี้ นวนิยายเรื่อง *The Kite Runner* (2003) ที่ได้รับรางวัล New York Times Bestseller นวนิยายเรื่อง *And The Mountains Echoed* (2013) และนวนิยายเรื่อง *Sea Prayer* (2019) ผลงานของเขายังได้รับคำชมอีกมากมาย เช่น จากหนังสือพิมพ์

USA Today ว่า “ผลงานของฮุซัยนีทำให้หัวใจสลาย ท้องไส้ปั่นป่วน และสะเทือนอารมณ์” (Chry, 2019)

เรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ คอลิต ฮุซัยนีมีการใช้ภาษาถิ่นประเทศอัฟกานิสถาน คือ ภาษาฟาร์ซี (Farsi) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าภาษาเปอร์เซียปะปนในตัวบทภาษาอังกฤษ เป็นการสอดแทรกวัฒนธรรมของอัฟกานิสถานในเนื้อเรื่องที่มีฉากในประเทศอัฟกานิสถานเพื่อให้ผู้อ่านต่างชาติได้รับรู้ถึงแนวคิดที่สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณี และฐานะของผู้หญิงภายใต้สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเกิดสงครามอยู่ตลอดเวลา ซึ่งกลวิธีในการเขียนนั้นใช้วิธีการเขียนภาษาฟาร์ซีเป็นตัวอักษรโรมันและใช้ตัวเอียงปะปนในบทบรรยายและบทสนทนาเพื่อเน้นให้เด่นชัดและบ่งบอกว่าเป็นคำในภาษาฟาร์ซี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

As Nana told the story, Mariam sat on her lap and pictured her mother being fitted for a wedding dress. She imagined her on horseback, smiling shyly behind a veiled green gown, her palms painted red with henna, her hair parted with silver dust, the braids held together by tree sap. She was musicians blowing the *shahnai* flute and banging on *dohol* drums, street children hooting and giving chase. (p. 9 - 10)

ตัวอย่างที่ 2

“Wallah o billah, I’ll go down and teach her a lesson. Who does she think she is, that *harami*, treating you—” (p. 223)

ตัวอย่างที่ 3

“It’s a matter of *qanoon*, *hamshira*, a matter of law,” Rasheed said, injecting his voice with a grave, self-important tone. “It is my responsibility, you see, to maintain order.” (p. 259 - 260)

จากตัวอย่างข้างต้นจะพบว่าคำส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น อาหารอย่าง *shalqam* (p.15) *aushak* (p.87) *mantu* (p.159) เครื่องแต่งกายอย่าง *burqa* (p.64) *pakol*

(p.135) *tumban* (p.199) กีฬาการละเล่นอย่าง *panjpar* (p.129) *buzkashi* (p.224) คำเกี่ยวกับศาสนาอย่าง *Eid-mubarak* (p.79), *allah-u-akbar* (p.268) *babaloo* (p.346) และสิ่งเหนือธรรมชาติอย่าง *jinn* (p.10) การเขียนเช่นนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้ช้ชยนี้ต้องการพยายามจะเน้นวัฒนธรรมอัฟกานิสถานและใส่ตัวตนของชาวมุสลิม-อัฟกันลงไปโดยเจตนา ซึ่ง Rizzard (2014) มองว่า “กลวิธีการปรับให้เข้ากับถิ่นทางภาษาศาสตร์และทางวัฒนธรรมที่นักเขียนวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมใช้เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างเป็นหนึ่งสิ่งที่เป็นปัญหาที่สุดในการแปล” และ Meher (2013) ยังให้ความเห็นอีกว่าบางครั้งนักเขียนก็มีการใช้ภาษาถิ่นแทนคำที่สามารถแทนได้ในภาษาอังกฤษได้เนื่องจากเป็นจุดประสงค์ของนักเขียนที่ต้องการให้กลิ่นอายของท้องถิ่นและสร้างภาพลักษณ์นั้นให้สมจริง การแปลวรรณกรรมเรื่องนี้จึงต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและกลยุทธ์ในการแปลค่อนข้างมากเพื่อที่จะคงจุดประสงค์ของผู้เขียนต้นฉบับเอาไว้และให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ว่าจะอาหาร เครื่องแต่งกาย การละเล่น หรือแม้แต่คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาในที่นี้คือศาสนาอิสลาม หากอธิบายคำเหล่านั้นมากเกินไปก็อาจทำลายอรรถรสของผู้อ่านและเจตนารมณ์ของผู้เขียนได้เนื่องจากผู้แปลทำหน้าที่ถ่ายทอดทั้งภาษาและวัฒนธรรม ผู้แปลจึงควรศึกษาวิธีการแปลเพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าว รวมทั้งลักษณะภาษาและระบบเสียงของภาษาฟาร์ซีเพื่อเข้ามาช่วยในการแปล และที่ขาดไม่ได้คือการศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน รวมไปถึงศาสนาอิสลามเพื่อทำความเข้าใจฉากของเรื่อง ความเป็นอยู่ของตัวละครและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอัฟกัน

ทั้งนี้ยังมีผลงานวิจัยที่คล้ายคลึงกันในการแปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี ดังเช่นงานวิจัยเรื่อง แนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวิชญฉัตร วิเศษสุวรรณภูมิในนวนิยายแปลเรื่อง *เด็กเก็บว้าว* (2014) ของ นางสาวมุนยาตี เก็บบุญเกิด (เก็บบุญเกิด, 2557) โดยศึกษาวิธีการของผู้แปลชื่อวิชญฉัตร วิเศษสุวรรณภูมิในการจัดการกับคำศัพท์ทางวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีที่ปรากฏในเรื่อง *The Kite Runner* ของ คอลิด ฮุซัยนีย์ ซึ่งพบว่าผู้แปลนั้นใช้วิธีการถอดเสียงเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ใช้วิธีการถอดเสียงแบบไม่มีคำไทยผสมมากที่สุด รองลงมาคือวิธีการถอดเสียงแบบมีคำไทยผสม เพื่อรักษาอรรถรสของเรื่องไว้ไม่ให้สูญไป และผู้วิจัยเห็นด้วยกับการรักษาอรรถรสของเรื่อง แต่การถอดเสียงที่ผู้แปลใช้ยังไม่มีระบบที่แน่นอนจึงเกิดความลักลั่นตามที่มุนยาตี เก็บบุญเกิดได้ตั้งข้อสังเกตว่าคำบางคำที่ผู้แปลทับศัพท์นั้นมีการลักลั่นในการทับศัพท์เมื่อเทียบกับพจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุกที่มี การบัญญัติคำที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามเอาไว้แล้วบางคำ ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากการถอดเสียงจากการให้คนมุสลิมในไทยออกเสียงให้ฟังตามที่ได้ผู้แปลได้ให้สัมภาษณ์ไว้ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการที่ผู้แปลถอดเสียงคำภาษาฟาร์ซีมาจากคำที่เขียนด้วยอักษรโรมันอาจทำให้เสียงที่ได้เกิดความผิดเพี้ยนไปจากคำเดิมในภาษาฟาร์ซีที่เขียนด้วยอักษรภาษาอาหรับเพราะความแตกต่างและข้อจำกัดในการออกเสียงแต่ละภาษา เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีประกาศตามสำนักงานราชบัณฑิตยสภาเรื่อง

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย มุนยาตี เก็บบุญเกิดจึงได้นำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับตามทีสำนักราชบัณฑิตยสถานประกาศไว้เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2535 มาประยุกต์ใช้ในการทับศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าวิธีการนี้ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากภาษาฟาร์ซีและภาษาอาหรับมีตัวอักษรที่แตกต่างกัน 5 ตัว และบางตัวอักษรที่เหมือนกันมีการออกเสียงที่แตกต่างกัน และผู้แปลได้ให้คำสัมภาษณ์ไว้ว่าในการทำความเข้าใจคำศัพท์วัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีที่ปรากฏนั้นอาศัยบริบทแวดล้อมของคำ ๆ นั้นเป็นส่วนใหญ่ มีการปรึกษาคนมุสลิมชาวไทยและนักเขียนในบางคำโดยรวมแล้วการศึกษาทำความเข้าใจถึงลักษณะภาษาที่รวมถึงระบบเสียงของภาษาฟาร์ซียังไม่เพียงพอในการจัดการกับปัญหานี้

นอกจากผลงานวิจัยในประเทศไทยแล้ว ยังมีผลงานวิจัยในประเทศอื่น ๆ อีก ตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง *The Translation of Foreign Words in an English Novel into Malay* (2017) ของฮัสลินา ฮารูน (Haslina Haroon) และ นูรุล ซัยฟีกะฮ์ ดาอูด (Nurul Syafiqah Daud) (Haroon & Daud, 2017) งานวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการแปลคำภาษาต่างถิ่นจากภาษาอังกฤษเป็นภาษามลายูเซีย โดยนำตัวบทแปลหนังสือ *A Thousand Splendid Suns* ของคออลิด ฮุซัยนียะจากในสำนวนฉบับแปลชื่อว่า *Seribu Matahari Syurga* แปลโดยโจโฮร์ บะห์รุ (Johor Bahru) เป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยเขานำทฤษฎีวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคม กลวิธีการแปลของลอเรนซ์ เวนูติ และการศึกษาการจำแนกกลวิธีการแปลของแจน เพเดอร์เซน (Pedersen) มาศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการจัดการกับคำภาษาต่างถิ่นของผู้แปล การวิจัยพบว่าผู้แปลใช้วิธีการสงวนคำเดิม (Retention) ของแจน เพเดอร์เซนในการแปลคำภาษาต่างถิ่นร้อยละ 51 ซึ่งเป็นกลวิธีการที่ยึดภาษาต้นทางเป็นหลักเพื่อที่จะคงความซื่อสัตย์ต่อตัวบทต้นฉบับ รองลงมาคือ การแทนที่คำ (Substitution) ร้อยละ 26 การเพิ่มคำอธิบาย (Specification) โดยการเพิ่มคำอธิบายในตัวบทและเชิงอรรถเสริมความ ร้อยละ 20 การละทิ้ง (Omission) ร้อยละ 2 และการแปลแบบทำให้เป็นสากล (Generalisation) ร้อยละ 1 เป็นที่น่าสนใจว่าตัวบทแปลฉบับนี้ใช้วิธีการทับศัพท์หรือถอดเสียงโดยไม่มีการสอดแทรกหรือเพิ่มคำอธิบายในภาษาปลายทางมากที่สุด แต่หากสังเกตลึกลงไปจะพบว่าคำศัพท์บางคำมีความหมายกำกับเป็นภาษาอังกฤษให้อยู่แล้ว ผู้แปลจึงสามารถทับศัพท์ได้เลย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

ST : “You are now husband and wife,” the mullah said. “*Tabreek*. Congratulations.”

TT : “Kamu berdua sekarang pasangan suami isteri yang sah.” Imam itu

ตัวอย่างที่ 5

ST: Bibi jo too always brought Mariam something, a box of *dishlemeh* candy, a basket of quinces. (p.15)

TT: Bibi jo juga selalu membawakan sesuatu untuk Mariam, sekotak gula-gula *dishlemeh*, atau sebakul kecil buah pear. (p.27)

ตัวอย่างที่ 6

จากตัวอย่างที่ 6 จะพบว่าการเพิ่มเชิงอรรถเข้ามาอธิบายคำว่า *chapan*

ST: The street was lined with shops and little stalls that sold lambskin hats and rainbow-colored chapans. (p.73)

TT: Kedai dan gerai yang menjual topi kulit kambing dan *chapan*¹⁹ berwarna-warni berderetan di jalan itu. (p.125-126)

¹⁹[Kaftan; baju lelaki yang longgar dan labuh.](#)

ตัวอย่างที่ 7

ST: They lay on their stomachs in the middle of Tariq's room and took turns dealing for *panjpar*. (p.129)

TT: Mereka meniarap di tengah-tengah bilik Tariq dan saling menunggu giliran membahagikan kad dalam [permainan](#) *panjpar*. (p.222)

จากตัวอย่างที่ 6 มีการเพิ่มคำอธิบายเชิงอรรถเข้ามาเพื่ออธิบายคำว่า *Chapan* และตัวอย่างที่ 7 มีการเพิ่มคำในภาษามาเลย์ คำว่า *permainan* ที่แปลตรงตัวว่า เกม เข้ามาเพื่ออธิบายคำว่า *panjpar* ซึ่งทำให้เข้าใจมากขึ้น เนื่องจากในบริบททั้งตัวอย่างที่ 6 และ ตัวอย่างที่ 7 ไม่ได้อธิบายชัดเจนว่าคืออะไร การเพิ่มคำอธิบายหรือเชิงอรรถเข้าไปจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้มากขึ้น

ทฤษฎีที่ Haslina Haroon และ Nurul Syafiqah Daud นำมาใช้วิเคราะห์และกลวิธีการแปลแบบการเพิ่มคำอธิบาย (specification) นั้นน่าสนใจและช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้นแต่อาจขัดกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

หนังสือนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* นั้นนอกจากจะได้รับรางวัลมากมายตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้รับการแปลมาแล้วหลากหลายภาษาทั้งภาษาฝรั่งเศส สเปน อิตาลี เยอรมัน อาหรับ เซอร์เบีย นอร์เวย์ จีนและญี่ปุ่น แต่กลับไม่มีฉบับแปลที่เป็นภาษาไทย และการจัดการกับคำภาษาฟาร์ซีโดยเฉพาะคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในนวนิยายเล่มนี้กลายเป็นปัญหาในการแปลเนื่องจากไม่มีคำศัพท์แทนที่ในภาษาไทยได้โดยตรงและสมบูรณ์ เป็นสิ่งที่ซับซ้อนอัน

เนื่องจากวัฒนธรรมที่แตกต่างและต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของผู้เขียนด้วย ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะลักษณะภาษาฟาร์ซีรวมทั้งระบบการออกเสียงอย่างลึกซึ้งซึ่งต้องการเวลาในการศึกษาค้นคว้า เมื่อเข้าใจระบบเสียง สังคมและวัฒนธรรมประกอบกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการแปลแล้วจึงจะสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการแปลนี้เพื่อให้ผู้อ่านงานฉบับแปลภาษาไทยที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอัฟกานิสถานเห็นภาพและเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างได้โดยที่ยังคงจุดประสงค์ที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการจะสื่อเอาไว้ด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีการแปลและแนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีบทประเพณีนวนิยาย
2. เพื่อศึกษานิยามและประเภทของวัฒนธรรมเพื่อคัดสรรคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีที่จะแปล
3. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ และสังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถานเพื่ออธิบายสภาพสังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถานที่ปรากฏเป็นฉากในนวนิยาย
4. เพื่อศึกษาภาษาฟาร์ซีรวมทั้งระบบการออกเสียงเพื่อนำมาสร้างระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยเพื่อปรับใช้ในการแปล
5. เพื่อแปลตัวบทที่คัดสรรจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

ในการแปลคำศัพท์วัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ Khaled Hosseini ควรอาศัยทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ด แนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีบทประเพณีวรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ แนวทางการศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอชครอฟท์ และคณะ การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิมประกอบกับนิยามและประเภทของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน ลักษณะภาษาฟาร์ซี และการใช้คำทับศัพท์ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาในการแปลตัวบทได้อย่างมีคุณภาพ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ตัวบทที่ใช้ศึกษาคัดสรรจากนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* เขียนโดยคอลิด ฮุซัยนีย ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บลูมส์เบอรี (Bloomsbury) ในปีค.ศ. 2007 ตัวบทต้นฉบับมี 51 บท รวม 402 หน้า ประกอบด้วยคำภาษาฟาร์ซี 187 คำ เป็นคำศัพท์ด้านวัฒนธรรม 109 คำ ซึ่งผู้วิจัยได้แยกคำตามประเภทวัฒนธรรมที่จัดแบ่งตามสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 5 สาขา โดยพบว่า มีคำศัพท์วัฒนธรรมด้านมนุษยศาสตร์ 47 คำ ด้านศิลปะ 13 คำ ด้านการฝีมือช่าง 6 คำ

ด้านคหกรรม 41 คำ และด้านกีฬาและนันทนาการ 2 คำ ขอบเขตงานวิจัยที่คัดสรรมาประกอบด้วย คำศัพท์ด้านวัฒนธรรมในภาษา farsi จำนวน 40 คำซึ่งประกอบด้วยคำศัพท์วัฒนธรรมจากทั้ง 5 สาขา ที่กล่าวข้างต้นเพื่อให้มีความหลากหลายและเพียงพอต่อการศึกษากาแปล ดังนี้

ประเภท	มนุษยศาสตร์	ศิลปะ	การช่างฝีมือ	คหกรรม	กีฬาและ นันทนาการ
คำที่คัด สรร	jinn (p.10)	kolba (p.3)	tasbeh (p.16)	shalqam (p.15)	panjpar (p.129)
	arbab (p.15)	shahnai (p.10)	gari (p.30)	sabzi (p.15, 40)	buzkashi (p.224)
	sahib (p.16)	dohol (p.10)	hookah (p.31)	kichiri (p.15)	
	mashallah (p.22)	logari (p.72)	matryoshka (p.39)	chapan (p.198)	
	azan (p.61)	haman (p.88)	sofrah (p.68)	aush (p.40)	
	iftar (p.77)	ghazal (p.109)	aftawa (p.68)	nikka (p.49)	
	Eid-ul-Fitr (p.78)	rubab (p.274)		poostin (p.74)	
	Eid-mubarak (p.79)	tambouras (p.274)		borani (p.87)	
	sujda (p.81)			aushak (p.87)	
	fatiha (p.136)			pakol (p.135)	
	espandi (p.232)			tumban (p.199)	
	babaloo (p.346)			ambagh (p.356)	
รวม	12 คำ	8 คำ	6 คำ	12 คำ	2 คำ

ตารางที่ 1 ประเภทคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการศึกษา

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากเอกสาร ประกอบด้วยเอกสารตัวอักษรและวิดีโอ และการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาฟาร์ซี
2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีกระบวนการขั้นตอนของการวิจัยแบบนิรนัย ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลทฤษฎี แนวคิดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากบทความ เอกสารวิชาการ เว็บไซต์ และการสอบถาม เพื่อรวบรวมแนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมก่อนนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการแปล

1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีประเภทวรรณกรรม
2. ศึกษาคำนิยามและประเภทของวัฒนธรรมเพื่อคัดสรรคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีที่จะแปล
3. ศึกษาประวัติศาสตร์ และสังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน
4. ศึกษาระบบเสียงและลักษณะคำภาษาฟาร์ซี
5. วิเคราะห์ด้วยทฤษฎีประเภทวรรณกรรม
6. ศึกษาลักษณะการออกเสียงคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาถิ่นฟาร์ซีที่คัดสรรมา
7. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาฟาร์ซีและสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร เว็บไซต์ และแบบสอบถาม
8. วางแผนการแปล
9. สร้างระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทย
10. แปลด้วยทฤษฎีที่คัดสรรประกอบการอธิบาย
11. ตรวจสอบงานแปล
12. สรุปผลการแปล

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมประเทศอัฟกานิสถาน
2. ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมประเทศอัฟกานิสถานใน ปีค.ศ. 1960 – 2000
3. ได้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะคำภาษาฟาร์ซีของประเทศอัฟกานิสถาน
4. ได้ระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทย

5. ได้แนวทางการแปลคำศัพท์วัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีในอัฟกานิสถานเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแปลตัวบทที่มีประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

บทที่สอง

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ด

คริสเตียอานเน่ นอร์ด (2005, p. 41) ได้กล่าวว่า หน้าที่ในการสื่อสารของตัวบทนั้นมีความสำคัญยิ่งกว่าองค์ประกอบเชิงความหมาย (semantic) และวากยสัมพันธ์ (syntactic) โดยที่ความหมายและโครงสร้างวากยสัมพันธ์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้ทำหน้าที่ในการสื่อสารไปยังผู้รับสาร การทำวาทกรรมวิเคราะห์จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจหน้าที่ในการสื่อสารของตัวบทและถ่ายทอดบทแปลออกมาให้คงหน้าที่ในการสื่อสารไว้ใกล้เคียงกับต้นฉบับ ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยบ่งชี้หน้าที่ในการสื่อสารของตัวบทประเภทต่าง ๆ ได้นั้น คริสเตียอานเน่ นอร์ดแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ประเภทคือ ปัจจัยภายนอกตัวบท (extratextual factors) และปัจจัยภายในตัวบท (intratextual factors)

2.1.1 ปัจจัยภายนอกตัวบท (Extratextual factors) เป็นปัจจัยที่ผู้แปลควรวิเคราะห์ก่อนอ่านตัวบท โดยสังเกตสภาพแวดล้อมโดยรอบของตัวบท ซึ่งแบ่งออกเป็นปัจจัยย่อยได้ 8 ปัจจัย ดังนี้

2.1.1.1 ผู้ส่งสาร (sender) คือ บุคคลหรือสถาบันผู้ที่ใช้ตัวบทในการส่งสารไปยังบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือเพื่อสร้างปรากฏการณ์บางอย่าง ซึ่งผู้ส่งสาร (sender) และผู้ผลิตสาร (text producer) อาจไม่ใช่คนเดียวกันและบางครั้งก็ไม่ใช่ชื่อของผู้ส่งสาร ผู้แปลต้องหาข้อมูลของผู้ส่งสารเกี่ยวกับอายุ เพศ ภูมิหลัง การศึกษา ภูมิสำเนา ฐานะทางสังคม ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบท และทัศนคติ

2.1.1.2 เจตนาของผู้ส่งสาร (sender's intention) คือ หน้าที่ของตัวบทที่ผู้ส่งสารต้องการให้ตัวบทนั้นทำ หรือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้รับสารมีต่อตัวบท เจตนาของผู้ส่งสารนั้นพิจารณาในมุมของผู้ส่งสารไม่ใช่ผลที่เกิดขึ้นจริงจากตัวบท เจตนาของผู้ส่งสารเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้แปลต้องค้นหาเนื่องจากเป็นตัวช่วยกำหนดเนื้อหา (content) และรูปแบบ (form) ของบทแปล โดยต้องหาข้อมูลแวดล้อม เช่น ประวัติผู้แต่ง บทสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ส่งสารอาจไม่บอกเจตนาตรง ๆ

2.1.1.3 ผู้รับสาร (audience) แนวทางการแปลส่วนใหญ่มองว่าการคำนึงถึงผู้รับสารนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่กระนั้นผู้แปลก็มักลืมหันไป ผู้รับสารตัวบทต้นฉบับและผู้รับสารตัวบทแปลนั้นไม่เหมือนกัน เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและภาษา ผู้แปลจะต้องคำนึงถึง อายุ เพศ การศึกษา ภูมิหลัง ฐานะทางสังคม และภูมิสำเนา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวตัดสินอย่างหนึ่งว่าควรแปลอย่างไร

2.1.1.4 สื่อ (medium) เป็นสิ่งที่ช่วยนำพาสารไปยังผู้รับสาร สื่อนี้อยู่ในรูปลายลักษณ์อักษรหรือคำพูด (writing vs speech) ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดระดับของความชัดเจน การจัดเรียงเหตุผล

รูปแบบประโยค การเลือกใช้คำเชื่อมสันธาน การใช้วจนภาษา เช่น สื่อน้ำและท่าทาง ผู้แปลไม่เพียงแต่ต้องหว่านสื่อเป็นแบบลายลักษณ์อักษรหรือไม่ แต่ต้องหาประเภทของสื่อด้วยซึ่งสื่อจะเป็นสิ่งบ่งบอกว่าผู้รับสารมีขนาดเท่าใด มีการศึกษาเท่าใดและมีความคาดหวังอย่างไร

2.1.1.5 สถานที่ (place of communication) เป็นแหล่งที่ตัวบทนั้น ๆ ผลิตขึ้น ซึ่งบอกให้เราทราบถึงสภาพสังคม การเมืองวัฒนธรรมของผู้ส่งสารและผู้รับสาร และภาษาถิ่น

2.1.1.6 เวลา (time of communication) คือเวลาที่ตัวบทนั้นเขียนขึ้นหรือตีพิมพ์ขึ้น เนื่องจากภาษาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และเวลาจึงเป็นสิ่งสะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมในขณะนั้น ๆ หากต้นฉบับและบทแปลมีช่วงเวลาห่างกัน จะเกิดปัญหาในการเลือกสรรคำในการแปล ผู้แปลจึงต้องหาข้อมูลว่าตัวบทนั้นผลิตขึ้นเมื่อใด

2.1.1.7 โอกาสพิเศษ (motive of communication) การที่ตัวบทใด ๆ ผลิตขึ้นในโอกาสพิเศษ เช่น การประกาศ การเฉลิมฉลอง ประเภทของตัวบทนั้น ๆ จะใช้สื่อที่เฉพาะเจาะจงในการส่งสาร เช่น หนังสือพิมพ์ กระดานประกาศ ผู้แปลจะต้องพิจารณาว่าตัวบทนั้นผลิตขึ้นในโอกาสพิเศษหรือไม่ ผลิตเพื่อใช้ครั้งเดียว หลายครั้ง หรือเป็นประจำ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหา วงศัพท์ และโครงสร้างภาษา

2.1.1.8 หน้าที่ของตัวบท (text function) คือหน้าที่ของตัวบทในการสื่อสาร ซึ่งไรส์ (1971) ได้แบ่งหน้าที่ตัวบทออกเป็น ตัวบทประเภทให้ข้อมูล (Informative text) ตัวบทประเภทเน้นการแสดงออก (expressive text) และตัวบทประเภทปฏิบัติการ (operative text)

2.1.2 ปัจจัยภายในตัวบท (Intratextual factors) เป็นปัจจัยที่ผู้แปลทำการวิเคราะห์ภายในตัวบทซึ่งต้องอาศัยการอ่านหรือฟังตัวบท ซึ่งแบ่งออกเป็นปัจจัยย่อยได้ 8 ปัจจัย ดังนี้

2.1.2.1 หัวข้อเรื่อง (subject matter) เป็นปัจจัยพื้นฐานในการวิเคราะห์ตัวบท แม้ว่าหลายหัวข้อเรื่องจะไม่ได้ข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับเนื้อหามากนัก แต่อาจช่วยบอกให้ทราบว่าตัวบทมาจากสาขาใด ช่วยให้คาดเดาเนื้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ (presupposition) ของผู้ส่งสาร และอาจบ่งบอกถึงปัจจัยภายนอกบางอย่างได้ ผู้แปลจะต้องพิจารณาว่ามีหัวข้อเรื่องหัวข้อเดียวต่อเนื่องกัน หรือมีหลายหัวข้อย่อย

2.1.2.2 เนื้อหา (content) การวิเคราะห์ด้วยการสรุปใจความหรือเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ (paraphrase) โดยไม่ให้ความหมายแฝงเดิมหายไป จะช่วยให้ผู้แปลสามารถตรวจสอบความเข้าใจเบื้องต้นและใช้เป็นตัวชี้้นำในการแปล เนื้อหาบางอย่างที่เป็นข้อเท็จจริง (factual) ในช่วงเวลาหนึ่งอาจกลายเป็นเรื่องแต่ง (fictional) ในเวลาต่อมาเมื่อข้อเท็จจริงนั้นไม่เกิดขึ้นจริง

2.1.2.3 เนื้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ (presupposition) คือสิ่งที่คาดว่าผู้รับสารจะรู้อยู่แล้ว เช่น วัฒนธรรมต้นทาง ประวัติผู้แต่ง เหตุการณ์ต่าง ๆ ด้านสังคม การเมือง เป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏใน

ตัวบทเนื่องจากผู้ส่งสารไม่กล่าวถึงตรง ๆ นักแปลจะต้องพิจารณาว่าผู้รับสารฉบับแปลมีภูมิหลังห่างจากผู้รับสารต้นฉบับมากน้อยเพียงใด

2.1.2.4 โครงสร้างของตัวบท (text composition) แบ่งการวิเคราะห์โครงสร้างออกเป็นระดับมหภาค (macrostructure) ดูจากการจัดแบ่งบท หัวข้อย่อย หรือย่อหน้าของตัวบท และระดับจุลภาค (microstructure) ดูจากโครงสร้างของประโยค

2.1.2.5 อวัจนภาษา (non-verbal elements) คือสัญลักษณ์ที่ไม่ใช้ภาษาในการสื่อสาร ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน (face-to-face communication) อาจใช้สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ส่วนในการสื่อสารแบบลายลักษณ์อักษร อาจอยู่ในรูปแบบรูปภาพ ตาราง กราฟ แผนภูมิ ผู้แปลจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมต้นทางและปลายทางด้วย เนื่องจากอวัจนภาษาในแต่ละวัฒนธรรมสื่อความหมายแตกต่างกัน

2.1.2.6 ศัพท์ (lexis) ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์ความหมาย วจนลีลา รูปแบบของคำ ต้องพิจารณาความยากง่ายของคำศัพท์ คำนั้น ๆ เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ศัพท์เฉพาะวงการ คำอุปมาอุปไมย คำที่ใช้ซ้ำจนผิดสังเกต เนื่องจากอาจมีความหมายซ่อนอยู่ในการเลือกใช้คำนั้น ๆ

2.1.2.7 โครงสร้างประโยค (sentence structure) โดยวิเคราะห์รูปแบบ หน้าที่ของโครงสร้างประโยค ความซับซ้อนของประโยค ความยาวของประโยค ความต่อเนื่องของเนื้อความในแต่ละประโยค

2.1.2.8 ลักษณะเหนือหน่วยเสียง (suprasegmental features) ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน (face-to-face communication) ลักษณะเหนือหน่วยเสียงจะปรากฏในเสียงหนักเบา ทำนองเสียง จังหวะการพูดซ้ำเร็ว ในการสื่อสารแบบลายลักษณ์อักษร จะปรากฏในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวเอน ตัวหนา การเว้นระยะห่างเป็นพิเศษ การศึกษาทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ด์ช่วยให้ทราบแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทที่ทำหน้าที่ในการสื่อสาร และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ตัวบทนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* เพื่อเข้าใจหน้าที่ของตัวบทในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังช่วยให้เข้าใจเจตนาของผู้เขียนมากขึ้น

2.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมของทอมลินสันและลินช์บราวน์

แม้ว่าแคโรล ลินช์บราวน์ และแคโรล ทอมลินสัน จะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมเด็กและวรรณกรรมเยาวชน แต่ทฤษฎีองค์ประกอบนวนิยาย (Elements of Fiction) (Tomlinson & Lynch-Brown, 1996) ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมได้ โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด ดังนี้

2.2.1 โครงเรื่อง (Plot)

โครงเรื่อง คือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องราวเรียงร้อยเข้าด้วยกันเป็นโครงเรื่อง หรือกล่าวง่าย ๆ ก็คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โครงเรื่องที่ดีจะต้องสร้างปมความขัดแย้ง (Conflict) ที่ทำให้น่าสนใจ โดยที่ปมความขัดแย้งนั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ความขัดแย้งภายในของตัวละคร (Person-against-self) เป็นปมความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวตัวละครไม่ว่าจะร่างกายหรือจิตใจเพื่อที่จะก้าวข้ามหรือเอาชนะบางสิ่ง ความขัดแย้งกับธรรมชาติ (Person-against-nature) เป็นปมความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับพลังหรือแรงปะทะของธรรมชาติ ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร (Person-against-person) เป็นปมความขัดแย้งระหว่างตัวละครสองตัวละครขึ้นไปในเรื่องเดียวกันเอง และความขัดแย้งกับสังคม (Person-against-society) เป็นปมความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับโครงสร้างทางสังคม สงคราม ช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง หรือการเข้ามาของเทคโนโลยี

โครงเรื่องมาจากการร้อยเรียงหลากหลายวิธีแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ ประเภทแรก โครงเรื่องตามลำดับเวลา (Chronological plots) เป็นประเภทที่นักเขียนนิยมใช้กันมากที่สุด โดยเหตุการณ์จะดำเนินไปเป็นลำดับตามช่วงเวลา ประเภทที่สอง โครงเรื่องแบบก้าวหน้า (Progressive plots) มักใช้เหตุการณ์ในช่วงสองถึงสามบทแรกเปิดเรื่อง (Exposition) เพื่อปูตัวละครฉาก และปมความขัดแย้ง ส่วนบทอื่น ๆ ที่ตามมาจะเล่าถึงเหตุการณ์ขมวดปม (Rising action) เพื่อนำไปสู่จุดสุดยอด (Climax) ของเนื้อเรื่องและจบด้วยบทสรุป และประเภทสุดท้าย โครงเรื่องชนิดจบในบท (Episodic plots) เป็นประเภทที่มีการรวบรวมเรื่องสั้นหรือเนื้อเรื่องแบบจบในตอนเข้าไว้ด้วยกัน โดยที่แต่ละเรื่องแต่ละตอนจะมีปมความขัดแย้งและบทสรุปในตัวของมันเอง แม้แต่ละตอนจะมีการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา แต่ทุก ๆ ตอนไม่จำเป็นต้องมีความเชื่อมโยงกันในด้านเวลา ทั้งนี้การใช้การย้อนเวลา (Flashback) อาจมีการนำมาใช้เพื่อกล่าวย้อนไปถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่เพื่อสร้างความเข้าใจที่มาที่ไปของการกระทำหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งให้กับผู้อ่าน นอกจากนี้เครื่องมือที่นักเขียนนิยมใช้ในการสร้างโครงเรื่อง คือ การเกริ่นการณ (Foreshadowing) เป็นการให้คำใบ้หรือบอกกลางสังหรณ์เล็กน้อยกับผู้อ่านว่าเหตุการณ์ใดจะเกิดขึ้น

2.2.2 ตัวละคร (Characters)

ตัวละคร คือ ผู้ทำการกระทำต่าง ๆ ในเนื้อเรื่อง และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ น่าติดตามมากขึ้น การวางตัวละคร (Characterization) เป็นวิธีการของนักเขียนที่จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครมากขึ้นโดยผ่านการบรรยายลักษณะทางกายภาพ บุคลิกนิสัยใจคอ คุณสมบัติต่างๆ อารมณ์และความคิดของตัวละครที่มีต่อสิ่งต่างๆ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร นอกจากนี้เรายังสามารถรู้จักตัวละครผ่านการกระทำ บทสนทนา การตอบโต้ของตัวละครอื่น และการบรรยายของผู้เล่าเรื่อง (Narrator)

พัฒนาการของตัวละคร (Character development) มักจะเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงของตัวละครด้านความดีความชั่วผ่านเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในเนื้อเรื่อง หากตัวละครเผชิญเหตุการณ์ครั้งสำคัญในชีวิตหรือเหตุการณ์ที่จะเปลี่ยนชีวิต เราในฐานะผู้อ่านก็สามารถคาดเดาได้เลยว่าตัวละครจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในท้ายที่สุด ตัวละครหลักมักเรียกกันว่า ตัวเอก (Protagonist) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบุคลิกซับซ้อน มีทั้งความดีและความชั่วอยู่ในตัวเหมือนคนจริงๆ ทว่าไป ตัวละครที่มีบุคลิกเช่นนี้มีชื่อเรียกว่า ตัวละครหลายมิติ (Round character) ส่วนตัวละครรอง (Minor หรือ Secondary character) จะมีการบรรยายถึงน้อยกว่า มีการเปิดเผยข้อมูลให้ผู้อ่านรู้เท่าที่จำเป็นต่อเหตุการณ์หรือเนื้อเรื่อง ตัวละครรองอาจเป็นตัวละครที่เป็นตัวละครหลายมิติ แต่หลายตัวละครก็เป็นตัวละครมิติเดียว (Flat character) ที่มีการบรรยายให้เห็นเพียงแค่มิติเดียวหรือไม่มีการพัฒนา ตัวละครเช่นนี้มักจะเป็นตัวแทนของความดีหรือความชั่ว

2.2.3 ฉาก (Setting)

เวลาและสถานที่ที่เหตุการณ์ในเนื้อเรื่องดำเนิน คือ ฉากของเนื้อเรื่อง ฉากในแต่ละเรื่องจะมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกัน ในวรรณกรรมประเภทอิงประวัติศาสตร์ (Historical fiction) ฉากถือเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง วรรณกรรมเช่นนี้จะมีการบรรยายทั้งเวลาและสถานที่ครบถ้วนซึ่งเรียกว่า ฉากท้องเรื่องจำเพาะ (Integral setting)

อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมบางเรื่องโดยเฉพาะประเภทเทพนิยายหรือตำนานเรื่องเล่า อาจใช้การบรรยายว่า “นานมาแล้ว ณ กระหม่อมแห่งหนึ่งกลางป่าลึก” เพื่อกล่าวถึงสถานที่คร่าวๆ โดยไม่ระบุเวลาส่งผลให้เนื้อเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน เวลาใดก็ได้ ฉากประเภทนี้เรียกว่า ฉากท้องเรื่องประกอบ (Backdrop setting)

2.2.4 แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่องมีความสำคัญในการบอกความหมายของเรื่อง เรามักนึกถึงใจความสำคัญหรือคติของเรื่อง แต่แก่นเรื่องอาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับด้านสุนทรียะอย่างการชื่นชมธรรมชาติ หรือความคิดเห็นต่อปัญหาทางสังคมก็ได้ การจะสืบหาแก่นเรื่อง จะต้องตั้งคำถามว่าอะไรคือจุดประสงค์ที่นักเขียนเขียนเรื่องนี้ขึ้นมา หรืออะไรคือสิ่งที่ผู้เขียนพยายามจะบอกผ่านการเล่าเรื่อง

2.2.5 สลีลา (Style)

สลีลา คือ วิธีการที่นักเขียนเล่าเรื่องเป็นลักษณะการประพันธ์ของนักเขียน ถึงไม่ใช่ตัวเนื้อหาของหนังสือ แต่ก็มีผลสอดคล้องกับเนื้อหาด้วยเช่นกัน สลีลาสามารถวิเคราะห์ได้จากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

คำ คำที่ผู้เขียนเลือกใช้ควรดูลักษณะสั้นยาว ความธรรมดาหรือพิเศษ จังหวะหรือสัมผัส การสะท้อนอารมณ์ การใช้สำเนียง ได้แก่ สำเนียงมาตรฐาน สำเนียงท้องถิ่น หรือสำเนียงของชนกลุ่มน้อย จากนั้นก็ตั้งคำถามว่าเหตุใดนักเขียนจึงเลือกใช้คำนั้นและคำนั้นก่อให้เกิดผลใด

ประโยค ประโยคที่เลือกใช้ควรดูความสั้นยาว การอ่านง่ายยาก และความสั้นไหลโดยไม่ต้องย้อนกลับไปอ่าน

การจัดเรียงเนื้อหา การจัดวางเนื้อหาสามารถวิเคราะห์จากความยาวย่อหน้า การเชื่อมโยงระหว่างย่อหน้า ความยาวของบท ลักษณะของข้อบท คำนำ บทเกริ่นนำ บทส่งท้าย และจำนวนหน้าของหนังสือ ผู้อ่านในระดับเริ่มต้นชื่นชอบหนังสือที่มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นบท

มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of view) หากมีการเล่าเรื่องผ่านสายตาและน้ำเสียงของคนที่ไม่ได้อยู่ในเนื้อเรื่องจะเรียกว่าการเล่าเรื่องผ่านผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 3 (Third-person narrator) มักใช้สรรพนามแทนตัวละครว่า 'he, she, it' หากผู้เล่าเรื่องสามารถรู้ถึงความคิดของตัวละครทุกตัวละครในทุกที่ทุกขณะจะเรียกว่า ผู้เล่าเรื่องรู้แจ้งเห็นจริง (Omniscient) วรรณกรรมบางเรื่องบรรยายให้เห็นความคิดของตัวละครหลักเพียงผู้เดียว มุมมองเช่นนี้มีชื่อเรียกว่า มุมมองการเล่าเรื่องผ่านผู้เล่าเรื่องรู้แจ้งเห็นจริงบางส่วน (Limited omniscient point of view) หลายเรื่องมีการเล่าเรื่องโดยให้ตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเรื่อง ซึ่งผู้อ่านจะรู้สึกใกล้ชิดกับตัวละคร เห็นหรือรับรู้ทุกสิ่งอย่างที่ตัวละครทำและคิด ผู้เล่าเรื่องเช่นนี้เรียกว่า ผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 1 (First-person narrator) ที่มีการใช้สรรพนามแทนตัวละครเองว่า 'I'

การใช้สัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นวิธีการที่นักเขียนใช้ เพื่อสื่อถึงความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในเนื้อเรื่องโดยใช้สิ่งที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงความคิดความเชื่อหนึ่ง ความคล้ายคลึงกันของสิ่งหนึ่งหรือตามขนบธรรมเนียมประเพณี สัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ และสถานการณ์บางอย่างต่างเป็นตัวแทนความหมายที่เป็นนามธรรม สัญลักษณ์บางอย่างอาจมีความเป็นสากล และปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในวรรณกรรมหลายเรื่อง แต่บางอย่างอาจเฉพาะเจาะจงแต่ละเรื่องหรือแต่ละวัฒนธรรม หากสัญลักษณ์นั้นปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในเนื้อเรื่อง จะเรียกสัญลักษณ์นั้นว่า แนวเรื่อง (Motif) การศึกษาทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมของทอมลินสันและลินช์บราวน์ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจและทราบถึงแนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีประเภทวรรณกรรมซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยบทเรื่องนี้ *A Thousand Splendid Suns* ที่เป็นประเภทวรรณกรรมได้เพื่อที่จะทำความเข้าใจด้วยบทและเนื้อหาประเภทวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

2.3 วรรณกรรมยุคหลังอาณานิคม

การล่าอาณานิคมมีมายาวนาน ประเทศที่มีอำนาจในยุโรปหวังเพียงจะครอบครองดินแดนเป็นของตน และตั้งตนมีอำนาจเหนือกว่าผู้อื่น การใช้กำลังอาวุธบังคับขู่เข็ญฟังดูโหดร้ายและไร้อารยธรรมเกินไป ชาวยุโรปจึงสร้างความคิดที่เรียกว่า ความศิวิไลซ์ (Civilization) ขึ้น โดยมีความคิดว่าตนนั้นมีอารยธรรมมองผู้อื่นที่มีความเป็นอยู่และภาษาที่ตนไม่คุ้นเคยว่าป่าเถื่อน (Savage) ประเทศอาณานิคมมีความหวังดีที่จะทำให้โลกนี้ศิวิไลซ์ด้วยการเผยแพร่วัฒนธรรมและภาษาที่ตนคิดว่าดีงาม

แก่ประเทศได้อาณานิคมของตน ความคิดเช่นนี้ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมว่าคนในประเทศอาณานิคมเหนือกว่าคนในประเทศได้อาณานิคม ไม่ใช่เพียงแค่ตัวตน แต่รวมถึงวัฒนธรรมและโดยเฉพาะภาษา เซฟิทซ์ (1991) กล่าวว่าภาษาถูกจัดแบ่งลำดับชั้นให้ภาษาของประเทศอาณานิคมเหนือกว่า และภาษาของประเทศได้อาณานิคมด้อยกว่า เขายังกล่าวอีกว่า เมื่อคนในประเทศอาณานิคมเข้าไปในดินแดน [ที่ปัจจุบันเรียกว่าอเมริกา] และพบภาษาที่ตนมองว่าไม่ใช่ภาษาคน ทำให้เกิดความพยายามที่จะถ่ายทอดภาษาขึ้นด้วยการนำสารผ่านภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง (Translatio) แต่เป็นการนำสารจากชาวอินเดียนแดงมาสรรคำภาษาอังกฤษ (Cheyfitz, 1991) นั่นเท่ากับว่าชาวยุโรปกำลังสอนและปลูกฝังภาษาอังกฤษให้กับชาวอินเดียนแดง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับอีกหลายประเทศจนทำให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการในโลกที่เรียกกันว่า lingua franca ซึ่งต่อมามีความพยายามที่จะเผยแพร่วัฒนธรรมและภาษาอังกฤษผ่านงานวรรณกรรมต่าง ๆ โดยยุคแรกเริ่มให้ผู้เขียนจากประเทศอาณานิคมเขียนวรรณกรรมให้คนที่อยู่ได้อาณานิคมอ่าน ต่อมาเริ่มมีผู้เขียนจากประเทศได้อาณานิคมผลิตงานวรรณกรรมขึ้น โดยที่วรรณกรรมและเนื้อหาภายในวรรณกรรมเล่มนั้นต้องได้รับการอนุญาตจากผู้มีอำนาจดูแลในประเทศอาณานิคม ซึ่งแอสครอฟท์และคณะ (1989) กล่าวว่าเป็นการ “เขียนบนกระดาษของผู้ปกครองด้วยปากกาและน้ำหมึกของผู้ปกครอง” หลังจากนั้นก็มีความพยายามที่จะสอดแทรกวัฒนธรรมของตนเองโดยผู้เขียนจากประเทศที่อยู่ได้อาณานิคม เพื่อคงวัฒนธรรมของตนให้คงอยู่ ไม่สูญหายไปกับวัฒนธรรมที่พยายามเข้ามาครอบครองด้วยวิธีการต่าง ๆ มาจนถึงปัจจุบัน

แอสครอฟท์และคณะ (1989) ได้รวบรวมวิธีการสอดแทรกวัฒนธรรมหรือที่เรียกว่า กลวิธีการผนวกภาษางานเขียนยุคหลังวรรณกรรม (Strategies of Appropriation in Post-Colonial Writing) ไว้ดังนี้

2.3.1 การกำกับความหมายคำ (Glossing) คือ วิธีการให้ความหมายกำกับคำภาษาถิ่นหรือไวยากรณ์ที่คนถิ่นนั้นใช้ ซึ่งไม่ใช่ภาษาอังกฤษมาตรฐานเข้ามาใช้ในวรรณกรรม เช่น การใช้ตัวเอียงสำหรับคำภาษาถิ่นและให้ความหมายในวงเล็บประกอบ อย่าง ‘he took him into his *obi* (hut)’ (Ashcroft et al., 1989, p. 60) และการใช้เครื่องหมายอัฒภาคเดี่ยวกำกับในเรื่อง *Brighten’s sister-in-law* ของ Henry Lawson:

Jim was born on the Gulgong, New South Wales. We used to say ‘on’ the Gulgong – and old diggers still talked of being ‘on the’ Gulgong’ – though the goldfield there had been worked out for years, and the place was a dusty little pastoral town in the scrubs. Gulgong was about the last of the great alluvial ‘rushes’ of the ‘roaring days’ – and dreary and dismal enough it looked when I was there.

The expression ‘on’ came from being on the ‘diggings’ or goldfield – the workings or the goldfield was all underneath, of course, so we lived (or starved) *on* them – not in nor at ‘em.

(Roderick 1972, น. 555, อ้างถึงใน (Ashcroft et al., 1989, p. 62)

จะเห็นได้ว่าการใช้เครื่องหมายอัฒประกาศเดียวกันกับคำว่า ‘on’ เพื่อเน้นไวยากรณ์ที่คนถิ่นนั้นใช้ ซึ่งแตกต่างกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมาตรฐาน

2.3.2 การใช้คำโดยไม่แปล (Untranslated words) คือ การนำคำภาษาถิ่นเข้ามาวางแทนที่คำภาษาอังกฤษโดยไม่มีการให้ความหมายกำกับ แต่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจความหมายได้ด้วยบทสนทนาหรือบริบทแวดล้อม ดังเช่นที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *Visitants* ของ Randolph Stow:

‘E,’ said Misa Makadoneli, ‘green bananas then. They are the same as potatoes. And *lokwai*.’

‘They will eat *lokwai*?’ said Naibusu. ‘Perhaps it is not their custom.’

‘My grief for them,’ Misa Makadoneli said . . . ‘see what there is in the cookhouse.’

(Stow 1979, น. 9, อ้างถึงใน (Ashcroft et al., 1989, p. 64)

จะเห็นได้ว่าการนำคำภาษาถิ่นเข้ามาใช้โดยไม่กำกับความหมาย

2.3.3 การใช้ภาษาร่วมกัน (Interlanguage) คิดขึ้นโดย Nemser (1971) และ Selinker (1972) คือ ระบบทางภาษาศาสตร์ที่ผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองใช้ (Ashcroft et al., 1989, p. 66) โดย Interlanguage เป็นเทคนิคในการผสมผสานระหว่างโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ของสองภาษา เช่น นวนิยายของ Amos Tutuola:

I was a palm-wine drinkard since I was a boy of ten years of age. I had no other work more than to drink palm-wine in my life. In those days we did not know other money except cowries, so that everything was very cheap, and my father was the richest man in town.

(Tutuola 1952, น. 7, อ้างถึงใน (Ashcroft et al., 1989, pp. 65-66)

2.3.4 การผสมโครงสร้าง (Syntactic fusion) คือ วิธีการผสมผสานกันในระดับโครงสร้างประโยค เช่น ข้อความที่ตัดตอนมาจากนวนิยายที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์เรื่อง *Bomanus kalabus o sori o!* ของ John Kasaipwalova:

The afternoon passed very quickly, and soon four o'clock brought more people into the bar until it was full with men, beers, smoke and happiness. My head was already starting to turn and turn, but I didn't care as much as I was feeling very happy and wanted to sing. The waiters by now had become like Uni Transport trucks speeding everywhere to take away our empty bottles and bring new ones to our table. They liked our group very much because each time they came we gave them each one bottle also, but because their boss might angry them for nothing, they would bend their bodies to the floor pretending to pick up rubbish and while our legs hid them from sight they quickly emptied the beers into their open throats. By five o'clock our waiter friends couldn't walk straight, and their smart speeding started to appear like they were dancing to our singing. That was when their boss saw them. He gave a very loud yell and followed with bloody swearings. But our waiter friends didn't take any notice. Our beer presents had already full up their heads and our happy singings had grabbed their hearts... Man, man, em gutpela pasin moa ya! maski boss! Everybody was having a good time, and the only thing that spoiled the happiness was that there was not the woman in the bar to make it more happier.

(Beier 1980, น. 69-70, อ้างถึงใน (Ashcroft et al., 1989, pp. 67-68)

จะเห็นได้ว่าตัวบทข้างต้นมีการใช้คำนามแทนคำกริยา เช่น ‘...their boss might angry them for nothing,...’ ใช้คำวิเศษณ์แทนคำกริยา เช่น ‘Our beer presents had already full up their heads...’ ใช้คำสันธานสลับที่ เช่น “...we gave them each one bottle also,...” การใช้คำเปรียบเทียบขึ้นกว่าซ้ำซ้อน เช่น “...more happier” ฯลฯ

2.3.5 การสลับหน่วยและถอดเสียงคำพูด (Code-switching and vernacular transcription) เป็นเทคนิคที่นักเขียนผู้ใช้หลายภาษามักใช้เขียน ทั้งการสะกดคำที่หลากหลายเหมือนกับการถอดเสียงภาษาอังกฤษที่ไม่ได้มาตรฐานเพื่อสร้างภาษาถิ่นในตัวบท การกำกับความหมายและการสลับหน่วยคำ เช่น เรื่อง *Jane's Career* ของ de Lisser

Sarah knew that Mrs Mason may have heard but could not possibly have seen them, since only by coming out into the yard could she have done that. She therefore guessed that the lady was setting a trap for her . . .

‘Y’u know, Miss Mason,’ she protested, ‘y’u shouldn’t do that. It’s not becausen I are poor that you should teck such an exvantage of me to use me in dat way; for y’u never catch me tellin’ you any lie yet, ma’am’ . . .

(de Lisser, 1913, น. 53 อ้างถึงใน (Ashcroft et al., 1989, p. 72)

จะเห็นได้ว่าตัวบทข้างต้นมีการถอดเสียงคำพูดของภาษาถิ่นแทนภาษาอังกฤษมาตรฐานปะปนอยู่ในตัวบทด้วย

การศึกษาแนวคิดวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมทำให้ผู้วิจัยเข้าใจแนวคิดเบื้องหลังการเขียนวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมและความนิยมในการผลิตงานวรรณกรรมในยุคหลังอาณานิคม นอกจากนั้นยังทราบถึงวิธีการผนวกภาษาที่นิยมนำมาใช้ในงานวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ในการทำความเข้าใจนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* และเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาเลือกแนวทางการแปลที่จะนำมาใช้

2.4 แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลีล

เดอลีล (Delisle, 1988, p. 45) ให้ความสำคัญกับกระบวนการแปลมากกว่างานแปลและให้ความเห็นว่าการสอนการแปลควรแยกประเด็น “การแปล” ออกจาก “งานแปล” ให้ชัดเจน สิ่งที่สำคัญคือกระบวนการคิดหาคำแปล ผู้แปลจะต้องใช้ความพยายามในการสร้างตัวภาษาที่มีความหมายทางมโนทัศน์ที่เทียบเคียงกันได้ดีกับต้นฉบับ เดอลีลได้นำกระบวนการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายของสถาบัน ESIT (Ecole Supérieure d’Interprètes et de Traducteurs) มาขยายความให้ละเอียดโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 การทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension) ขั้นตอนนี้เป็นการตีความครั้งที่หนึ่งโดยยึดภาษาต้นทาง ผู้แปลจะต้องทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ระหว่างคำและถ้อยคำ (Utterance) และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พูดกับสิ่งที่ไม่ใช่ภาษา (Non-linguistic) ด้วยการถอดรหัสระบบภาษาในด้านคำศัพท์และไวยากรณ์แล้วนำไปเชื่อมโยงกับบริบททางภาษาต้นทางเพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึง (Signified) และความหมาย (Meaning) เป็นมโนทัศน์ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ

2.4.2 การผละออกจากต้นฉบับ (Reformulation) เป็นขั้นตอนการนำมโนทัศน์ที่ได้จากการตีความมาเทียบเคียงกับแนวคิดที่คล้ายกันในภาษาปลายทาง โดยใช้ความสามารถของผู้แปลในการหา

ความเชื่อมโยงและการอนุมาน จากนั้นจึงถ่ายทอดความคิดเป็นรูปภาษาปลายทางที่เหมาะสม เกิดเป็นวาทกรรมซ้ำใหม่ในภาษาปลายทาง

2.4.3 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบ (Verification) หลังจากการถ่ายทอดออกมาเป็นร่างคำแปล (Tentative solution) แล้ว ผู้แปลจำเป็นต้องทำการตรวจสอบว่าตีความถูกต้อง ตรงตามความหมายและตรงตามเจตนาของผู้เขียนหรือไม่ ก่อนที่จะเลือกบทแปลที่เหมาะสมที่สุดซึ่งขั้นตอนนี้ถือเป็นการตีความครั้งที่สองโดยยึดภาษาปลายทาง

การศึกษาแนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลิลทำให้ผู้วิจัยเข้าใจแนวทางการแปลแบบตีความที่ให้ความสำคัญกับการตีความทำความเข้าใจตัวภาษาต้นฉบับออกเป็นมโนทัศน์ก่อนที่จะหาคำเทียบเคียงที่มีมโนทัศน์ใกล้เคียงกันที่สุดซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกับการแปลมโนทัศน์ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมในคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมและบริบทแวดล้อมของคำนั้น ๆ ได้

2.5 การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิม

พิม (2018, pp. 43-44) ได้ศึกษาและรวบรวมวิธีการแก้ไขปัญหาในการแปลต่าง ๆ ที่มีนักวิชาการเสนอไว้แล้วแบ่งแยกประเภทออกเป็น 8 ประเภท เพื่อใช้ในการสอนนักแปลมือใหม่ในระดับมหาวิทยาลัย เป็นเครื่องมือในการช่วยตัดสินใจในการแปล ดังนี้

2.5.1 การลอกเลียนคำ (Copying Words) เป็นวิธีการคล้ายกับการถอดเสียง (Transcription) แต่อาจมีการปรับการออกเสียง เช่น fútbol ในภาษาสเปน และการปรับเสียงในระดับคำ เช่น balompié ที่แปลตรงตัวว่า ‘ball-foot’ ในภาษาสเปน

2.5.2 การลอกเลียนโครงสร้าง (Copying Structure) เป็นวิธีการใช้โครงสร้างทางประโยคของภาษาต้นทางหรือที่คนไทยมักเรียกว่า การติดสำนวนฝรั่ง เช่น ชีวิตไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ

2.5.3 การปรับเปลี่ยนมุมมอง (Perspective Change) เป็นวิธีการปรับเปลี่ยนคำนั้นให้เป็นไปตามวัฒนธรรมปลายทาง ตามมุมมองที่แตกต่าง เช่น ชีวิตไม่ได้ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก การใช้คำว่า Complet ในภาษาฝรั่งเศสที่แปลตรงตัวว่า Full แทนคำว่า No vacancies ในภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังรวมถึงคำที่บ่งบอกความสัมพันธ์ของบุคคล การเปลี่ยนโครงสร้างกรรมวาจก และการตั้งอีกชื่อหนึ่งแทนชื่อเดิมของคนหรือสิ่งของ เช่น Danzig แทน Gdańsk

2.5.4 การเปลี่ยนปริมาณข้อมูล (Density Change) เป็นวิธีการเพิ่ม-ลดปริมาณข้อมูล เช่น การอธิบายเพิ่มเติม (Explication) การกล่าวลักษณะกว้างๆ (Generalisation) และการแปลซ้อน (Multiple Translation) ดังเช่น การแปลคำว่า Gemeinde เป็น ‘Gemeinde, German unit of local government’ (Newmark 1981, น. 31, อ้างถึงใน (Pym, 2018, p. 43)

2.5.5 การจัดสัดส่วนใหม่ (Resegmentation) เป็นวิธีการจัดสัดส่วนลำดับใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการแยกหรือรวมประโยค การจัดย่อหน้าใหม่ หรือการเปลี่ยนลำดับตั้งแต่ประโยคขึ้นไป

2.5.6 การแปลชดเชย (Compensation) เป็นวิธีการเปลี่ยนตำแหน่งข้อความหรือตำแหน่งในระดับภาษาศาสตร์เพื่อให้ฟังดูเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทางแต่ยังชดเชยความหมายเดิม เช่น การแปล On se tutoie... จากภาษาฝรั่งเศสที่แปลตรงตัวว่า ‘We can use the intimate second-person pronoun...’ เป็น My friends call me Bill... (Vinay and Darbelnet 1972[1958], น. 190, อ้างถึงใน (Pym, 2018, p. 44)

2.5.7 การแปลสอดคล้องวัฒนธรรม (Cultural Correspondence) เป็นวิธีการใช้สิ่งที่ใกล้เคียงที่มีอยู่แล้วในภาษาปลายทางมาใช้แทนสิ่งอ้างอิง (Referent) ที่ทำหน้าที่ที่เหมือนกันในสถานที่ที่ต่างกัน เช่น การแปลว่า cricket แทน baseball เพื่อบ่งบอกความหมายถึง กีฬาฤดูร้อน ยอดนิยม หรือการใช้สำนวนไทยที่มีอยู่แล้วมาแทนสำนวนภาษาอังกฤษ

2.5.8 การตัดปะ (Text Tailoring) เป็นวิธีการเปลี่ยน ตัดหรือดัดแปลงรูปแบบและเนื้อหา ของภาษาต้นทางไป

การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนีพิมทำให้ผู้วิจัยทราบถึงแนวทางการแก้ปัญหาในการแปลที่แอนโทนี พิมได้รวบรวมและนำมาจัดกลุ่มซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาคำศัพท์ทางด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ได้

2.6 คำนิยามและประเภทวัฒนธรรม

2.6.1. คำนิยามวัฒนธรรม

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้นิยามวัฒนธรรมไว้ว่า "สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา"

กระทรวงวัฒนธรรมได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า “แบบแผนของการประพฤติ ปฏิบัติ ของผู้คนในสังคมที่ได้รับการ สืบส่งจากรุ่นต่อรุ่นซึ่งแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความคิด สติปัญญา รวมทั้งระบบคุณธรรมซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงออกอาจอยู่ในรูปแบบที่จับต้องได้ (เช่น ภาษา การแต่งกาย เทคโนโลยี ศิลปะ กิริยาท่าทาง) และรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ (เช่น ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม)” (กระทรวงวัฒนธรรม, 2552)

2.6.2 ประเภทวัฒนธรรม

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้จำแนกประเภทของวัฒนธรรมเป็นห้าสาขาคือ

2.6.2.1 สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรม จริยธรรม มารยาทในสังคม ศิลธรรม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

2.6.2.2 สาขาศิลปะ ได้แก่ ภาษา วรรณคดี ดนตรี นาฏศิลป์ วิจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม เป็นต้น

2.6.2.3 สาขาช่างฝีมือ ได้แก่ การทอผ้า การเย็บปักถักร้อย การจัดสาน การแกะสลัก การทำเครื่องเงิน การทำเครื่องเงิน เครื่องทอง การจัดดอกไม้ การประดิษฐ์ การทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

2.6.2.4 สาขาคหกรรมศิลป์ ได้แก่ ความรู้เรื่องอาหาร การประกอบอาหาร ความรู้เรื่องการแต่งกาย การอบรมเลี้ยงดูเด็ก การดูแลบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ความรู้เรื่องยา การรู้จักใช้ยา ความรู้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นต้น

2.6.2.5 สาขากีฬาและนันทนาการ ได้แก่ การละเล่น มวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่ กระบอง การเลี้ยงนกเขา ไม้ดัดต่าง ๆ เป็นต้น
กระทรวงวัฒนธรรมได้จำแนกวัฒนธรรมออกเป็นสามประเภทคือ วัฒนธรรมทางวัตถุซึ่งสามารถจับต้องได้ วัฒนธรรมทางจิตใจที่ไม่สามารถจับต้องได้ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2552)

นอกจากนี้วัฒนธรรมยังปรากฏในรูปแบบของวัฒนธรรมที่เป็นมรดก (Heritage culture) วัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต (Living culture) และวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ (Creative culture) ซึ่งในแต่ละประเภทสามารถปรากฏได้ทั้งในลักษณะที่สัมผัสได้ (Tangible culture) และสัมผัสไม่ได้ (Intangible culture)

การศึกษาคำนิยามและประเภทของวัฒนธรรมช่วยให้เข้าใจความหมายของวัฒนธรรมได้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถแยกแยะว่าสิ่งใดจัดเป็นวัฒนธรรมหรือไม่โดยพิจารณาจากคำนิยามและประเภท ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าประเภทวัฒนธรรมที่ยูเนสโกจำแนกนั้นมีความเป็นสากล จัดประเภทได้ครอบคลุมและจำแนกได้ละเอียดเหมาะที่จะนำมาวิเคราะห์คำศัพท์วัฒนธรรมที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.7 ประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมในสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน

รูปภาพที่ 1 ภาพธงชาติประจำสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน

(ที่มา: <http://www.9ddn.com/picture/doucment/files/29faddf50106ba1d.gif>)

รูปภาพที่ 2 ภาพแผนที่สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน

(ที่มา: https://legacy.lib.utexas.edu/maps/middle_east_and_asia/txu-oclc-309296021-afghanistan_admin_2008.jpg)

2.7.1 ประวัติศาสตร์อัฟกานิสถานปีค.ศ. 1960 – 2000

สมัยชาฮิร ชาห์ (1933 – 1973)

ปีค.ศ. 1933 โมฮัมหมัด ชาฮิร ชาห์ (Mohammed Zahir Shah) ขึ้นครองราชย์ ลุงของพระองค์ โมฮัมหมัด ฮาซิม ข่าน (Mohammad Azam Khan) ทำหน้าที่ผู้บริหารประเทศ จนถึงค.ศ. 1946 ลุงอีกคนของพระองค์ชื่อ ซารदार ชาห์ มาห์มุด ข่าน (Sardar Shah Mahmud Khan) ก็รับหน้าที่ต่อ ซึ่งเป็นสมัยที่ประชาชนมีเสรีภาพทางการเมืองมากกว่าแต่ก่อน จนกระทั่งค.ศ. 1953 โมฮัมหมัด ดาอูด ข่าน (Mohammed Daoud Khan) ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งมีความสนิทสนมกับรัสเซียและปากีสถาน แต่เมื่อปีค.ศ. 1963 อัฟกานิสถานขัดแย้งกับปากีสถานจนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และโมฮัมหมัด ดาอูด ข่านก็ตัดสินใจลาออกจากรัฐมนตรี แล้วชาฮิร ชาห์ ก็เข้ามาปกครองแทน

ปีค.ศ. 1963 ชาฮิร ชาห์ จัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อเริ่มใช้ระบอบประชาธิปไตย ทำให้เกิดพรรคการเมืองมากมายรวมทั้งพรรคคอมมิวนิสต์อัฟกานิสถานที่มีความสนิทสนมกับโซเวียต

ปี ค.ศ. 1967 พรรคคอมมิวนิสต์อัฟกานิสถานแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือ คาลก์ (khalq) ที่มีนุร มุฮัมหมัด ทารากี (Nur Muhammad Taraki) กับฮาฟิซุลลอห์ อามีน (Hafizullah Amin) เป็นผู้นำซึ่งมีทหารเป็นกองหนุน และฝ่ายพาโรฮัม (Paroham) ที่มีบาบรัก การมัล (Babrak Karmal) เป็นผู้นำ แต่ละฝ่ายต่างแย่งชิงอำนาจจากราชวงศ์ดุรรานี

สาธารณรัฐอัฟกานิสถานของดาอุด (1973 – 1978)

วันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 1973 อดีตนายกรัฐมนตรีนอร์ โมฮัมหมัด ซารदार ดาอุด ข่าน นำกองกำลังทหารเข้าปฏิวัติ และประกาศล้มเลิกราชวงศ์แล้วตั้งสาธารณรัฐอัฟกานิสถาน ทั้งยังแต่งตั้งตนเองขึ้นเป็นประธานาธิบดีคนแรก

ต่อมา 21 เมษายน ค.ศ. 1978 พรรคคอมมิวนิสต์อัฟกานิสถานเข้าปฏิวัติล้มล้างรัฐบาลของนอร์ โมฮัมหมัด ซารदार ดาอุด ข่าน แล้วแต่งตั้ง นูร์ มูฮัมหมัด ทาราคี เลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นประธานของสภาปฏิวัติและนายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐประชาธิปไตยอัฟกานิสถาน โดยมีโซเวียตเป็นกองหนุน

การรุกรานของโซเวียต (1978 – 1992)

พรรคคอมมิวนิสต์ปฏิรูปประเทศตามแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยให้โซเวียตเข้ามาร่วมปกครอง มีการสั่งห้ามการปฏิบัติตามหลักศาสนา ปรับปรุงบูรณะประเทศด้วยการปรับปรุงถนน สถานที่ราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล และเหมือง จากนั้นก็มีการรวมกลุ่มต่อต้านโซเวียต ซึ่งมีการใช้ความรุนแรงเกิดขึ้น จึงกลายเป็นสงครามระหว่างรัฐบาลและกลุ่มต่อต้าน

โซเวียตจัดกองกำลังทหารมาช่วยรัฐบาลคอมมิวนิสต์ จนกองทัพโซเวียตยึดครองอัฟกานิสถานได้สำเร็จในวันที่ 25 ธันวาคม ค.ศ. 1979 จากนั้นกลุ่มต่อต้านก็ตั้งชื่อกลุ่มตนว่า มุญาฮิดีน (Mujahideen) หรือนักรบมุสลิมผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับกองหนุนจากสหรัฐอเมริกา ซาอุดีอาระเบียและปากีสถาน และนักรบมุสลิมจากชาติอื่น ๆ เกิดการปะทะทั่วอัฟกานิสถาน จนกระทั่งค.ศ. 1988 โซเวียตได้ถอนกำลังทหารออกไป สงครามจึงยุติลง

บุคคลหนึ่งในกลุ่มต่อต้านที่ชื่อโอซามา บิน ลาเดน (Osama bin Laden) ก็ออกจากกลุ่มเดิมไปตั้งกลุ่มใหม่ชื่อ อัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) และร่วมมือกับกองกำลังมุสลิมทั่วโลกต่อต้านโซเวียตในปี ค.ศ. 1988 จากนั้นรัฐบาลของนาญิบุลลอห์ (Najibullah) ที่มีกองกำลังโซเวียตหนุนก็พ่ายแพ้ อับดุลฮาซิด ดอสตุม (Abdul Rashid Dostum) และอาห์เหม็ด ชาห์ มัสฮูด (Ahmad Shah Massoud) จึงเข้ายึดครองกรุงคาบูลแล้วจัดตั้งรัฐอิสลามแห่งอัฟกานิสถาน

อัฟกานิสถาน (1992 - 2000)

เมื่อกลุ่มมุญาฮิดีนเข้ายึดกรุงคาบูลได้ สงครามกลางเมืองซึ่งมาจากการขัดแย้งก็เกิดขึ้น กลุ่มทาลิบานซึ่งเป็นขบวนการของนักศึกษาศาสนาและเคยเป็นมุญาฮิดีนมาก่อนก็ได้เพิ่มกองกำลังจนครองดินแดนของประเทศได้เกือบหมดในปี ค.ศ. 2000 (วิกิพีเดีย, 2564)

2.7.2 ภูมิศาสตร์ประเทศอัฟกานิสถาน

อัฟกานิสถานเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเอเชียใต้มีภูเขาสลับซับซ้อนและสูงชัน ทำให้เกิดหุบเขา ลึกและถ้ำมากมาย มีพื้นที่รวมทั้งประเทศ 647,500 ตารางกิโลเมตร ไม่มีพรมแดนติดทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูงที่อยู่บนเทือกเขาสูงชันที่มีชื่อว่า ฮินดูกูช (Hindu Kush) มีจุดสำคัญแห่งหนึ่งของโลกเรียกว่า ภูเขาปามิร์ (Pamir Knot) ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นหลังคาโลกและเป็นจุดบรรจบของประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศจีน ปากีสถาน อัฟกานิสถาน และทาจิกิสถาน ประเทศอัฟกานิสถานมีรูปร่างคล้ายใบไม้ที่มีหัวของก้านใบชี้ไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่เป็นหัวใบเหมือนเดือยที่ยื่นออกไปขึ้นพรมแดนระหว่างประเทศทาจิกิสถานและประเทศปากีสถาน เรียกว่า ฉนวนวักคาน (Wakhan Corridor) ส่วนตัวใบมีพรมแดนทางตะวันตกเชื่อมกับประเทศสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน และมีพรมแดนทางตะวันออกเชื่อมกับประเทศปากีสถาน มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 31 จังหวัด ดังนี้ บาดัคชาน บัดกิส บากลาน บาลค์ บามิยัน ฟารห์ พาร์ยัพ กากนิ โกวร์ เฮลมาน เฮรัต โจรฆาน คาบูล กันดาฮาร์ คาปิซา โคนาร์ คอนดุซ ลักมาน โลการ์ นันการ์ฮาร์ นิมรุซ โอรุชกัน ปักเตีย ปาร์วาน ซามันกัน ซารีโพล ทาการ์ วาร์ดัก ซาโบล นูริสถาน และเคาซ์ มีประชากรทั้งหมด 31.39 ล้านคน (สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2563) ที่มีความหลากหลายทางด้านชนเผ่า ประกอบไปด้วยชนเผ่าพัชตุน (Pashtun) ที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่และมีอิทธิพลที่สุด หลายคนจะพูดภาษาพัชโต (Pashtu) แต่คนที่อาศัยในเมืองหลวงกรุงคาบูลจะพูดภาษาเปอร์เซียอัฟกานิสถานหรือดารีเป็นหลัก นับถืออิสลามนิกายซุนนี ชนเผ่าพัชตุนประกอบอาชีพหลากหลายทั้ง เลี้ยงสัตว์ ทำฟาร์ม รับราชการ และอาชีพอื่น ๆ ในเมืองหลวงและตำแหน่งทางราชการต่าง ๆ ชนเผ่าทาจิก (Tajik) นับถือศาสนาอิสลามนิกายซุนนีเช่นเดียวกัน พูดภาษาเปอร์เซียอัฟกานิสถานเป็นหลัก มักอาศัยอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกของอัฟกานิสถานรวมทั้งกรุงคาบูลด้วย มีอิทธิพลทางการเมืองและการค้าสูง เนื่องจากอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงที่มีการศึกษา ชนเผ่าฮาซารา (Hazara) นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์พูดภาษาฟาร์ซี เป็นชนเผ่าที่มีฐานะยากจน เป็นชนเผ่าชนชั้นที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือในกรุงคาบูล ชนเผ่าอุซเบก (Uzbeks) อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของเทือกเขาฮินดูกูช มีชนชาติที่สืบเชื้อสายมาจากพวกเติร์กจากเอเชียกลางและพูดภาษาเติร์ก และอื่นๆ

ในพื้นที่บริเวณที่ราบสูงตอนกลางของประเทศมีสภาพดินเป็นทุ่งหญ้ากึ่งเขตหนาว ทุ่งหญ้างังทะเลทราย และทุ่งหญ้าเขตอบอุ่น ที่ราบทางตอนเหนือมีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดในขณะที่ที่ราบสูงทางตะวันตกเฉียงใต้เป็นดินทะเลทรายที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการทำกิจกรรมเพื่อการยังชีพและการเลี้ยงสัตว์แบบเร่ร่อน พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกธัญพืช เช่น ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวเจ้า ข้าวบาเลย์ มีการปลูกฝ้ายสำหรับโรงงานทอผ้าในประเทศและการส่งออก นอกจากนี้ อัฟกานิสถานยังมีชื่อเสียงในด้านการปลูกฝิ่นเพื่อผลิตยาเสพติด แหล่งปลูกฝิ่นที่ขึ้นชื่อของโลกมีชื่อเรียกว่าแหล่งพระจันทร์เสี้ยวทองคำ (Golden Crescent) การทำปศุสัตว์เป็นการทำเพื่อบริโภค

ภายในประเทศประกอบด้วยแพะ แกะ วัว ควาย ลา ม้า ล่อ และอูฐ นอกจากนี้อัฟกานิสถานยังอุดมไปด้วยสินแร่อุตสาหกรรมโดยเฉพาะแร่โลหะประเภทต่าง ๆ และแหล่งก๊าซธรรมชาติมหาศาลอีกด้วย อัฟกานิสถานมีอากาศหนาวจัดอย่างรุนแรงในฤดูหนาว และร้อนจัดในฤดูร้อนบนเทือกเขาสูงชัน ส่วนบริเวณพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภูมิอากาศกึ่งเขตร้อนชื้นของโลกที่แห้งแล้ง อุณหภูมิในช่วงฤดูร้อนจะสูงกว่า 35 องศาเซลเซียสจนถึง 49 องศาเซลเซียส ในขณะที่ฤดูหนาวจะมีอุณหภูมิต่ำถึง -15 องศาเซลเซียสจนถึง -31 องศาเซลเซียส

กรุงคาบูล (Kabul) เป็นเมืองหลวงและใหญ่ที่สุดของประเทศ เป็นศูนย์กลางการบริหารของรัฐบาล จึงมีสภาพถนนและอาคารที่ดีและมีการจัดวางรูปแบบเมืองสวยงาม เช่น ในบริเวณที่ทำการรัฐสภา และมหาวิทยาลัยคาบูล (Kabul University)

เฮรัต (Herat) ตั้งอยู่ทิศตะวันตกของประเทศในใจกลางหุบเขาใกล้แม่น้ำฮารี เป็นเมืองใหญ่ใกล้ชายแดนประเทศอิหร่านและเป็นที่ตั้งของมัสยิดที่สำคัญหลายแห่ง

เมืองบามิยัน (Bamiyan) ห่างจากกรุงคาบูลไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 200 กิโลเมตร สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างหุบเขาคอนข้างกันดาร เป็นเขตที่ยากจนที่สุดจังหวัดหนึ่งของประเทศเนื่องจากอากาศที่เย็นจัดในฤดูหนาว แต่เนื่องจากเมืองนี้ตั้งอยู่บนเส้นทางสายไหมโบราณ เป็นชุมชนที่มีบรรดาพ่อค้ามาแลกเปลี่ยนสินค้า และมีนักปราชญ์มาแลกเปลี่ยนทัศนะกัน จึงเป็นเมืองที่ร่ำรวยทางด้านการค้า ความรู้และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นเมืองศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาในหุบเขาบามิยัน มีพระพุทธรูปประทับยืนที่สลักขึ้นบนหน้าผาหินทรายสีแดงขนาดใหญ่ซึ่งถือเป็นพระพุทธรูปที่สูงที่สุดในโลก 2 องค์โดยองค์หนึ่งสูงใหญ่ถึง 37 เมตรและองค์หนึ่งสูงถึง 53 เมตรและถือเป็นมรดกโลก บนหน้าผาข้างองค์ยังมีถ้ำที่มนุษย์ขุดขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับจำศีลภาวนาของบรรดาพระสงฆ์และเพื่อการประดิษฐานรูปเคารพต่าง ๆ ในเมืองนี้ พุทธศาสนายังคงรุ่งเรืองเสมอมาจนกระทั่งพระพุทธรูปทั้งสององค์ถูกระเบิดทำลายลงเมื่อวันที่ 11 มีนาคม ค.ศ. 2001 โดยกลุ่มทาลีบันและชื่อเมืองได้ถูกเปลี่ยนเป็นสตาร์-อี-โกลโกลา (Star-I-Gholghola) ซึ่งแปลว่า “เมืองที่เต็มไปด้วยเสียงร้อง” (จงกิจถาวร, 2545)

2.7.3 ผู้หญิงในอัฟกานิสถาน

ผู้หญิงในอัฟกานิสถานถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะจากกลุ่มทาลีบันที่ทำการกดขี่ประชาชนมากกว่ากลุ่มใด ๆ สถานภาพของผู้หญิงในสังคมถูกกำหนดโดยแบบแผนจารีตประเพณีของฝ่ายอนุรักษ์นิยม การแบ่งแยกบทบาทหญิงชายอยู่ในระดับที่รุนแรง กลุ่มทาลีบันได้ออกกฎหมายการรับรองการกีดกันทางเพศที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้หญิงในหลาย ๆ ด้าน

ด้านสุขภาพ ผู้หญิงไม่สามารถเข้าถึงบริการมาตรฐานทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงพยาบาล ผู้หญิงต้องได้รับการดูแลรักษาจากแพทย์และเจ้าหน้าที่พยาบาลเพศหญิงเท่านั้น แพทย์ชายไม่ได้รับ

อนุญาตให้การรักษาผู้หญิง และบุคลากรทางการแพทย์ที่เป็นเพศหญิงก็น้อยลงเนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาและอพยพหนีออกนอกประเทศ นอกจากนั้นอนามัยภายในโรงพยาบาลหญิงยังต่ำกว่ามาตรฐานและขาดความพร้อมทางอุปกรณ์ทางการแพทย์ ผู้หญิงอัฟกันจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ อัตราการตายของผู้หญิงตั้งครรภ์มีจำนวนที่สูงมากโดยเฉลี่ยปีละ 15,000 คน นอกจากปัญหาทางด้านสุขภาพกายแล้ว ผู้หญิงอัฟกันยังเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพจิตในระดับที่รุนแรงเนื่องมาจากสถานการณ์ความขัดแย้ง และมีความเครียดสูง รวมทั้งความวิตกกังวลในการใช้ชีวิตประจำวันอีกด้วย ทำให้ผู้หญิงจำนวนหนึ่งเลือกที่จะจบชีวิตของตนเองลง และบางส่วนหันไปพึ่งยาเสพติดแทนการรักษาโรค

ด้านการศึกษา มีนโยบายกีดกันไม่ให้นักเรียนเข้าศึกษาในทุกระดับและห้ามครูผู้หญิงทำงาน ในขณะที่เด็กผู้ชายได้รับการศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนาและโรงเรียนสามัญ กลุ่มทาลิบันอนุญาตให้เด็กผู้หญิงเข้ารับการศึกษ เฉพาะในโรงเรียนที่อยู่ในเขตชุมชนและในบ้าน ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ตั้งขึ้นโดยองค์กรชุมชนหรือชุมชนช่วยเหลือที่สอนให้อ่านออกเขียนได้เพียงเท่านั้น ไม่ใช่โรงเรียนที่เป็นทางการในระบบจริง ๆ แม้ว่าจะมีองค์กรพัฒนาเอกชนแอบลักลอบสอนหนังสือให้ผู้หญิงบ้าง แต่ก็ไม่สามารถทำได้ทั่วถึงเนื่องจากการตั้งโรงเรียนแอบสอนผู้หญิงมีความเสี่ยงที่จะได้รับการลงโทษหรือจำคุกสูงมาก

ด้านการจ้างงาน ผู้หญิงอัฟกันมีโอกาสได้รับการจ้างงานน้อยมากเนื่องจากเศรษฐกิจที่ย่ำแย่จากสงครามและการกีดกันเพศหญิง ผู้หญิงมีโอกาสทำงานเฉพาะในการเกษตร การเลี้ยงสัตว์และงานฝีมือเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำอยู่ที่บ้าน เช่น การทอพรม การตัดเย็บเสื้อผ้า การเย็บปักถักร้อย การทำสบู่เทียน การผลิตน้ำผึ้งและการทำขนม แต่กระนั้นผู้หญิงก็ไม่อาจเข้าถึงตลาดได้ด้วยตนเองเนื่องจากกลุ่มทาลิบันออกกฎหมายไม่ให้ผู้หญิงออกจากบ้านโดยลำพังหากไม่มีญาติผู้ชายไปด้วย ส่งผลให้ผู้หญิงจำนวนมากถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2000 สภารัฐมนตรีของทาลิบันได้สั่งห้ามผู้หญิงไม่ให้ทำงานกับองค์กรต่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชนและบังคับให้ผู้หญิงปิดร้านทำขนม ทั้ง ๆ ที่เป็นของกลุ่มผู้หญิงที่ยากจนที่สุดและไม่มั่นคงที่สุดและห้ามโครงการชุมชนจ้างผู้หญิงทำงาน การที่ผู้หญิงถูกห้ามมิให้ทำงานนั้น กลุ่มทาลิบันอ้างว่าเป็นการตั้งกฎเพื่อปกป้องคุ้มครองผู้หญิงมิให้ไปเผชิญกับความยากลำบากในที่ทำงานและเสี่ยงต่อการถูกละเมิดทางเพศ แต่สงครามที่ดำเนินมายาวนานนับสองทศวรรษทำให้ผู้หญิงต้องเป็นเหยื่อเสียสละไปในสงครามเป็นจำนวนมาก และไม่มีสามีหรือญาติฝ่ายชายทำงานเลี้ยงดู ผู้หญิงหม้ายส่วนใหญ่ไม่มีงานทำ ไม่สามารถเป็นแรงงานฝีมือและยากจนข้นแค้น ทำให้ผู้หญิงหม้ายบางส่วนถูกขับไล่ให้ไปเป็นขอทานข้างถนน

ด้านสิทธิมนุษยชนของผู้หญิง การควบคุมของทาสีบันทำให้สิทธิของพลเมือง สิทธิทางการเมือง เสรีภาพในการเดินทาง และเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้หญิงถูกละเมิดเพราะต้องอยู่แต่ในบ้าน สิทธิในความมั่นคงปลอดภัยส่วนบุคคลก็ถูกละเมิดเช่นเดียวกันเพราะผลของสงครามและการเขียนตีผู้หญิงโดยพลการจากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงส่งเสริมคุณความดีและป้องกันความชั่วร้าย ไชร่า ซาห์ได้ให้สัมภาษณ์ว่าเพื่อนของเธอถูกกลุ่มทาสีบันเข้ามาทุบตีทำร้าย เนื่องจากใส่รองเท้าสีขาว ที่กลุ่มทาสีบันมองว่าเป็นการลบหลู่ธงสีขาวของพวกเขา นอกจากนี้ยังมีการบังคับให้ผู้หญิงสวมชุดคลุมทั้งตัวตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ให้เว้นเฉาะนัยน์ตา ผู้หญิงถูกโบยตีเนื่องจากแต่งหน้าด้วยเครื่องสำอาง ใส่รองเท้าที่มีเสียงกระทบพื้นเสียงดัง หรือหัวเราะเสียงดังในที่สาธารณะ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีบันทึกหรือรายงานสถานการณ์ว่าผู้หญิงถูกบังคับให้แต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย บางคนถูกคุมคามทางเพศและนำไปค้าประเวณีอีกด้วย

หลังจากการได้รับความช่วยเหลือจากกองทัพอเมริกันและกองกำลังของพันธมิตรฝ่ายเหนือชาวอัฟกันที่สนับสนุนโดยรัฐบาลของจอร์จ บุช แม้ว่าผู้หญิงจะได้รับสัญญาว่าอยู่ในมิติใหม่ของสังคมแล้ว ผู้หญิงก็หาได้มีความมั่นใจในเสรีภาพใหม่นี้แต่อย่างใด เนื่องจากความทรงจำเกี่ยวกับการกดขี่ยังคงติดตรึงทำให้ไม่มีความศรัทธาในเรื่องความเสมอภาพระหว่างเพศและความยุติธรรมระหว่างเพศ จึงทำให้ยังคงเห็นผู้หญิงบางกลุ่มคลุมร่างกายตั้งแต่หัวจรดเท้าเช่นเดิม (จงกิจฉารและคณะ, 2545)

2.7.4 กลุ่มทาสีบัน (Taliban)

หลังสงครามระหว่างโซเวียตกับฝ่ายมุญาฮิดีนในอัฟกานิสถานสิ้นสุดลง การจากไปของโซเวียตก็ก่อให้เกิดมุญาฮิดีนรุ่นใหม่ที่เราเรียกว่า ทาสีบัน หรือนักเรียนศาสนา นำโดย มุลลาห์ มุฮัมมัด อุมร์ (Mulla Muhammad Umar) ขึ้นมา ซึ่งกลุ่มนี้ได้ประกาศจุดมุ่งหมายของตัวเองที่จะฟื้นฟูความสงบ ปลอดภัย ใช้กฎหมายอิสลาม และปกป้องลักษณะของอิสลามแห่งอัฟกานิสถานเอาไว้ นักเรียนศาสนาเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษอยู่ที่สถาบันสอนศาสนาที่เรียกว่า มัดรอสะฮ์ (madrasa) สมาชิกทาสีบันเป็นเด็กหนุ่มที่ไม่ค่อยรู้จักประเทศและประวัติศาสตร์ของตัวเอง นอกจากมัดรอสะฮ์ พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับอุดมคติของสังคมอิสลามที่สถาปนาขึ้นโดยศาสดามุฮัมมัด สิ่งเหล่านี้คืออุดมคติที่พวกเขาต้องการเจริญรอยตาม หนึ่งในอุดมคตินั้นกล่าวไว้ว่า เราต่อสู้เพื่อต่อต้านมุสลิมที่ทำความผิด เราจะอยู่เงียบเฉยได้อย่างไร เมื่อเราเห็นอาชญากรรมที่กระทำต่อผู้หญิงและคนยากจนต่อหน้าเรา ทำให้เขาเป็นขวัญใจของประชาชน เพราะเขาต่อสู้โดยไม่หวังผลตอบแทนเพียงแค่ขอให้คนช่วยกันจัดตั้งระบอบอิสลามที่ถูกต้องขึ้นมา แต่เมื่อฝ่ายทาสีบันมีอำนาจมากขึ้นก็เริ่มใช้การตีความทางศาสนาที่เคร่งครัดกว่าที่ใดในโลกมุสลิม ทำให้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากมุสลิมด้วยกันเองว่าเคร่งจาริตเกินไปและรื้อถอนสิทธิสตรีที่อิสลามมอบให้ หลังจากนั้นเมื่อทาสีบัน

ไม่สามารถแยกตัวออกจากโอซามา บิน ลาเดนผู้ประกาศตัวเป็นปรปักษ์กับสหรัฐอเมริกาและชาวอเมริกันเบียร์รวมทั้งยังถูกกล่าวหาว่าอยู่เบื้องหลังการโจมตีกเวิร์ลด์เทรดเซ็นเตอร์และตึกเพนตากอนเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 สหรัฐอเมริกาจึงหันมาใช้พันธมิตรฝ่ายเหนือที่ตนเองเคยต่อต้าน มาต่อกรกับฝ่ายทาลีบัน ทั้งที่สหรัฐอเมริกาเคยสนับสนุนทาลีบันในสงครามที่สหรัฐอเมริกาและพันธมิตรอ้างว่าเป็นสงครามปราบปรามผู้ก่อการร้าย (จงกิจถาวร, 2545)

2.7.5 มุญาฮิดีน

มุญาฮิดีนเป็นคำภาษาอาหรับ ซึ่งแปลว่า ความพยายาม การต่อสู้ แผลงเป็น มุญาฮิด แปลว่า ผู้ต่อสู้เพื่ออิสรภาพ แนวความคิดของญิฮาด คือ การต่อสู้กับต้นเหตุภายในตัวเองเพื่อให้เป็นคนดีและบริสุทธิ์ตามหลักการของอิสลาม ซึ่งเรียกว่า การญิฮาดภายใน อีกมิติหนึ่ง คือ การต่อสู้ภายนอก เป็นการต่อสู้เพื่อปกป้องศาสนา และเพื่อทำลายล้างความชั่วร้ายที่มีอยู่ในชุมชนอิสลามให้หายไป เป็นหน้าที่ทางศาสนาของมุสลิมที่จะต้องต่อสู้กับผู้กดขี่และการกดขี่ เพื่อให้บังเกิดสันติสุขและความยุติธรรมดังงามขึ้นในสังคม อีกในแง่หนึ่งของญิฮาดก็คือ การทำสงครามอาวุธกับผู้เลวทรามหรือศัตรูของอิสลามเพื่อสร้างความยุติธรรมทางสังคมแบบอิสลามขึ้นมา รวมหมายถึงการทำสงครามเอาดินแดนที่ศัตรูฉกชิงไปกลับคืนมาเพื่อทำให้ซาริอะห์ (กฎหมายของพระเจ้าเป็นเจ้าคือกฎหมายอิสลาม) ได้มีอำนาจสูงสุดในแผ่นดินนั้น มุสลิมทุกคนที่มีความสามารถถูกสั่งมิให้อยู่นิ่งเฉย แต่จะต้องต่อสู้เมื่อผู้รู้ศาสนาอิสลาม (อุละมา) ลงมติให้ทำการญิฮาด ผู้ที่ตายในระหว่างการต่อสู้เช่นนี้ถือว่าเป็น ชะฮาดัต หรือผู้สละชีพเพื่อพระเจ้า มีสถานภาพอันสูงส่ง เป็นผู้ไม่ตาย และพวกเขาจะพ้นจากนรก ดังปรากฏอยู่ในฮะดีษ คำกล่าวของท่านศาสดามุฮัมมัด ว่า “ไฟแห่งนรกจักไม่สัมผัสขาของผู้ที่เปราะเปื้อนด้วยฝุ่นละอองจากการต่อสู้ในหนทางแห่งพระเจ้า” และ “การตายจากการต่อสู้ในหนทางแห่งพระเจ้าจะลบล้างบาปทั้งหมดออกไปจากเขา เว้นแต่บาปจากการติดหนี้สิน” และ “หากเขาตาย เขาก็นำไปสู่สวรรค์” (จงกิจถาวร, 2545, p. 109)

2.7.6 วัฒนธรรมอัฟกานิสถาน

2.7.6.1 ศาสนาอิสลาม

ชาวอัฟกานิสถานนับถือศาสนาอิสลามนิกายซุนนีเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ และอื่นๆ โดยทางภาษา คำว่า “อิสลาม” แปลว่า “การเข้าสู่ความสันติสุขหรือความสงบ” ซึ่งอัลเลาะห์พระผู้เป็นเจ้าทรงประทานให้มนุษย์ คนใดที่เชื่อในพระองค์และยอมปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์ ผู้นั้นจะได้ชื่อว่า มุสลิม ใครที่ไม่เชื่อว่าอัลเลาะห์เป็นพระเจ้าและไม่ยอมปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์จะถือว่าเป็นผู้ปฏิเสธ (กาฟิร)

2.7.6.1.1 หลักศรัทธา

ผู้ที่เป็นมุสลิมจะต้องศรัทธาในอัลเลาะห์เป็นอันดับแรก พึงทำความรู้จักและใช้สติปัญญาใคร่ครวญคุณลักษณะ (ศิฟะฮ์) ของพระองค์ ซึ่งมีกล่าวไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานถึง 99 ประการ ตัวอย่างเช่น พระองค์ทรงมีอยู่ดั้งเดิม ผู้ทรงเป็นหนึ่ง ทรงเป็นผู้สร้าง ผู้ทรงอภิบาล ผู้ทรงประทานปัจจัยยังชีพ ผู้ทรงไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน ผู้ทรงยุติธรรม ผู้ทรงเห็น ผู้ทรงยิ่งใหญ่ ผู้ทรงรอบรู้ เป็นต้น นอกจากการศรัทธาในอัลเลาะห์แล้ว ต้องศรัทธาในมลาอิกะฮ์ ผู้เป็นบ่าวของอัลเลาะห์ที่ถูกสร้างจากรัศมี จึงไม่อาจมองเห็นร่าง มลาอิกะฮ์จะทำหน้าที่สำคัญบางอย่างที่อัลเลาะห์มอบหมายให้ เช่น ญิบริลทำหน้าที่นำวะฮีย์หรือวจนะของอัลเลาะห์มาให้แก่ศาสดามุฮัมมัด อิสรอฟีล มีหน้าที่เป่าแตรเรียกวิญญาณของมนุษย์ให้ฟื้นขึ้นในวันตัดสิน นอกจากนี้มลาอิกะฮ์ยังทำหน้าที่บันทึกการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ ไถ่โทษและอวยพรให้แก่มนุษย์ ทำหน้าที่ลงโทษมนุษย์ผู้ทำชั่ว สนับสนุนบรรดาผู้ศรัทธา เป็นต้น สิ่งถัดไปที่มุสลิมพึงต้องศรัทธาคือ คัมภีร์กุรอานที่บันทึกถ้อยคำของอัลเลาะห์ตั้งแต่ต้น โดยไม่มีการสังคายนาหรือแก้ไขจนกระทั่งถึงปัจจุบันซึ่งประทานให้แก่ศาสดามุฮัมมัดเพื่อนำมาให้มนุษย์ คัมภีร์กุรอานไม่เพียงบรรจุเฉพาะเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังบรรจุแนวทางการดำเนินชีวิตประจำวัน กฎหมาย ปราบกฏการณ์ธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ นอกจากคัมภีร์กุรอานแล้ว มุสลิมจะต้องศรัทธาในคัมภีร์อื่น ๆ เช่น คัมภีร์ชะบูรที่ประทานให้แก่ศาสดาดาวูด คัมภีร์เตารอตที่ประทานให้แก่ศาสดามูซา และคัมภีร์อินญิลที่ประทานให้แก่ศาสดาอีซา จากนั้นมุสลิมต้องศรัทธาในบรรดานบีหรือศาสดาด้วยเนื่องจากเป็นผู้ได้รับเลือกจากอัลเลาะห์ให้นำสารมาให้มนุษย์และมีหน้าที่เรียกร้องเชิญชวนมนุษย์ให้รู้ว่อัลเลาะห์เป็นพระเจ้าที่แท้จริงแต่เพียงพระองค์เดียวที่พวกเขาต้องเคารพบูชาและเชื่อฟัง มุสลิมต้องเชื่อในศาสดาที่มีด้วยกันทั้งหมด 124,000 คนและต้องเชื่อว่าศาสดามุฮัมมัดคือศาสดาคนสุดท้ายของอัลเลาะห์และไม่มีศาสดาคนใดอีกหลังจากท่าน สิ่งสำคัญอีกสิ่งทีมุสลิมต้องศรัทธาคือศรัทธาในวันสุดท้ายและวันแห่งการฟื้นคืนชีพ มุสลิมจะต้องเชื่อว่าชีวิตของเขาเองมิได้เกิดขึ้นมาโดยบังเอิญ แต่อัลเลาะห์เป็นผู้ทรงสร้างเขาขึ้นมาให้มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ทุกชีวิตก็ต้องประสบกับความตาย และในวันหนึ่งโลกจะต้องแตกสลาย หลังจากนั้น ทุกชีวิตจะถูกทำให้ฟื้นขึ้นเพื่อรอรับการตัดสินตอบแทนความดีความชั่วทุกอย่างที่เขาได้กระทำไว้ในขณะที่ยังมีชีวิตและชีวิตหลังความตายนี้เองเป็นชีวิตนิรันดร์ อิสลามจึงถือว่าความตายมิได้เป็นจุดสิ้นสุดของชีวิต หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตใหม่ที่แท้จริงและนิรันดร์ การเชื่อเช่นนี้เป็นสิ่งที่ให้กำลังใจให้มุสลิมทำความดีต่อไปถึงแม้เขาจะไม่ได้รับการตอบแทนขณะที่เขายังมีชีวิตอยู่ก็ตาม สิ่งสุดท้ายที่มุสลิมต้องศรัทธาคือการศรัทธาในกฎแห่งความดีความชั่วจากอัลเลาะห์ ว่า ในการที่จะบอกว่าอะไรดีอะไรชั่วนั้น มนุษย์จะต้องยึดเอาความดีความชั่วที่อัลเลาะห์ได้กำหนดไว้มาใช้เป็นมาตรฐาน

หลักปฏิบัติ หรือ ชะรีอะห์ แบ่งออกเป็นสี่หมวด

2.7.6.1.2.1 ศาสนกิจ ประกอบไปด้วยเรื่องความสะอาดของฮะลาล หะรอม และหลักปฏิบัติ
ห้าประการ ดังนี้

การกล่าวคำปฏิญาณตนว่า “ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ มุฮัมมัด ร่อซูลุลลอฮฺ” ซึ่งแปลว่า ไม่มี
พระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลเลาะห์ และมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลเลาะห์ เพื่อแสดงตนว่าจะไม่ยอม
เคารพกราบไหว้หรือสักการะบูชาพระเจ้าอื่นใดไม่ว่าพระเจ้านั้นจะเป็นวัตถุที่มนุษย์ทำขึ้นมาหรือคนที่
อุปโลกน์ตัวเองเป็นพระเจ้า แม้แต่พ่อแม่ตนเองก็ห้ามกราบไหว้ และเมื่อยอมรับพระเจ้าเป็นสิ่งสูงสุด
แล้ว ก็ต้องยอมรับว่ามุฮัมมัดเป็นร่อซูลหรือผู้นำสารของอัลเลาะห์มาประกาศแก่มนุษย์

การนมาซหรือละหมาด คือการแสดงความเคารพสักการะและความขอบคุณต่ออัลเลาะห์ซึ่ง
จะกระทำวันละ 5 เวลา คือ ตอนรุ่งอรุณ ตอนบ่าย ตอนตะวันตกล้อย ตอนดวงอาทิตย์ตกดิน และใน
ยามค่ำคืน การละหมาดทุกครั้งมุสลิมทุกคนจะหันหน้าไปทางกะอ์บะฮ์ที่อยู่ในนครมักกะฮ์ และเป็น
หน้าที่ของมุสลิมทุกคนตั้งแต่เริ่มมีความรู้สึทางเพศหรือเริ่มมีประจำเดือนซึ่งอิสลามถือว่าเริ่มเข้าสู่วัย
เป็นผู้ใหญ่แล้ว ในคัมภีร์กุรอ่านยังกล่าวอีกว่า “แท้จริงการนมาซจะยับยั้งจากความชั่วช้าและความ
ลามก” (บิณฑัน, 2539)

การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน คือ การงดเว้นจากการกิน การดื่ม การเสพสิ่งต่าง ๆ การมี
เพศสัมพันธ์ และการนินทาว่าร้ายผู้อื่นตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงดวงอาทิตย์ตกเป็นเวลา 30 วันใน
เดือนรอมฎอนซึ่งเป็นเดือนที่เก่าตามปฏิทินอิสลาม การถือศีลอดมิได้เป็นข้อบังคับสำหรับผู้ที่ต้องเดิน
ทางไกล ผู้ป่วย หญิงมีประจำเดือน คนชราที่ร่างกายอ่อนแอ ผู้ป่วยที่แพทย์วินิจฉัยห้ามอดอาหาร
กรรมกรเหมืองแร่ หญิงมีครรภ์ แต่มุสลิมสามกลุ่มแรกต้องถือศีลอดชดเชยเมื่อพ้นภูมิกวณนั้น ๆ แล้ว
การถือศีลอดนี้เป็นเพียงมาตรการที่จะช่วยย้าเตือนจิตสำนึกของผู้ถือศีลอดให้ระลึกถึงพระเจ้าและลด
ความต้องการทางอารมณ์ให้ต่ำลง

การจ่ายซะกาต คือ การจ่ายทรัพย์สินในอัตราที่ศาสนากำหนดไว้ให้แก่คนที่มียศที่ได้รับ ได้แก่
คนยากจน คนที่อดขัดสน คนที่มีหัวใจโน้มมาสู่อิสลาม ผู้บริหารจัดการเก็บและจ่ายซะกาต ทาสที่
ต้องการไถ่ตัว ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว คนพลัดถิ่นหลงทาง ผู้ที่ใช้จ่ายในหนทางของอัลเลาะห์
คำว่า ซะกาต แปลว่า การชักฟอก การทำให้สะอาดบริสุทธิ์ และการเจริญเติบโต แบ่งเป็น 2 ประเภท
ได้แก่ ซะกาตฟิตเราะฮ์ คือ ซะกาตที่ผู้ที่มีเลี้ยงตัวได้ต้องบริจาคให้คนยากจน โดยจ่ายเป็นอาหารหลักที่
คนท้องถิ่นรับประทาน และ ซะกาตมาล คือ ซะกาตที่บริจาคทรัพย์สินที่สะสมไว้หลังจากการใช้จ่าย
ครบรอบปีแล้ว โดยมีอัตราตั้งแต่ร้อยละ 2.5 ถึงร้อยละ 20 วัตถุประสงค์ของการจ่ายซะกาตก็เพื่อเป็น
การยืนยันความศรัทธา เพื่อชักฟอกทรัพย์สินและจิตใจของผู้จ่ายให้มีความบริสุทธิ์ และเพื่อสร้าง

ความเจริญให้แก่สังคม เนื่องจากการกระจายเงินไปสู่คนยากจนให้มีการใช้จ่ายใช้สอยเกิดการหมุนเวียนเงินในระบบ

การทำฮัจญ์ คือ การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะฮ์ในเดือน ชุลฮิจญะฮ์ตามวันเวลา และสถานที่ที่ถูกกำหนดไว้เพื่อแสดงความเคารพภักดีต่ออัลเลาะห์ที่บ้านของพระองค์ (บัยตุลเลาะห์) ทั้งยังเป็นการสอนมนุษย์ทุกคนให้รู้สำนึกว่า ในสายตาของอัลเลาะห์แล้ว มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน เพราะในการทำพิธีฮัจญ์ ทุกคนไม่ว่าจะมาจากชนชั้น เผ่าพันธุ์ใดจะต้องห่อหุ้มร่างกายด้วยผ้าสีขาว เพียงสองชิ้นเหมือนกันทุกคนและปฏิบัติพิธีต่าง ๆ เหมือนกัน

2.7.6.1.2.2 รุขกรรมของศาสนาอิสลามตั้งอยู่บนหลักความยุติธรรมและความเป็นธรรมตามหลักที่ปรากฏในอัลกุรอานว่า

“ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้าในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการคำที่ที่เกิดจากความพอใจของทั้งสองฝ่าย...” (อัล-นิสาฮ์ 4: 29)

จึงมีข้อห้ามหลักในการทำธุรกรรมสำหรับการเงินอิสลาม เช่น ห้ามริบา (Riba) หรือดอกเบี้ย เพราะเป็นการเอารัดเอาเปรียบและซ้ำเติมลูกหนี้ ห้ามความไม่โปร่งใสเพราะจะเกิดการขัดแย้งและเสียเปรียบระหว่างคู่ค้าหรือผู้ร่วมทำธุรกรรม ห้ามการพนันเพราะจะนำไปสู่การเสียทรัพย์สินและการเสี่ยงโชคที่ไม่สามารถควบคุมได้ ห้ามการกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร เพราะจะเกิดการปั่นหรือบิดเบือนราคา ทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้น เพื่อทำกำไรบนความเดือดร้อนของผู้อื่น

2.7.6.1.2.3 ครอบครวั

คำกล่าวในชีวิตประจำวัน

“อัสสลามุ อะลัยกุม” แปลว่า ขอความสันติจงมีแด่ท่าน เป็นการกล่าวทักทายระหว่างมุสลิม และอีกคนตอบรับคำทักทายว่า “วะอะลัยกุมสลาม” ที่แปลว่า ความสันติจงมีแด่ท่านเช่นกัน

“ญะซากัลลอฮุ คอยร็อน” แปลว่า ขออัลลอฮ์ทรงตอบแทนท่านด้วยความดี เป็นการกล่าวขอบคุณ

“อัสตัมฟิรุลลอฮ์” แปลว่า ฉันขอภัยโทษจากอัลเลาะห์ กล่าวเมื่อสำนึกผิดที่ได้ทำผิด

“อะอูซุบิลลาฮ์” แปลว่า ฉันขอความคุ้มครองจากอัลเลาะห์ กล่าวเพื่อให้อัลเลาะห์คุ้มครองตนให้พ้นจากความคิดชั่วร้าย

“อินนาลิลลาฮิ วะอินนา อิลัยฮิรอกญูน” แปลว่า แท้จริง เราเป็นของพระองค์และเราต้องกลับคืนไปยังพระองค์ กล่าวเมื่อประสบภัยพิบัติต่าง ๆ หรือข่าวร้ายรวมทั้งข่าวการตาย

“บิสมิลลาฮิรเราะฮ์มานิรเราะฮีม” แปลว่า ด้วยพระนามของอัลเลาะห์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ เป็นคำกล่าวก่อนที่จะกระทำการใด ๆ ที่ไม่ได้เป็นความชั่ว

การแต่งกายของมุสลิม

การแต่งกายนอกจากจะเป็นการปกคลุมร่างกายแล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงมาตรฐานทางวัฒนธรรม และยังเป็นการคุ้มครองเกียรติยศและศักดิ์ศรีของผู้สวมใส่โดยเฉพาะผู้หญิง ในอิสลามมีการอนุญาตให้ทั้งชายและหญิงแต่งกายสวยงามได้ แต่ต้องไม่ใช่เพื่อการโอ้อวด ผู้หญิงจะต้องสวมใส่เสื้อผ้าที่ปกปิดร่างกายทุกส่วนยกเว้นใบหน้าและมือ ต้องไม่ใช่เสื้อผ้าโปร่งบาง มีรู หรือรัดรูปจนสามารถเห็นเรือนร่าง อนุญาตให้สวมใส่ผ้าที่เป็นผ้าไหมและเครื่องประดับทองคำได้ ส่วนผู้ชายห้ามแต่งกายรัดรูป โปร่งบางหรือมีรูเช่นกัน ห้ามสวมใส่ผ้าไหมและเครื่องประดับทองคำ มีการอนุญาตให้ใส่เครื่องหอมอ่อน ๆ ได้แม้กระทั่งตอนไปมัสยิด ทั้งนี้ทั้งชายและหญิงห้ามแต่งกายสลับเพศกัน และจะต้องสวมเสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อยเสมอโดยเฉพาะในเวลาละหมาด

อาหารที่ห้ามมุสลิมรับประทาน

สิ่งที่มุสลิมห้ามรับประทาน คือ สิ่งมีเนื้อหรือสิ่งที่ทำให้ขาดสติทุกชนิด เลือด เนื้อสัตว์ที่ตายเองโดยธรรมชาติ เนื้อสัตว์ที่ถูกหุบตาย ถูกรัดคอหรือตกจากที่สูงตาย เนื้อสัตว์ที่ใช้กรงเล็บหรือเขี้ยวจับสัตว์กินเป็นอาหาร เนื้อสัตว์ที่ถูกสัตว์แทะหรือฉีกกิน เนื้อสัตว์หรืออาหารที่ใช้ฝึสางหรือเทพเจ้าอื่น ๆ และเนื้อสัตว์ที่ถูกเชือดโดยมิได้กล่าวนามของอัลเลาะห์ เมื่อพิจารณาจากสิ่งที่ห้ามรับประทานข้างต้น จะทราบว่านอกจากเนื้อหมูที่อัลเลาะห์ทรงบัญญัติห้ามแล้ว จะพบว่าเนื้อสัตว์ที่มีได้ผ่านหลักการอิสลามหรือทำโดยมุสลิมก็ไม่อนุมัติให้บริโภคเช่นกัน

การแต่งงานของมุสลิม

อิสลามวางเงื่อนไขให้ชายและหญิงที่แต่งงานกันต้องนับถือศาสนาอิสลามเหมือนกันเนื่องจากการผูกพันชีวิตจะต้องศรัทธาที่เหมือนกัน เพื่อป้องกันความแตกแยกทางความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน เมื่อชายหญิงตกลงปลงใจที่จะแต่งงานกัน พ่อแม่ของฝ่ายชายจะต้องสู่ขอฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงไม่ควรเรียกสินสอด (มะฮัร) จำนวนมากเกินไป เนื่องจากจะเป็นการสร้างภาระหนักให้ฝ่ายชาย และไม่นิยมมีพิธีหมั้น แต่จัดเพียงพิธีแต่ง ทั้งนี้การแต่งงานจะต้องได้รับความยินยอมจากฝ่ายหญิงด้วยความสมัครใจ มิใช่ถูกบังคับ

องค์ประกอบที่จำเป็นในการแต่งงาน คือ จะต้องมิใช่หรือการยินยอมให้แต่งงานจากผู้ปกครอง มีพยานรู้เห็นการแต่งงาน มะฮัรหรือสินสอดที่ฝ่ายหญิงเรียกร้อง มีการกล่าวคำแต่งงาน และการตอบรับการแต่งงาน ส่วนพิธีแต่งงานนั้นจะเริ่มต้นด้วยการอ่านวญนะของอัลเลาะห์จากคัมภีร์

กูรอานเพื่อเป็นสิริมงคล ตามด้วยการเทศนาธรรมหรือคุตบะฮ์¹ เพื่อแนะนำตักเตือนถึงการดำเนินชีวิต ครอบครัว ตามด้วยการกล่าวคำเริ่มพิธีแต่งงานโดยผู้ปกครองฝ่ายเจ้าสาวว่า “ข้าพเจ้าขอแต่งงานท่าน (เอ๋ยชื่อเจ้าบ่าว) กับนางสาว (ชื่อเจ้าสาว) ลูกสาวของข้าพเจ้าตาม “มะฮัร” เป็นจำนวน...” (บินกาซัน, 2555) และเจ้าบ่าวกล่าวตอบรับว่า “ข้าพเจ้านาย...ขอรับการแต่งงานกับนางสาว...ตามมะฮัรที่ตกลงไว้” (บินกาซัน, 2555) เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีและจัดเลี้ยงอาหารแก่แขกที่มาร่วมงาน

ในศาสนาอิสลามอนุญาตให้มีการหย่า เนื่องจากมีการยอมรับว่าคู่สมรสบางคู่อาจไม่สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้ด้วยดี และปัญหาเหล่านั้นอาจนำมาซึ่งความขมขื่นให้แก่กันและกัน นอกจากนี้ยังอนุญาตให้ฝ่ายชายมีภรรยาได้มากถึง 4 คนแต่มาพร้อมกับเงื่อนไขที่ว่า จะต้องให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันต่อภรรยาและลูกทุกคน

ความเชื่อเรื่องชีวิตและความตาย

เนื่องจากมุสลิมมีความเชื่อว่าร่างกายนี้สร้างขึ้นโดยอัลเลาะห์ และอัลเลาะห์คือเจ้าของที่แท้จริง ถึงวันหนึ่งชีวิตต้องสิ้นสุดลงและกลับไปสู่อัลเลาะห์ จึงเชื่อว่าความตายไม่ใช่จุดสุดท้ายของชีวิต แต่เป็นจุดเริ่มต้นที่มนุษย์ได้ก้าวไปสู่ชีวิตที่แท้จริงหลังความตาย เมื่อชีวิตสิ้นสุดลง วิญญาณจะไปรวมกันที่โลกบรซัค และเมื่อถึงวันตัดสิน ทุกชีวิตจะฟื้นคืนชีพเพื่อรับการตัดสินการกระทำที่ได้ทำในขณะที่มีชีวิตอยู่บนโลก นอกจากนี้ยังเชื่อว่าอุปสรรคหายนะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกถือเป็นบททดสอบความอดทนและศรัทธาจากอัลเลาะห์ ซึ่งมุสลิมจะต้องตระหนักและกล่าวว่า “อินนา ลิลลาฮี วะอินนา อิลัยฮิรอญูน” (แปลว่า แท้จริง เราเป็นของอัลเลาะห์ และเราต้องกลับคืนไปยังพระองค์) (บินกาซัน, 2555, p. 67) และเมื่อมุสลิมได้รับข่าวการเสียชีวิตของพี่น้องมุสลิม มุสลิมจะกล่าวประโยคข้างต้นเช่นกัน หลังจากนั้นจะไปเยี่ยมครอบครัวหรือญาติของผู้ตาย และร่วมมาฆอพรให้ศพตลอดจนร่วมไปส่งศพที่สุสานเพื่อทำการฝัง โดยปกติแล้ว พิธีการฝังศพของมุสลิมจะเสร็จสิ้นภายใน 24 ชั่วโมง และมีการจัดการศพดังนี้ การอาบน้ำศพเพื่อทำความสะอาดร่างกายศพ หากผู้เสียชีวิตเป็นเพศชายจะให้ญาติที่เป็นผู้ชายจัดการ และหากผู้เสียชีวิตเป็นเพศหญิงจะให้ญาติที่เป็นผู้หญิงจัดการ การห่อศพด้วยผ้า การมาฆให้ศพ และการฝังตามแนวนอน

การอะซานและการอิกอมะฮ์

การอะซาน คือ การประกาศให้รู้ถึงเวลาละหมาด อีกทั้งยังเป็นการเตือนผู้ลี้ละหมาดด้วย ส่วนการอิกอมะฮ์ คือ การประกาศให้รู้ว่า การทำละหมาดจะเริ่มขึ้นแล้ว สำหรับมูอัซซินผู้ประกาศ

¹ แม้ตามราชบัณฑิตยสถานจะทับศัพท์ว่า คุฏบะฮ์ แต่ผู้คนนิยมเขียนว่า คุตบะฮ์

อะซานนั้นต้องเป็นมุสลิมชาย เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ มีสติปัญญาสมบูรณ์ มีคุณธรรม เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะหรือเด็กที่เริ่มเข้าสู่วัยที่สามารถแยกแยะได้ ควรเป็นคนที่มิมีเสียงไพเราะ รู้เวลา อยู่ในสภาพที่ร่างกายสะอาด ในขณะที่กล่าวอะซาน ควรอะซานบนที่สูง เพื่อเสียงจะได้กระจายออกไปไกล และยืนหันหน้าไปทางกิบละฮ์ คำกล่าวอะซานต้องกล่าวประโยคตามลำดับ และต่อเนื่องกันเป็นภาษาอาหรับ ส่วนการอิกอมะฮ์ก็เช่นกัน

2.7.6.1.2.4 อาญา

กฎหมายอิสลามลักษณะอาญา หมายถึง กฎหมายที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่ถือเป็นความผิดร้ายแรง และกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดนั้นไว้ตามตัวบทของอัลกุรอาน และอัซ-สุนนะฮ์ เรียกกฎหมายลักษณะอาญานี้ในภาษาอาหรับว่า อัลฟิควุล-ญินาอีย

การฆาตกรรม (ประทุษร้ายต่อร่างกายและชีวิต)

หากฆาตกรรมโดยเจตนา ฆาตกรจะต้องได้รับการประหารชีวิต (อัลกิ-ศ็อล) หรือจ่ายสินไหมทดแทน (อัดดีเยฮ์) ตามสิทธิของทายาทของผู้ถูกฆาตกรรมจะเรียกร้อง ซึ่งศาล (กอฎีย์) จะช่วยเหลือ หากฆาตกรรมกึ่งเจตนาและฆาตกรรมโดยผิดพลาด จะต้องจ่ายสินไหมทดแทน นอกจากนี้ฆาตกรยังต้องไถ่โทษ (อัล-กัฟฟาเราะฮ์) โดยการปล่อยทาสที่เป็นมุสลิมให้เป็นไทหนึ่งคน ถ้าไม่มีทาส ให้ถือศีลอดเป็นเวลาสองเดือน

การโจรกรรม (การลักขโมย)

ผู้ที่ลักทรัพย์จะต้องถูกตัดมือข้างขวา หากลักทรัพย์ครั้งที่สองจะต้องถูกตัดข้อเท้าข้างซ้าย ทั้งนี้ผู้พิพากษาจะเป็นผู้ยืนยันคดีลักทรัพย์และจัดการลงโทษ หลังจากถูกตัดมือแล้ว ผู้ลักทรัพย์จะต้องส่งมอบทรัพย์ของกลาง แต่ถ้าทรัพย์นั้นเสียหายแล้วก็ต้องชดใช้ตามราคาทรัพย์นั้น

การผิดประเวณี (ล่วงละเมิดทางเพศ)

ผู้กระทำความผิดที่สมรมแล้ว (มูฮ์ซอน) ต้องถูกลงโทษด้วยการปาด้วยก้อนหินจนเสียชีวิต โดยที่หากเป็นชายให้ลงโทษในสภาพยืน ไม่ผูกมัดกับสิ่งใดและไม่ขุดหลุม หากเป็นหญิง ต้องขุดหลุมถึงระดับอก หลังจากจำเลยเสียชีวิตแล้ว ก็จัดการศพตามปกติ ส่วนผู้กระทำความผิดที่ยังไม่สมรม ต้องลงโทษด้วยการเฆี่ยนโดยให้นั่งกับพื้นแล้วเฆี่ยนด้วยแส้ขนาดปานกลางที่อวัยวะส่วนอื่นที่ไม่ใช่ใบหน้า อวัยวะเพศ หรืออวัยวะที่อันตรายถึงชีวิต หากเป็นหญิง ให้ปกปิดเรือนร่างด้วยผ้าบาง ๆ และห้ามเฆี่ยนในเวลาที่ย่ำร้อนจัด เย็นจัด ขณะป่วย ขณะมีประจำเดือน หรือขณะตั้งครรภ์ เนื่องจากมีเป้าหมายเพื่อการปราม ไม่ใช่ให้ถึงแก่ชีวิต นอกจากเฆี่ยนแล้ว ต้องถูกเนรเทศเป็นเวลาหนึ่งปี

การรุกร่วมเพศ (ลิวา-เลสเบี้ยน)

อัล-ลิวา หมายถึง การรุกร่วมเพศกันระหว่างชายกับชาย หรือระหว่างชายกับหญิงที่มีใช้ภรรยาตนทางทวารหนัก ผู้กระทำผิดที่เป็นมุสลิมนั้นต้องถูกขว้างหินจนเสียชีวิต ถ้าไม่ใช่มุสลิมนั้น ต้องถูกเขียน 100 ทีและเนรเทศหนึ่งปี หากสามีรุกร่วมเพศกับภรรยาตนทางทวารหนัก หญิงรุกร่วมเพศกับหญิง (อัสสิฮา) มีการรุกร่วมเพศกับสัตว์หรือศพ การลงโทษจะเป็นไปตามดุลยพินิจของผู้พิพากษา แต่ไม่ถึงขั้นโทษต่ำสุดของบทลงโทษสถานหนักที่ศาสนากำหนดเอาไว้

การตีมีสุรา

สุรา ในภาษาอาหรับเรียกว่า อัล-คอมรุ ในทางกฎหมาย คือ เครื่องดื่มที่ทำให้เกิดอาการมึนเมาทั้งหมด ผู้ที่ตีมีสุราจะต้องรับโทษด้วยการเขียน 40 ที โดยให้ผู้กระทำผิดนั่งบนพื้นแล้วเขียนที่หลังด้วยแสขนาดปานกลาง ส่วนผู้หญิงให้ปกปิดเรือนร่างด้วยผ้าบาง ๆ ส่วนการเสพยาเสพติด การลงโทษให้เป็นไปตามดุลยพินิจของศาลแต่ไม่ถึงขั้นต่ำสุดจากการลงโทษที่มีกำหนดเอาไว้ตามบัญญัติของศาสนา

ข้อห้ามเกี่ยวกับการใส่ร้าย

การใส่ร้ายหรือการกล่าวหาว่าบุคคลอื่นทำผิดประเวณีเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ผู้ที่ใส่ร้ายถือเป็นคนเลว (ฟาซิก) และต้องถูกเขียนด้วยแส 80 ที แต่ถ้าหากเจื่อนไขทั้งหมดไม่ครบสมบูรณ์ การลงโทษจะเป็นอันตกไป ซึ่งผู้มีอำนาจสามารถลงโทษผู้ใส่ร้ายได้ตามดุลยพินิจ

การละทิ้งการละหมาด

เมื่อละทิ้งการละหมาด ก็เท่ากับปฏิเสธ (กัฟร์) ศาสนาและพระผู้เป็นเจ้า โดยผู้ละทิ้งมีอยู่สองประเภท คือ ผู้ที่ไม่เห็นความจำเป็นของการละหมาด จะถือสันสภากจากมุสลิม และผู้ที่ละทิ้งละหมาดเพราะความเกียจคร้าน ถือเป็นบาปใหญ่และเป็นคนเลว บทลงโทษนั้นจะให้ผู้ละทิ้งละหมาดสำนึกผิดและกลับตัว (เตาบะฮ์) แล้วทำการละหมาด แต่ถ้าหากเขายังละทิ้งละหมาดจะต้องรับโทษประหารชีวิต โดยศพของผู้ละทิ้งจะได้รับการปฏิบัติเหมือนศพชาวมุสลิมทั่วไป แต่ญาติยังคงได้รับสิทธิสืบทอดมรดกและถือว่าการสมรสยังคงอยู่

2.7.6.1.3 หลักธรรม

หลักคุณธรรมเป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับมารยาท และการทำความดี โดยรวมเรียกว่า อิห์ซาน ซึ่งพึงระลึกเสมอว่าพระอัลเลาะห์ทรงมองเห็นตลอด หลักคุณธรรมนั้นแบ่งออกเป็นสองคุณ

คุณที่ต้องประพฤติ คือ ความดีที่ควรปฏิบัติ ได้แก่

หน้าที่ของบุคคลต่อพระเจ้า คือ ต้องระลึกอยู่เสมอว่าตนอยู่ต่อหน้าพระผู้เป็นเจ้า ต้องทำความดีและ
ละเว้นการประพฤติไม่ดีต่อบทบัญญัติของพระองค์

หน้าที่ของผู้รู้ คือ ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าความรู้ที่ได้มา พระผู้เป็นเจ้าทรงประทานให้ และต้องเผยแพร่
ให้ผู้อื่นโดยไม่หาผลประโยชน์ตอบแทน

หน้าที่ของผู้ไม่รู้ คือ ต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

หน้าที่ของลูก คือ ต้องระลึกคุณพ่อแม่ที่ให้กำเนิดมา กตัญญูต่อท่าน และดูแลท่านอย่างดีที่สุดเท่าที่จะ
พึงกระทำได้

หน้าที่ของพ่อแม่ คือ ต้องเลี้ยงดูลูกโดยไม่ละเลยจนขาดความรักและความอบอุ่น

หน้าที่ของเพื่อน คือ ต้องหวังดี ประพฤติดีต่อกัน ไม่ดูถูกหรืออาฆาตแค้นใคร

หน้าที่ของสามี คือ ต้องรับผิดชอบปกป้อง เป็นที่พึ่ง และหาเลี้ยงครอบครัว

หน้าที่ของภรรยา คือ ต้องช่วยเหลือสามีในด้านต่าง ๆ เป็นกำลังใจ ให้เกียรติ และให้ความสุขแก่สามี
ไม่นินทาหลัง หากสามีประพฤติไม่ดี ก็ตักเตือนด้วยความหวังดี

หน้าที่ของผู้นำ คือ ต้องไม่ถือตัว ไม่ใช่อำนาจในทางที่ผิด มีความเมตตา ความยุติธรรม กล้าตัดสินใจ
เป็นตัวอย่างที่ดี และเสียสละ

หน้าที่ของประชาชน คือ ต้องเคารพผู้นำ ทำตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

คุณที่ต้องละเว้น

เกี่ยวกับคุณทางจิตใจที่ชั่วร้าย เช่น ความพยาบาท ความริษยา ความโลภอยากมีอยากได้
การโม้ โอ้อวด เป็นต้น

เกี่ยวกับคุณความประพฤติทั่วไปที่ไม่ดี เช่น การขาดความมัธยัสถ์ ความเกียจคร้าน การดูถูก ว่าร้าย
นินทาผู้อื่น การลักทรัพย์ การล่วงประเวณี การเสี่ยงโชคพนัน การหวังดอกเบี้ยย เป็นต้น

เกี่ยวกับคุณที่มีผลต่อความศรัทธา เช่น การนับถือและกราบสิ่งอื่นนอกจากอัลเลาะห์ การ
หมิ่นต่ออัลเลาะห์ ศาสนทูต บทบัญญัติของพระองค์ คัมภีร์ ซึ่งหากผู้ใดกระทำ ต้องพ้นสภาพการเป็น
มุสลิมทันที

2.7.6.2 ภาษา

มีการใช้ภาษาเปอร์เซียอัฟกานิสถาน (Afghan Persian) หรือที่เรียกว่าภาษาฟาร์ซี (Farsi)
หรือดารี (Dari) เป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีภาษาพัชโต (Pashtu) และ ภาษาเติร์ก (Turkic Language)
โดยประชากรส่วนใหญ่พูดได้ 2 ภาษา

2.7.6.3 ชื่อของคนอัฟกัน

โดยปกติชื่อของคนอัฟกันจะประกอบไปด้วยชื่อจริงเพียงอย่างเดียว ไม่มีชื่อกกลางและนามสกุล ชื่อของผู้ชายมักจะเป็นนามประสม เช่น อาห์มัด ข่าน (Ahmad Khan) และนามประสมมักตั้งขึ้นเพื่อให้ชื่อไม่ซ้ำกัน เช่น มุฮัมหมัด นาบิล (Mohammad Nabil) เพื่อให้แตกต่างกับ Nabil อีกคนหนึ่ง ชื่อของผู้หญิงมักจะเป็นคำเดียว เช่น โฮมา (Homa), เซย์บา (Zeyba), เฟเรย์บา (Fereyba), ลัยลา (Laila) และ นาสริน (Nasrin)

มีการใช้ชื่อกกลางและนามสกุลบ้างสำหรับคนที่มีการติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กับคนตะวันตก บางนามสกุลก็สะท้อนถึงชนเผ่าชาติพันธุ์และถิ่นกำเนิด เช่น HUSSAINI (มาจาก Hazar), TURTUGHI (ของเผ่า Uzbek) KARZAI (จาก Karz ใน Kandahar) บุตรจะใช้นามสกุลตามบิดา แต่ภรรยาไม่ใช้นามสกุลตามสามี ยกเว้นภรรยาที่แต่งงานกับสามีชาวตะวันตก

คนอัฟกันมักตั้งชื่อตามศาสนา ชื่อเผ่าหรือตามบุคคลในประวัติศาสตร์ ชื่อต้นอาจจะบ่งถึงเวลาหรือสถานที่ที่บุตรเกิดตามปฏิทินอิสลาม เช่น เด็กชายชื่อ อีด มุฮัมหมัด จากออรี (Eid Mohammad Jaghori) ตั้งตามวันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน Ramadan (Eid) เกิดในตำบล Jaghori นอกจากนี้ยังมักประกอบด้วยชื่อตามศาสนาหรือภาษาอาหรับ เช่น อาห์มัด (Ahmad), มุฮัมหมัด (Mohammad), อาลี (Ali), คาดิญา (Khadija) และ อาอิชะฮ์ (Aisha) ที่มาจากคัมภีร์กุรอาน ชื่อของผู้หญิงบางชื่อที่ใช้ภาษาอาหรับมักเติม ‘a’ ที่ท้ายชื่อ เช่น จามิล (Jamil) เป็น จามิลา (Jamila) และ นาญิบ (Najib) เป็น นาญิบา (Najiba) ชื่อของผู้หญิงมักใช้ภาษาเปอร์เซียหรือพัชโตเป็นปกติ หากมีนามประสมอาจมีทั้งภาษาอาหรับและเปอร์เซียประสมกัน ซึ่งมักเป็นชื่อที่หมายถึงความงามและธรรมชาติ เช่น ชิทารา (Sitara) ที่แปลว่าดาว

การเขียนชื่ออัฟกันมักสะกดตามการออกเสียง บางครั้งชื่อเดียวกันอาจออกเสียงและสะกดแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่น เช่น Mohammad, Mohamed, Muhammad การไม่มีหลักเกณฑ์การสะกดที่เป็นมาตรฐานและการอ่านหนังสือไม่ออกทำให้การเขียนชื่ออัฟกันในภาษาอังกฤษมีหลากหลายแบบแตกต่างกัน

2.7.6.4 อาหารประจำชาติอัฟกานิสถาน

อาหารของอัฟกานิสถานมีการผสมผสานกันระหว่างอาหารแถบเมดิเตอร์เรเนียน ตะวันออกกลาง อิหร่านและอินเดีย โดยส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยข้าวที่เสิร์ฟพร้อมกับแกงข้น ๆ และเนื้อสัตว์อย่างเนื้อแกะ เนื้อวัว หรือเนื้อไก่ มีผักเคียงอย่างผักโขมหรือมะเขือม่วงด้วย อาหารอัฟกันพื้นบ้านมักจะมีกลิ่นหอมอบอวลไปด้วยเครื่องเทศอย่างกระวานที่ให้ทั้งความหวานและกลิ่นหอม

ชาวอัฟกันนั้นชื่นชอบให้มีแขกมาที่บ้านจะจัดเลี้ยงอาหารแขกอย่างใหญ่โตด้วยความเอื้อเฟื้อและเป็นเกียรติ หากมีแขกมาเยี่ยมบ้านโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า เจ้าของบ้านจะต้องทำอาหารอย่างสุดฝีมือ และหากมีแขกมาเยี่ยมบ้านโดยได้แจ้งล่วงหน้า เจ้าของบ้านจะต้องจัดเตรียมอาหารอัฟกันดั้งเดิมหลากหลายประเภทเพื่อให้แขกประทับใจ เนื่องจากชาวอัฟกันเชื่อว่าแขกคืออาคันตุกะของพระเจ้า

ชาวอัฟกันจะต้อนรับแขกอย่างดีไม่ว่าจะเป็นคนรู้จักหรือไม่ ในช่วงการรุกรานของรัสเซีย ชาวบ้านได้ช่วยมุญาฮิดีนด้วยการให้ข้าวและที่พักอาศัยแก่พวกเขา

อาหารของอัฟกานิสถานมีหลากหลายประเภท ดังนี้

คาบูลี ปาเลา (Qabuli Palau) บ้างรู้จักกันในชื่อ Kabuli Palao เป็นข้าวสีน้ำตาลที่ผสมกับลูกเกด แครอทและเนื้อแกะ บางสูตรใส่ถั่วอัลมอนด์หรือถั่วพิชตาชิโอลงไปด้วย ถือเป็นอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของอัฟกานิสถานและเสิร์ฟในโอกาสพิเศษอย่างงานแต่งงาน

รูปภาพที่ 3 ภาพคาบูลี ปาเลา

(ที่มา: <https://ingmar.app/blog/wp-content/uploads/2015/08/Afghanistan-Qabili-Palau.jpg>)

มานตู (Mantu) หรือเกี๊ยวเนื้อ เป็นอาหารที่ชาวอัฟกันต่างโปรดปรานซึ่งประกอบไปด้วยแป้งเกี๊ยว เนื้อบด หัวหอม เครื่องเทศและผักโรยหน้า มักเสิร์ฟให้กับแขกพิเศษโดยเฉพาะงานเลี้ยงสังสรรค์พิเศษ

รูปภาพที่ 4 ภาพมานตู

(ที่มา:

<https://i.pinimg.com/originals/bd/b5/3d/bdb53d0d61863ba251f3cd99c9a1303e.jpg>)

อาซัค (Aushak) หรือเกี้ยวไส้กุกช่ายอัฟกัน (Gandana) ที่เสิร์ฟพร้อมซอสโยเกิร์ตกระเทียม และราดด้วยซอสมะเขือเทศผสมซอสเนื้อเข้มข้นที่โรยด้วยใบมินต์แห้งและพริกป่นด้านบน แต่เนื่องจากกุกช่ายอัฟกัน (Gandana) หายากในแถบตะวันตก บางคนจึงใช้ผักโขม ต้นหอม หรือ กุกช่ายแทน

รูปภาพที่ 5 ภาพอาซัค

(ที่มา: <https://tarasmulticulturaltable.com/wp-content/uploads/2018/03/Aushak-Afghan-Leek-and-Scallion-Dumplings-6-of-6.jpg>)

บุลานนี (Bulanni) เสิร์ฟคู่กับโยเกิร์ตและซอสซัทนี (Chatney) ที่มีรสเผ็ดร้อนให้กับแขก พิเศษและงานเลี้ยงพิเศษต่าง ๆ มี 2 สูตรหลัก ๆ คือ 1. แป้งห่อมันบด หัวหอมซอยและผักชีแล้วนำไปทอด และ 2. แป้งห่อกุกช่ายอัฟกันใส่ซอสพริกไทยแล้วนำไปทอด ชาวอัฟกันมักทานเมนูนี้เป็นมื้อเย็น ในช่วงถือศีลอดในเดือนรอมฎอน

รูปภาพที่ 6 ภาพบุลานนี

(ที่มา: <http://www.afghankitchenrecipes.com/recipe/potato-bolani-fried-afghan-flatbread/>)

กะบับ (Kabab) – เป็นอาหารที่นิยมทานในอัฟกานิสถาน มีทั้งเนื้อแกะ เนื้อวัวและเนื้อไก่ วิธีปรุงคือนำเนื้อแกะมาล้างและหั่นเป็นชิ้นพอดีคำจากนั้นนำไปหมักกับผงกระเทียม เกลือและเครื่องเทศอื่น ๆ หมักทิ้งไว้ข้ามคืนก่อนที่จะนำมาย่างบนเตาบาร์บีคิว

รูปภาพที่ 7 ภาพกะบับ

(ที่มา: <https://i.ytimg.com/vi/NeQxq3UGhLc/maxresdefault.jpg>)

ส่วนของหวานของอัฟกานิสถานนั้นมีรสชาติและกลิ่นที่เข้มข้น มักใช้วัตถุดิบที่ส่งกลิ่นหอมอย่างน้ำกุหลาบและกระวาน เมนูของหวานที่เป็นเอกลักษณ์ คือ คัสตาร์ดครีมที่คล้ายพานาคอตต้าของอิตาลีแล้วโรยหน้าด้วยถั่วพิชตาชิโอ

2.7.6.5 ดนตรีอัฟกานิสถาน

ชาวอัฟกันชื่นชอบการร้องรำทำเพลงมาก และมีเครื่องดนตรีหลากหลายชนิด เพลงที่นิยมเล่นกันในอัฟกานิสถานส่วนใหญ่เป็นเพลงพื้นบ้านหรือบัลลาด นอกจากนี้ยังมีการเต้นประจำชาติที่เรียกว่า อัททัน (Attan) ด้วย

เครื่องดนตรีหลัก ๆ มีดังนี้ ฮาร์โมนีเยม ซิมซันทูร์ (Santur) เครื่องเป่าซาง (Chang) พิณรูباب (Rubab) กลองทาบลา (Tabla) ซิตาร์ (Sitar) ซอดีลรูบา (Dilruba) พิณตันบูร์ (Tanbur) นอกจากนี้ยังมีเครื่องดนตรีที่มีเสียงเป็นเอกลักษณ์อย่างพิณดัมโบะรา (Dambora)

ดนตรีของอัฟกานิสถานมีการผสมผสานกันระหว่างดนตรีอินเดียและประเทศอื่น ๆ ในเอเชียกลาง โดยที่ดนตรีอิหร่านมีอิทธิพลต่อดนตรีอัฟกานิสถานอย่างเห็นได้ชัดที่สุด ความแตกต่างทางด้านเผ่าพันธุ์ยิ่งทำให้ดนตรีอัฟกานิสถานมีมากขึ้นที่มีทั้งดนตรีของโลกเอเชียผู้นับถืออิสลาม เพลงคลาสสิกทรานโซเซียนา (Transoxiana) ดนตรีโมเดิร์นของชาวอุซเบกและทาจิก บทกวีของอินเดียและปากีสถาน และเพลงพื้นบ้านของชาวเติร์ก ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรีในบ้าน ในร้านน้ำชา หรือในงานเทศกาลต่าง ๆ อย่างพิธีวิวาร์ การแข่งม้าก็จะใช้เครื่องดนตรีชนิดเดียวกัน ได้แก่ พิณดูตาร์ (Dutar)

กลองเสะบากาลี (Zerbaghali) ซอฆีซัค (Ghichak) ปี่บาดัคขานี (Badakhshani) ฉาบ และ พิณรูباب (Rubab) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประจำชาติอัฟกานิสถาน

รูปภาพที่ 8 ภาพพิณรูباب

(ที่มา: <https://i.ebayimg.com/images/g/h8wAAOSwYlxX7i4i/s-l1600.jpg>)

เพลงคลาสสิกของอัฟกานิสถานมีชื่อเรียกว่า คลาสสิก (Klasik) ซึ่งมักใช้เครื่องดนตรีราคะ (Raga) , นักเมะฮ์ (Naghme) และเสียงฆะซัล (Ghazal) ที่ทำจากปาก
ในช่วงการปกครองของทาลิบัน การเล่นดนตรี ร้องเพลงหรือแม้กระทั่งการฟังเพลงเป็นสิ่งที่ต้องห้าม
ทั้งในที่สาธารณะและส่วนตัว

2.7.6.6 เทศกาลสำคัญในอัฟกานิสถาน

อีดีลฟิตรี (Eid al-fitr) เทศกาลสิ้นสุดของการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ชาวอัฟกันมักจะไปเยี่ยมเพื่อนบ้านและมอบของขวัญให้กัน

อีดีลอัฎฮา (Eid al-adha) จัดขึ้นในวันที่ 10 ของเดือนสองตามปฏิทินฮิจเราะฮ์เพื่อระลึกถึงการอุทิศตนของศาสดาอิบรอฮีมแด่พระเจ้าในช่วงท้ายของการประกอบพิธีฮัจญ์

อะชูรา (Ashura) จัดขึ้นในวันที่ 10 ของเดือนมุฮัรรอม เป็นวันไว้อาลัยให้กับอิมามฮุสเซน (นิกายชีอะห์)

เมาลิดินนะบี (Mawleed al-Nabi) จัดขึ้นในวันที่ 12 ของเดือนรอบีอุลเอาวัล เพื่อเฉลิมฉลองวันประสูติของศาสดามุฮัมมัด

โนว์รูซ (Nowroze) จัดขึ้นวันที่ 21 มีนาคมของทุกปี เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการเข้าสู่ฤดูใบไม้ผลิหรือวันขึ้นปีใหม่เปอร์เซียโบราณก่อนศาสนาอิสลาม

วันประกาศเอกราชของอัฟกานิสถาน (Jeshen) จัดขึ้นในวันที่ 19 สิงหาคมของทุกปี

2.7.6.7 การแต่งกายของชาวอัฟกัน

ในช่วงการปกครองของทาลิบัน ผู้หญิงต้องสวมใส่ชุดคลุมยาวที่ปกคลุมตั้งแต่หัวจรดข้อเท้าที่เรียกว่า Burqa ผู้หญิงได้รับอนุญาตให้ใส่รองเท้าสีดำ แต่ห้ามใส่สีขาวเนื่องจากเป็นสีเดียวกับสีธงของทาลิบันซึ่งเขาถือว่าเป็นการเหยียดหยามและไม่ให้เกียรติ ชุดอัฟกันเดิมของผู้หญิงนั้นมีความเป็นเอกลักษณ์และสวยงามเนื่องจากรูปแบบและการเย็บปักถักร้อยที่แตกต่าง ชุดของผู้หญิงนั้นยาวมากและทำจากผ้าคอตตอนสีล้วนหลากหลาย มักใส่คู่กับกางเกงขายาว ผ้าโพกคลุมหัว กระเป๋ารองเท้า ไม่มีสันที่เรียกว่า พาอิซาร์ (Paizar) สำหรับเด็กผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี ต้องสวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาว

รูปภาพที่ 9 ภาพชุดบูร์กา

(ที่มา:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e8/Woman_walking_in_Afghanistan.jpg)

ชุดพื้นเมืองของผู้ชายเรียกว่า เพะราฮาน ทูนบาน (Perahan Tunban) เป็นชุดที่มีความยาวถึงเข่าใส่คู่กับกางเกงขายาวตัวใหญ่ อาจสวมทับด้วยเสื้อกั๊กที่ปักด้วยด้ายสีทองหรือสีเงินและรองเท้าที่เรียกว่า Paizar Perahan Tunban มีความหมายโดยตรงว่า ชุดและกางเกง ทางตอนใต้อาจเรียกว่า คามิซ ชัลวาร์ (Kamiz Shalwar) ในช่วงทาลิบัน ชุดนี้กลายเป็นชุดที่ผู้ชายสวมใส่กันโดยทั่วไปเนื่องจากทาลิบันห้ามให้สวมใส่เสื้อผ้าแบบต่างชาติอย่างเสื้อสูท กางเกงยีน และกางเกงขาสั้น

ผู้ชายยังสวมเสื้อชะพัน (Chapan) แขนยาวและมีความยาวถึงน่องทำจากผ้าไหมที่มีแถบสีเขียวและดำหรือสีอื่นๆ มักสวมทับเพราฮาน ทูนบานอีกชั้นหนึ่ง เสื้อชะพันอย่างนี้นั้นมีราคาแพงมากจึงมีเพียงคนรวยเท่านั้นที่สวมใส่

นอกจากชุดแล้ว ผู้ชายยังต้องสวมหมวก คกระคูล (Qarakul) ที่ทำจากหนังแกะพะคล (Pakool) ที่ทำจากขนแกะ ทูนบานที่ทำจากผ้าไหมหรือผ้าคอตตอน และหมวกทั่วไปเพื่อคลุมหัวและไว้ครายาวด้วย ส่วนเด็กชายที่อายุต่ำกว่า 15 ปีต้องสวมหมวกด้วย แต่ไม่ต้องสวม ทูนบานยกเว้นในโรงเรียน ในทางตอนใต้โดยเฉพาะในจังหวัด Kandahar, Helmand and Jalalabad มีการสวมใส่รองเท้าหนังสีดำที่เรียกว่าชับลี (Chablee)

รูปภาพที่ 10 ภาพชุดเพราฮานทูนบานพร้อมเสื้อกักและชะพัน

(ที่มา: <https://qph.fs.quoracdn.net/main-qimg-ebd0d048e739fd0c3c302346e311b423>

และ <https://i.ebayimg.com/images/i/111053971703-0-1/s-l1000.jpg>)

ชุดดั้งเดิมของเด็กชาวอัฟกานิสถานนั้นมีแบบที่คล้ายคลึงกับของผู้ใหญ่ ส่วนเด็กผู้หญิงใส่ชุดที่เรียกว่า เลบัสเซ อัฟกานี (Lebassay Afghani) ซึ่งเหมือนกับชุดผู้หญิงแต่มีขนาดเล็กและบางครั้งอาจจะใส่ชุดที่ได้รับอิทธิพลจากอินเดียที่เรียกว่าปันจับบี (Panjabbi)

การสวมกางเกงยีนหรือแต่งตัวตามแบบตะวันตกเป็นสิ่งต้องห้ามในช่วงทาลิบัน ใครที่แต่งตัวตามแบบตะวันตกจะถูกจับเข้าคุกและได้รับการลงโทษ รวมทั้งการกีฬาแม้กระทั่งการว่ายน้ำก็บังคับให้ใส่กางเกงขายาว

2.7.6.8 กีฬาในอัฟกานิสถาน

กีฬาประจำชาติอัฟกานิสถานที่เป็นที่นิยมที่สุดคือบูซกะชี (Buzkashi) ซึ่งมีความหมายโดยตรงว่าการไล่จับแกะและแบ่งการเล่นออกเป็น 2 ทีมโดยการขี่ม้าไล่จับ อีกกีฬาที่เป็นที่นิยมคือ วาว แต่ในช่วงการปกครองทาลิบัน การลงแข่งกีฬาถูกห้ามทุกชนิดแม้กระทั่งบูซกะชีและวาว ทั้งชายและหญิงถูกห้ามทั้งสิ้น

นักวิชาการท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า การแปลคือการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่เกิดจากการรวมกันของประสบการณ์อันซับซ้อน ได้แก่ ประวัติศาสตร์ โครงสร้างทางสังคม ศาสนา ประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติ และการใช้ภาษาในวัฒนธรรมนั้น (Denoun, 2000) การศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญต่อการแปล โดยจะทำให้ทราบและเข้าใจถึงเหตุการณ์ ความเป็นมา สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรมการกินการเล่นของชาวอัฟกัน และแนวคิดทัศนคติของชาวอัฟกันโดยเฉพาะผู้หญิงอัฟกันที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากและการถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพใน ค.ศ. 1960 – 2000 ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจตัวละครและฉากท้องเรื่องในวรรณกรรมเรื่องนี้ได้ ทั้งยังนำไปสู่การแปลและทำความเข้าใจวัฒนธรรมทั้งอาหาร ดนตรี การละเล่น การแต่งกาย ศาสนา การตั้งชื่อ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการจัดการคำศัพท์ด้านวัฒนธรรม และแปลตัวบทแวดล้อมคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏ

2.8 ลักษณะภาษาฟาร์ซี

ภาษาฟาร์ซี (Farsi) นั้นเป็นภาษาทางการที่ใช้กันในประเทศอิหร่าน อัฟกานิสถานและทาจิกิสถาน ซึ่งในอิหร่านจะเรียกภาษานี้ว่าภาษาฟาร์ซี (Farsi) ในอัฟกานิสถานเรียกว่า ภาษาดารี (Dari) และทาจิกิสถานเรียกว่าภาษาทาจิก (Tajiki) ชื่อเรียกต่าง ๆ เหล่านี้เป็นชื่อเรียกท้องถิ่นของแต่ละประเทศ ในขณะที่ ISO และสมาคมวิชาการทางด้านภาษาและวรรณกรรมเปอร์เซีย (Academy of Persian Language and Literature) ให้ใช้คำว่าภาษาเปอร์เซีย (Persian) แต่แม้ว่าจะมีอักษรและคำที่คล้ายคลึงกันแต่ในอัฟกานิสถานมีการออกเสียงที่แตกต่างกัน บ้างจึงเรียกภาษานี้ที่ใช้กันในอัฟกานิสถานว่า ภาษาเปอร์เซียอัฟกัน (Afghan Persian) แต่เนื่องจากผู้เขียน คอลิด สุชัยนีย์เรียกภาษานี้ว่า ฟาร์ซี (Farsi) จึงขอเรียกตามผู้เขียน ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) นี้มีพยัญชนะทั้งหมด 33 ตัว โดยที่เสียงพยัญชนะจะมีการใช้ตัวอักษรเขียนกำกับ แต่เสียงสระไม่ได้มีการใช้ตัวอักษรเขียนกำกับเสมอไป จึงมีการนำเครื่องหมายการออกเสียง (diacritics) เข้ามาใช้ในการเรียนภาษาฟาร์ซี

ตัวอักษร	ชื่ออักษร	สัทอักษร (IPA)	ลักษณะหน่วยเสียง	ตัวอักษรอังกฤษ
ء	Hamze	[ʔ]	Glottal Stop	-
ا	Alef	-	-	-
ب	Beh	[b]	Voiced Bilabial Plosive	b
پ	Pey	[p]	Voiceless Bilabial Plosive	p
ت	Tey	[t]	Voiceless Alveolar Plosive	t
ث	Sey	[s]	Voiceless Alveolar Fricative	s
ج	Jeem	[dʒ]	Voiced Post-alveolar Affricate	j
چ	Chey	[tʃ] หรือ č	Voiceless Post-alveolar Affricate	ch
ح	Hey hoti	[h]	Voiceless Glottal Fricative	h
خ	Khey	[x]	Voiceless Velar Fricative	kh
د	Daal	[d]	Alveolar Plosive	d
ذ	Zaal	[z]	Voiced Alveolar Fricative	z
ر	Rey	[r]	Voiced Alveolar Flap	r
ز	Zey	[z]	Voiced Alveolar Fricative	z
ژ	Zhey	[ʒ] หรือ ž	Voiced Post-alveolar Fricative	s, t, zh*
س	Seen	[s]	Voiceless Alveolar Fricative	s
ش	Sheen	[ʃ] หรือ š	Voiceless Post-alveolar Fricative	sh
ص	Saad	[s]	Voiceless Alveolar Fricative	s
ض	Zaad	[z]	Voiced Alveolar Fricative	z
ط	Toy	[t]	Voiceless Alveolar Plosive	t
ظ	Zoy	[z]	Alveolar Fricative	z
ع	Ayn		Glottal Stop	-
غ	Ghayn	[ɣ]	Voiced Velar Fricative	gh
ف	Fey	[f]	Voiceless Labiodental Fricative	f
ق	Qaaf	[q]	Voiceless Uvular Plosive	q
ك	Kaaf	[k]	Voiceless Velar Plosive	k

گ	Gaaf	[g]	Voiced Velar Plosive	g
ل	Laam	[l]	Voiced Alveolar Lateral Approximant	l
م	Meem	[m]	Voiced Bilabial Nasal	m
ن	Noon	[n]	Voiced Alveolar Nasal	n
و	Wow	[w]	Voiced Bilabial Approximant	w
ه	Hey girdak	[h]	Voicless Glottal Fricative	h
ی	Yaa	[j]	Voiced Palatal Approximant	y

ตารางที่ 2 พยัญชนะภาษาฟาร์ซี

ตัวอักษร	สัทอักษร	ลักษณะหน่วยเสียง	เสียง อังกฤษ
اَ	/e/	Near-open Central Rounded	aa
اِ, اُ	/ʌ/	Open-mid Back Unrounded	a
اِ, اُ	/ɛ/	Open-mid Front Unrounded	e
اِ, اُ	/ʊ/	Near-close Back Unrounded	u
و	/o/	Close-mid Back Rounded	o
و	/u/	Close Back Rounded	oo
و	/eʊ/	High Front	au
ی	/e/	Close-mid Front	ey
ی	/i/	Close Front Unrounded	ee
ی	/ʌi/	Low Front	ay
-	/eɪ/	Low Back/v	ây
-	/oi/	Mid Back	oy
-	/ui/	High Back	uy

ตารางที่ 3 สระภาษาฟาร์ซี

เสียงสระ /e/, /ʌ/, /ɛ/, /ʊ/ เมื่อขึ้นต้นคำจะเขียนด้วยตัว alef คือ إ, ا, إ, ا, เมื่ออยู่ในตำแหน่งอื่นของคำจะไม่มีรูปสระ จะมีการใช้เครื่องหมายกำกับ (diacritics) กำกับเพื่อช่วยในการเรียนภาษาฟาร์ซีภายในโรงเรียน

เสียง / ei /, /oi/, /ui/ เป็นเสียงเลื่อน (glide)

การศึกษาระบบเสียงภาษาฟาร์ซีหรือเปอร์เซียอัฟกานิสถานช่วยให้เข้าใจการออกเสียงของภาษาฟาร์ซีว่า มีระบบการออกเสียงที่ใกล้เคียงกับภาษาอาหรับแต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด มีบางเสียงที่มีความคล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างระบบหรือแนวทางในการทับศัพท์คำภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี

2.9 การใช้คำทับศัพท์

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) ได้ให้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ สำหรับทุกภาษาไว้ดังนี้

1. การทับศัพท์ให้ถอดอักษรในภาษาเดิมพอควรแก่การแสดงที่มาของรูปศัพท์ และให้เขียนในรูปที่อ่านได้สะดวกในภาษาไทย

2. การวางหลักเกณฑ์ได้แยกกำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาต่าง ๆ แต่ละภาษาไป

3. คำทับศัพท์ที่ใช้กันมานานจนถือเป็นภาษาไทยและปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว ให้ใช้ต่อไปตามเดิม เช่น ช็อกโกแลต, เชื้อด, ก๊าซ, แก๊ส

4. คำวิสามานยนามที่ใช้กันมานานแล้ว อาจใช้ต่อไปตามเดิม เช่น

Victoria = วิคตอเรีย

Louis = หลุยส์

Cologne = โคโลญ

5. ศัพท์วิชาการซึ่งใช้เฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่ศัพท์ทั่วไป อาจเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ขึ้นตามความจำเป็น นอกจากหลักเกณฑ์คร่าว ๆ โดยทั่วไปแล้ว สำนักงานราชบัณฑิตยสภายังได้บัญญัติหลักเกณฑ์เฉพาะเจาะจงแต่ละภาษาทั้งภาษาอังกฤษ เยอรมัน สเปน ญี่ปุ่น มลายู อินโดนีเซีย ฝรั่งเศส รัสเซีย อาหรับอิตาลี เกาหลี เวียดนาม จีน ฮินดี พม่า (เมียนมา) การศึกษาในครั้งนี้ จำเป็นต้องอาศัยการเทียบเคียงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับ ฝรั่งเศส และอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาฟาร์ซี ลักษณะภาษามีความใกล้เคียงกับภาษาฟาร์ซี และเสียงบางเสียงหรือตัวอักษรบางตัวอักษรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

บทที่สาม

การวิเคราะห์ตัวบท

การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับมีส่วนสำคัญต่อการแปลตามทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ต และทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทประเภทวรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจตัวบทต้นฉบับนี้ในฐานะวรรณกรรมและหน้าที่ของตัวบท บทนี้ยังกล่าวถึงการวิเคราะห์คำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นวิจัยตามคำนิยามและการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมดังกล่าวมาแล้วในบทที่สอง ซึ่งนำไปสู่แนวทางการแปลและแก้ปัญหาในการแปลต่อไป

3.1 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ

3.1.1 การวิเคราะห์ตัวบทตามทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอานเน่ นอร์ต

3.1.1.1 องค์ประกอบภายนอกตัวบท

1) ผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสารต้นฉบับ คือ ผู้เขียนที่ชื่อว่า คอลิด ฮุซัยนี (Khaled Hosseini) เป็นชาวอัฟกานิสถานที่เกิดที่เมืองคาบูล ประเทศอัฟกานิสถาน เมื่อปี ค.ศ. 1965 ปัจจุบันอายุ 55 ปี บิดาของคอลิดเป็นนักการทูตประจำกระทรวงการต่างประเทศอัฟกานิสถาน มารดาเป็นครูสอนภาษาฟาร์ซีและประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงคาบูล เมื่อคอลิดอายุ 11 ปี บิดาของเขาได้ย้ายไปประจำการที่ประเทศฝรั่งเศส ครอบครัวของเขาจึงต้องย้ายตามไปด้วยและมีแผนจะกลับมากาบูลอีกเมื่อปีค.ศ. 1980 แต่ในขณะนั้น อัฟกานิสถานกำลังเผชิญสงครามกับกลุ่มคอมมิวนิสต์และการรุกรานของโซเวียต เขาจึงได้ลี้ภัยไปอยู่ที่แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

คอลิดจบการศึกษาระดับมัธยมเมื่อปี ค.ศ. 1984 และจบการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสาขาชีววิทยาที่มหาวิทยาลัยซานตา คลารา จากนั้นเข้าศึกษาต่อแพทยศาสตร์ที่โรงเรียนการแพทย์ซานดิเอโก มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียเมื่อปี ค.ศ. 1993

ในเดือนมีนาคม ปีค.ศ. 2001 ขณะที่คอลิดเป็นแพทย์ฝึกหัด เขาได้เริ่มเขียนวรรณกรรมเรื่องแรกชื่อว่า *The Kite Runner* ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2003 วรรณกรรมเรื่องนั้นถือเป็นเรื่องแรกที่ทำให้เขาเข้าสู่วงการวรรณกรรม ปัจจุบันเขาเป็นนักเขียนคนหนึ่งที่เป็นที่จดจำและมียอดขายจำนวนมากทั่วโลก ผลงานของเขาทั้ง *The Kite Runner*, *A Thousand Splendid Suns*, *And the Mountains Echoed* และ *Sea Prayer* ตีพิมพ์จำหน่ายกว่า 70 ประเทศ และจำหน่ายได้มากกว่า

40 ล้านเล่มทั่วโลก เขายังได้รับคำชมอีกมากมาย เช่น จากหนังสือพิมพ์ USA Today ว่า “ผลงานของ ฮุซัยนีนี้ทำให้หัวใจสลาย ท้องไส้ปั่นป่วน และสะเทือนอารมณ์” (Chry, 2019) ผลงานของเขาทั้งหมดนั้นล้วนเขียนเป็นภาษาอังกฤษ แต่มีฉากในประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งเต็มไปด้วยวัฒนธรรมของชาวอัฟกัน

ในปี ค.ศ. 2006 คอลิดได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทูตสันถวไมตรีในสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) หลังจากได้เดินทางกลับไปอัฟกานิสถานกับ UNHCR เขาก็ได้ก่อตั้งมูลนิธิ The Khaled Hosseini Foundation ขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนในอัฟกานิสถาน ในปี ค.ศ. 1980

2) เจตนาของผู้ส่งสาร

เจตนาของผู้ส่งสารนั้นสามารถวิเคราะห์ได้จากประวัติของผู้ส่งสาร ผลงานและบทสัมภาษณ์ ฮุซัยนีเป็นคนอัฟกันที่อพยพไปอาศัยที่สหรัฐอเมริกา เนื่องจากสงครามอันรุนแรงในสาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน ด้วยแรงบันดาลใจจากพื้นเพภูมิลำเนาของเขา ทำให้เขาเขียนนวนิยายเล่มแรกที่มีชื่อ *The Kite Runner* ขึ้น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ชายในประเทศอัฟกานิสถาน เรื่องราวที่บอกเล่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกชาย พี่ชายกับน้องชาย หลังจากนวนิยายเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ เขาก็ตัดสินใจเขียนหนังสือเล่มที่สองเพื่อบอกเล่าเรื่องราวและการใช้ชีวิตด้วยความยากลำบากของผู้หญิงในอัฟกานิสถานตั้งช่วงทศวรรษปี 1960 ในหนังสือนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* เรื่องนี้ โดยนวนิยายเรื่องนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการที่เขาเดินทางไปยังเมืองคาบูลอีกครั้งในปี ค.ศ. 2003 เพื่อให้ช่วยเหลือชาวอัฟกันหลังภาวะสงคราม เขาพบผู้หญิงอัฟกันแต่งกายด้วยชุดบูร์กา (burqa) จึงนำมาเป็นเรื่องราวสะท้อนชีวิตผู้หญิงอัฟกันผ่านเรื่องราวชีวิตของตัวละครหลักทั้งสองที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากลำบาก การถูกกดขี่ข่มเหงจากทั้งสังคมและคนในครอบครัวที่เป็นผู้ชาย นอกจากนี้คอลิด ฮุซัยนียังได้ให้สัมภาษณ์ไว้กับเว็บไซต์ BookPage.com เกี่ยวกับนวนิยายเล่มนี้ว่า ตน “ไม่ได้ตั้งใจจะให้ความรู้เกี่ยวกับอัฟกานิสถานแก่ผู้อ่าน แต่ก็หวังว่าจะเป็นประตูไปสู่อัฟกานิสถาน โดยเฉพาะเพื่อให้เห็นถึงสภาพความลำบากที่ผู้หญิงในอัฟกานิสถานเป็นอยู่กว่า 30 ปีที่ผ่านมา” (Mudge, 2007)

เมื่อวิเคราะห์จากประวัติผู้ส่งสาร ผลงาน และบทสัมภาษณ์แล้ว จะพบว่าเจตนาของผู้ส่งสารในตัวบทนี้คือ การสะท้อนสภาพสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมอัฟกัน ความยากลำบาก และการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้หญิงอัฟกัน นอกจากนี้ยังสะท้อนภาพความโหดร้ายของสงครามในอัฟกานิสถานที่กินเวลาต่อเนื่องมายาวนาน

3) ผู้รับสาร

สื่อที่ใช้ในการส่งสารตัวบทไปสู่ผู้รับสารเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ ผู้รับสารจึงเป็นกลุ่มคนที่อ่านและฟังภาษาอังกฤษได้ ตัวบทนี้จึงสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ทั่วโลก ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านการเมืองการปกครอง เหมาะกับทุกเพศ แต่เนื่องจากนวนิยายมีเนื้อหาสะท้อนภาพความรุนแรงและสงครามจึงไม่เหมาะสำหรับผู้รับสารที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี

4) สื่อ

สื่อในการส่งสารตัวบทนี้มีอยู่ 3 รูปแบบ คือ

1. หนังสือปกอ่อน ความยาว 384 หน้า (American Version) และความยาว 412 หน้า (British Version)
2. audiobook (ผลิตโดย Simon & Schuster audio CD)
3. e-book

5) สถานที่

หนังสือนวนิยายเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกที่เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2007 โดยสำนักพิมพ์ Riverhead Books สหรัฐอเมริกา ซึ่งเขียนขึ้นขณะที่ฮุซันียาอาศัยอยู่ที่แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

6) เวลา

ช่วงเวลาในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้คือ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 และเผยแพร่ครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2007 แต่ช่วงเวลาปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องคือ ระหว่างต้นทศวรรษปี 1960 จนถึงต้นทศวรรษปี 2000 ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนผ่านอำนาจการเมืองการปกครองในอัฟกานิสถานตั้งแต่สมัยที่ยังปกครองด้วยระบอบกษัตริย์ไปจนถึงช่วงที่สหรัฐอเมริกาขับไล่กลุ่มตาลิบันออกจากเมืองคาบูล ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพบ้านเมืองและการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง

7) โอกาสพิเศษ

ตัวบทนี้ผลิตขึ้นในฐานะงานวรรณกรรมชิ้นหนึ่ง เพื่อสะท้อนให้เห็นความลำบากและสภาพความเป็นอยู่ของผู้หญิงอัฟกัน ไม่ได้ผลิตขึ้นในโอกาสพิเศษใด ๆ

8) หน้าที่ของตัวบท

เมื่อวิเคราะห์ตามประเภทของตัวบท (Texttype) ของไรส์ที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่สอง พบว่าตัวบทนี้เป็นบทประเภทเน้นการแสดงออก (Expressive text) เพื่อแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงที่อาศัยในสภาพที่ลำบากจากการกดขี่ สิทธิสตรี และสภาพแวดล้อมที่มีสงครามตลอดเวลา จากนั้นให้ผู้อ่านรับรู้ความรู้สึกและเกิดอารมณ์ร่วมไปกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และตัวละครภายในเรื่อง

3.1.1.2 องค์ประกอบภายในตัวบท

1) หัวเรื่อง

หัวข้อเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* เป็นวลีหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในบทกวีสมัยศตวรรษที่ 17 ที่ชื่อว่า *Kabul* ประพันธ์โดย ซาอับ-อี-ทาบิซี (Saeb-e-Tabizi) นักกวีชาวเปอร์เซียซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยด็อกเตอร์ โจเซฟิน เดวิส (Dr. Josephine Davis) กลอนบทนี้เป็นกลอนที่กล่าวถึงความงดงามของเมืองคาบูลในอดีต

"Every street of Kabul is entralling to the eye

Through the bazaars, caravans of Egypt pass

One could not count the moons that shimmer on her roofs

And the thousand splendid suns that hide behind her walls"²

จากชื่อเรื่อง ผู้เขียนอาจต้องการสื่อให้เห็นว่า เมืองคาบูลในอดีตนั้นมีความงดงามไม่เหมือนกับในปัจจุบัน

² Saib-e-Tabrizi. *Kabul*. Translated by Dr. Josephine Davis. เรียกใช้เมื่อ 6 ตุลาคม 2563 จาก <http://beyondtheveil5208.weebly.com/uploads/2/5/7/1/25716025/kabulpoem.pdf>.

2) เนื้อหา

หนังสือนวนิยายเรื่องนี้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของผู้หญิงสองคนในประเทศอัฟกานิสถาน ช่วงปี ค.ศ. 1960 ถึงต้นปี ค.ศ. 2000 ผู้หญิงสองคนนี้คือ มาเรียม (Mariam) ผู้เกิดมาในฐานะลูกนอกสมรสที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมแม้กระทั่งบิดาของตนเอง ถูกเนรเทศให้มาอาศัยอยู่ในกระท่อมเล็ก ๆ ชายขอบเมืองเฮรัตกับแม่ของตนด้วยความยากลำบากและห่างไกลความเจริญ และลัยลา (Laila) เด็กหญิงที่เกิดมาในครอบครัวที่อบอุ่นมีฐานะในเมืองคาบูล ชะตากรรมที่พลิกผันทำให้ชีวิตของทั้งสองคนมาลงเอยด้วยการแต่งงานกับช่างทำรองเท้าที่นิยมใช้ความรุนแรงชื่อ เราะซิด (Rasheed) ผู้หญิงทั้งสองคนต้องเผชิญกับการกดขี่จากสามี การรุกรานสิทธิเสรีภาพโดยอำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ และสภาพสังคมที่เผชิญสงครามมายาวนาน ด้วยความหวังที่จะมีความสุขในชีวิต สุดท้ายอิสรภาพนั้นต้องแลกมาด้วยการลงมือกระทำอะไรบางอย่างที่นำไปสู่การสูญเสีย

3) เนื้อหาที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ

การปกครองของประเทศอัฟกานิสถาน

เนื้อเรื่องจะดำเนินไปสอดคล้องกับช่วงเวลาที่มิเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นในประเทศอัฟกานิสถานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 - 2000 ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้อธิบายเรื่องราวหรือให้ข้อมูลทั้งหมด ผู้อ่านอาจต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมเอง เช่น Karl Marx และชื่อผู้นำทางการเมืองต่าง ๆ ของอัฟกานิสถาน ความเกี่ยวข้องของ UN ต่อสงครามโซเวียต-อัฟกัน เป็นต้น

ความหลากหลายของเชื้อชาติและภาษาในประเทศอัฟกานิสถาน

ในเนื้อเรื่องจะมีการกล่าวถึงเชื้อชาติของประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศอัฟกานิสถาน คือ พัชตุน (Pashtun) ทาจิก (Tajik) ฮาซารา (Hazara) อุซเบก (Uzbek) ซึ่งผู้อ่านอาจต้องค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น สิ่งที่ผู้เขียนละไว้ คือ ประเทศอัฟกานิสถานเป็นประเทศที่ประกอบด้วยชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งกระจุกกระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อสายพัชตุนและทาจิก นอกจากสองชนเผ่านี้แล้ว ยังมีเผ่าอื่นอีก เช่น เผ่าอาอิมัก (Aimaq) เผ่าเติร์กเมน (Terkmen) เผ่าบาลอค (Baloch) เผ่านูริสตานี (Nuristani) และชนเผ่าเล็ก ๆ กลุ่มอื่น (วิกิพีเดีย, 2563)

ความหลากหลายทางเชื้อชาติส่งผลให้ภาษาที่ใช้ในประเทศอัฟกานิสถานมีความหลากหลายตามไปด้วย ซึ่งในเนื้อเรื่อง มาเรียมและลัลลา รวมถึงตัวละครหลักที่อยู่ในเฮรัตและคาบูลจะพูดภาษาพาร์ซี แต่ตัวละครอื่นที่ไม่ได้กล่าวชื่อจะพูดภาษาพัชโต

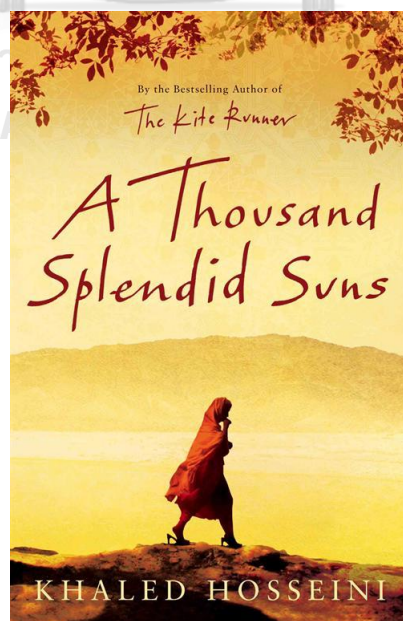
การแต่งงาน

ผู้เขียนมิได้กล่าวถึงผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามในอัฟกานิสถานว่า สามารถมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคน โดยหวังว่าผู้อ่านจะเข้าใจดีอยู่แล้ว นอกจากนี้การแต่งงานกับเด็กสาวอายุน้อยเป็นเรื่องปกติในสังคมอัฟกัน จากเนื้อเรื่องผู้เขียนได้ยกประเด็นนี้ขึ้นมาให้ผู้อ่านเห็นอย่างชัดเจน จากการที่เราะซิดแต่งงานกับมาเรียมทั้งที่เธออายุเพียง 15 และแต่งงานกับลัลลาที่ยังเป็นเพียงวัยรุ่นเท่านั้น

4) โครงสร้างของตัวบท

ตัวบทวรรณกรรมเรื่องนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน แต่ละตอนบอกเล่าเรื่องราวแยกออกจากกัน ดังนี้ ตอนที่ 1 ภูมิหลังชีวิตของมาเรียม ตอนที่ 2 ภูมิหลังชีวิตของลัลลา ตอนที่ 3 เมื่อมาเรียมและลัลลาเข้ามาอยู่บ้านหลังเดียวกัน มีสามีคนเดียวกัน ตอนที่ 4 ลัลลาได้เริ่มต้นชีวิตใหม่กับชายที่ตนรัก นอกจากการแบ่งตอนยังแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นบททั้งหมด 51 บทโดยเนื้อเรื่องมีการดำเนินไปตามลำดับเวลา

5) อวัจนภาษา

รูปภาพที่ 11 ภาพหน้าปกหนังสือเรื่อง *A Thousand Splendid Suns*

(ที่มา: <https://somethingbooky.files.wordpress.com/2010/07/a-thousand-splendid-suns.jpg>)

อวัจนภาษาที่ปรากฏในตัวบทนี้คือภาพผู้หญิงสวมชุดบูร์กาและรองเท้าส้นสูงเดินด้วยท่าที่สำรวมมือปิดปากบนพื้นทรายที่แห้งแล้งและขรุขระบนปกนวนิยายสื่อถึงผู้หญิงอัฟกานิสถานที่สวมชุดบูร์กาที่ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ เช่น การห้ามพูดคุยหรือหัวเราะเสียงดังในที่สาธารณะและใช้ชีวิตบนเส้นทางที่ลำบากทั้งขาดแคลน ไม่สวยงาม และไม่ได้รอยด้วยกิลีบลูหลาย

6) ศัพท์

ศัพท์ภาษาฟาร์ซี

ผู้เขียนใส่ภาษาฟาร์ซีเข้าไปแทรกอยู่ตลอดทั้งเรื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวและฉากของเรื่อง โดยผู้เขียนเลือกหยิบมาเป็นคำ ๆ หรือเป็นวลี คำทั่วไปจะให้ความหมายของคำกำกับไว้ เช่น “‘You are now husband and wife,’ the mullah said. ‘*Tabreek. Cangratulations.*’” (P.54) ส่วนคำศัพท์วัฒนธรรมจะใช้เนื้อเรื่องหรือบริบทแวดล้อมในการอธิบายความหมาย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเดาความหมายได้ไม่ยาก เช่น “..., the previous night’s leftover *qurma*” (P.120) ผู้อ่านภาษาอังกฤษจะเดาจากบริบทได้ว่าเป็นอาหารชนิดหนึ่ง ศัพท์ภาษาฟาร์ซีคำอื่น ๆ ที่ปรากฏในเรื่อง เช่น Kolba (กระท่อมเล็ก ๆ ที่ทำจากดินเหนียว) Harami (ลูกนอกสมรส) Dohol (กลองชนิดหนึ่ง) Jinn (วิญญาณหรือสิ่งเหนือธรรมชาติในวัฒนธรรมอาหรับ) Hijab (ผ้าคลุมศีรษะผู้หญิง) Burqa (ชุดของผู้หญิงที่มีผ้าคลุมตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงเท้า)

ศัพท์เกี่ยวกับศาสนาอิสลามมีทั้งภาษาฟาร์ซีและอาหรับปะปนกัน เช่น Arbab (หัวหน้าหมู่บ้าน) Koran (คัมภีร์กุรอาน) Salaam (คำกล่าวทักทาย) Namaz (การละหมาด) Mullah (ตำแหน่งผู้สอนศาสนา) Allah (อัลเลาะห์) Ramadan (เดือนรอมฎอน) Eid-ul-Fitr/Eid (อีดิลฟิฏรี/วันอีด - วันเฉลิมฉลองการออกศึกตลอดของชาวมุสลิมทั่วโลก) Mosque (มัสยิด) Jihad (การเสียสละเพื่อศาสนา)

ศัพท์เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เช่น

Bloody coup – อีกชื่อหนึ่งของกลุ่มคนที่ทำการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ในประเทศอัฟกานิสถาน

Monarchy - การปกครองระบอบกษัตริย์

Socialist – ผู้ที่เชื่อในระบบสังคมนิยม

Communist – ผู้ที่เชื่อในระบบคอมมิวนิสต์

PDPA - People's Democratic Party of Afghanistan

7) โครงสร้างประโยค

กาล

ในตอนต้นที่ 1 – 3 ผู้เขียนใช้ Past tense ในการเล่าเรื่อง แต่ในตอนต้นที่ 4 ผู้เขียนใช้ Present tense การใช้ tense ที่แตกต่างกันของผู้เขียน ทำให้ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวที่โหดร้ายกลายเป็นอดีตไปแล้ว และปัจจุบันทุกอย่างได้คลี่คลายลง และลัย์ลาที่ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

รูปประโยค

ประโยคที่ผู้เขียนใช้ส่วนใหญ่ คือ ประโยคความซ้อนและประโยคความเดียว มีประโยคความรวมปะปนอยู่เล็กน้อย

ประโยคความเดียว

ผู้เขียนใช้ประโยคความเดียวเรียงต่อกันเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเป็นลำดับ หรือใช้ขึ้นต้นย่อหน้าใหม่เพื่อดึงความสนใจผู้อ่าน ตัวอย่างเช่น

“The grief kept surprising Mariam. All it took to unleash it was her thinking of the unfinished crib in the toolshed or the suede coat in Rasheed’s closet.” (P.91)

“Laila allowed herself to take a step toward him. Then another. And Another. And then she was running” (P.319)

“Mariam clawed at him. She beat at his chest. She hurled herself against him. She struggled to uncurl his fingers from Laila’s neck. She bit them. But they remained tightly clamped around Laila’s windpipe, and Mariam saw that he meant to carry this through.” (P.339)

ประโยคความซ้อน

ผู้เขียนใช้ประโยคความซ้อนในการบรรยายบรรยากาศ สภาพแวดล้อม อารมณ์ ความรู้สึก ที่ดำเนินไป ตัวอย่างเช่น

“She looked through the ill-fitting drawers, at the mismatched spoons and knives, the colander and chipped, wooden spatulas, these would-be instruments of her new daily life, all of it reminding her of the havoc that had struck her life, making her feel uprooted, displaced, like an intruder on someone else’s life.” (P.61)

“Mariam’s face looked thin and drawn in this light, but she did not appear agitated or frightened, merely preoccupied, thoughtful, so self-possessed that when a fly landed on her chin, she paid no attention.” (P. 344)

8) ลักษณะเหนือหน่วยเสียง

- การใช้เครื่องหมาย : (colon) ; (semi-colon) ในการอธิบายความในประโยคที่กล่าวมาก่อนหน้า

- การใช้เครื่องหมาย — (em dash) ใช้กรณีที่ 1) ใช้เป็นคู่เพื่อบอกว่าข้อความข้างในเป็นการขยายความเพิ่มเติม เช่น “Two men Mariam had never seen before —witnesses, she presumed— and a mullah...” หรือ 2) ใช้วางหลังคำหรือประโยคในบทสนทนา เพื่อบอกว่าเป็นการหยุดเว้นจังหวะ เช่น “Maybe someone there—”

- การใช้ ... เพื่อเว้นจังหวะบทสนทนาของตัวละคร หยุดครู่หนึ่งก่อนพูดต่อ เช่น “... Everyone knows. It’s common knowledge. You don’t ... Bah. I don’t know why I’m surprised.” (P.97)

- การใช้ตัวอักษรตัวใหญ่ขึ้นต้นย่อหน้าเพื่อเปลี่ยนฉากหรือเปลี่ยนไปพูดถึงเรื่องอื่น เช่น “ONE DAY THAT same month of June, Giti was walking home from school...” (P.175)

- การใช้ตัวเอียง พบได้ใน 1) คำที่เป็นภาษาฟาร์ซี เช่น “..., the previous night’s leftover *qurma*” (P.120) 2) สื่อว่าข้อความนั้นคือความคิดของตัวละคร เช่น “*In Laila’s head, Mammy’s voice rang out. Like a mynah bird in your hands. Slacken your grip and away it flies.*” (p.167) 3) คำบรรยายใต้ภาพ เช่น “*Children are the intended victims of Soviet land mine campaign.*” (p.121) 4) ข้อความในจดหมาย เช่น “*My dear Mariam: I*

pray that this letter finds you in good health.” (p.393) 5) คำเลียนเสียง เช่น “... the baby started making the *eh, eh, eh* sounds...” (p.237) 6) บทกลอน/เพลง เช่น

Lili lili birdbath,
Sitting on a dirt path,
Minnow sat on the rim and drank,
slipped, and in the water sank. (p.358)

3.1.2 การวิเคราะห์ตัวบทตามทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมของทอมลินสันและลินช์บราวน์

1) โครงเรื่อง

โครงเรื่องมีการดำเนินเรื่องไปโครงเรื่องแบบก้าวหน้า ดังนี้

การเปิดเรื่อง

เนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้มีตัวละครหลัก 2 ตัว ผู้เขียนจึงแบ่งเป็นการเปิดเรื่องเพื่อแนะนำตัวละครออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 จะเล่าถึงมาเรียม และตอนที่ 2 จะเล่าถึงลัลลา ซึ่งผู้อ่านจะได้รู้ถึงความเป็นมา ชนชั้นทางสังคม การดำเนินชีวิตของตัวละครแต่ละตัว การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และความขัดแย้งในตัวเองของตัวละครแต่ละตัว

จุดเริ่มต้นของปัญหา

ปัญหาเริ่มเกิดขึ้นเมื่อตัวละครหลักต้องมาแต่งงานกับผู้ชายคนเดียวกัน โดยที่ตัวละครตัวแรกคือ มาเรียมมีความขัดแย้งในตัวเอง เธอต้องการความรัก แต่เธอไม่เคยได้รับความรักจากสามีเลย เพราะเธอมีลูกให้สามีไม่ได้ ในขณะที่ลัลลาตัวเอกอีกตัวหนึ่ง สูญเสียครอบครัวไปแล้ว และรู้ว่าตัวเองกำลังตั้งท้อง จึงต้องทำทุกวิถีทางที่จะให้ลูกของเธออยู่รอด ในตอนแรกมาเรียมและลัลลาไม่ชอบหน้ากัน เพราะมาเรียมรู้สึกวลัลลาแย่งความรักของสามีไปจากตน และลัลลาก็รู้สึกว่าอยากเอาใจสามีด้วยการต่อว่ามาเรียม แต่เมื่อเราระชิตทำร้ายร่างกายและจิตใจของทั้งคู่ ทำให้ทั้งสองกลายเป็นเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกัน และผูกพันกันเหมือนพี่กับน้องเหมือนแม่กับลูก ทั้งคู่จึงคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาโดยตลอด

จุดวิกฤต

ฏอริกกลับมาหาลัยลาตามสัญญา แต่การกลับมาของฏอริกทำให้เราเซ็ดไม่พอใจ เราเซ็ดทำร้ายร่างกายลัยลาและหวังจะฆ่าให้ตาย แต่มาเรียมเข้ามาช่วยไว้และฆ่าเราเซ็ด มาเรียมเสียสละตัวเองเพื่อให้ลัยลาได้มีโอกาสหนีไปเริ่มต้นชีวิตใหม่อีกครั้ง ความผิดของมาเรียมทำให้มาเรียมถูกตัดสินประหารชีวิต

บทสรุป

ลัยลา ฏอริก และลูก ๆ หนีไปเริ่มชีวิตใหม่ที่ปากีสถาน จนกระทั่งลัยลาได้ยินข่าวว่าทหารสหรัฐฯ ได้จับไล่กลุ่มตอลิบ่านออกไปจากเมืองคาบูลแล้ว ลัยลาได้บอกกับฏอริกว่า ตนอยากกลับไปเพื่อช่วยฟื้นฟูเมืองคาบูลขึ้นมาใหม่ ฏอริกจึงพาลัยลาและลูก ๆ กลับมาที่เมืองคาบูล

2) ตัวละคร

ผู้เขียนบอกเล่าเรื่องราวผ่านตัวเอกของเรื่อง 2 ตัว คือ มาเรียมและลัยลา โดยทั้งคู่เป็นผู้หญิงเหมือนกัน แต่เกิดมาในครอบครัวที่แตกต่างกัน อยู่ในชนชั้นทางสังคมแตกต่างกัน ทำให้ลักษณะนิสัยความรู้สึกนึกคิด รวมถึงทัศนคติของตัวละครแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่การได้ประสบความสำเร็จร่วมกันทำให้ตัวละครเกิดการเปลี่ยนแปลง

มาเรียม (Mariam)

ลูกสาวนอกกฎหมายของญาตินักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จของเมืองเฮรัตกับนานาอดีตนางใช้ในบ้านของญาติ เนื่องจากเธอเป็นลูกนอกกฎหมาย เธอและมารดาจึงถูกขับไล่ให้ไปอาศัยอยู่ในกระท่อมเล็ก ๆ ในหมู่บ้าน Gul Daman ชานเมืองเฮรัต และมีโอกาสได้พบบิดาของตนเพียงสัปดาห์ละครั้ง คือ วันพฤหัสบดี ด้วยความที่เป็นลูกสาวใช้ที่ถูกขับไล่ เธอจึงไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่ดีเท่าลูกคนอื่น ๆ ของญาติ และไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน เธอได้เรียนหนังสือจากมูลละาะห์ พิชุลละาะห์ เพียงเท่านั้น ต่อมาความรู้สึกอับอายที่เป็นลูกนอกกฎหมายที่กีดกันมาเรียมและความรู้สึกผิดที่เธอทำให้มารดาของเธอต้องฆ่าตัวตาย ทำให้มาเรียมไม่กล้าที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมและกลายเป็นคนเก็บตัว นิสัยการชอบใช้ความรุนแรงของสามีหลังจากที่เธอไม่สามารถมีลูกให้กับเขาได้ ทำให้เธอ

กลายเป็นคนไม่พูดไม่จา และก้มหน้าก้มตาทำทุกอย่างตามที่สามีบอก ตลอดชีวิตของมาเรียมไม่ได้รับความรักจากผู้เป็นพ่อหรือสามี จนกระทั่งเธอกลายเป็นเพื่อนกับลัยลาและผูกพันกับลัยลาจนเหมือนลัยลาเป็นลูกสาวของเธอทำให้เธอได้รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับความรัก

ลัยลา (Laila)

เด็กสาวหน้าตาดีที่เกิดในครอบครัวมีฐานะในเมืองคาบูล พ่อของเธอ ฮะกิม เลี้ยงดูเธอให้ได้รับการศึกษาที่สูงที่สุด เพื่อให้เธอเองสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองและมีชีวิตที่ดีในอนาคต ลัยลาเป็นเด็กฉลาดอยากรู้อยากเห็น และต้องการจะใช้ความรู้ความสามารถของเธอเพื่อให้โลกน่าอยู่ขึ้น ช่วงวัยรุ่นลัยลามีความรักกับฏอริกเพื่อนวัยเด็กของเธอ และได้มีความสัมพันธ์กับเขาเมื่อรู้ว่ครอบครัวของเขากำลังจะอพยพไปอยู่ที่อื่น ลัยลาสูญเสียพี่ชายทั้งสองของเธอระหว่างสงครามโซเวียต ซึ่งทำให้มารดาของเธอตรอมตรมจมอยู่กับการสูญเสียบุตรจนล้มใใสใจและให้ความรักกับลัยลา ต่อมาเมื่อสงครามมาถึงเมืองคาบูลเธอก็ต้องเสียพ่อและแม่ไปจากเหตุทิ้งระเบิด ทำให้เธอเคืองแค้นไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ทั้งยังต้องลูกของฏอริก เธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับเราะชีดเพื่อความอยู่รอดของเธอและลูก ลัยลาเป็นคนที่ยังมีความหวังที่จะมีชีวิตที่ดี และมีความฝันที่จะได้อยู่กับคนที่เธอรักและพัฒนาอัฟกานิสถานให้น่าอยู่ขึ้น เธอจึงคิดวางแผนทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มา สุดท้ายเธอก็ต้องสูญเสียไปเสียทุกอย่าง

เราะชีด (Rasheed)

ถือได้ว่าเป็นตัวร้ายของเรื่อง เราะชีดเป็นช่างทำรองเท้าแห่งกรุงคาบูล เป็นพ่อหม้ายที่ภรรยาเสียชีวิตและลูกชายจมน้ำเสียชีวิต เขามีธุรกิจร้านทำรองเท้าที่นับได้ว่าประสบความสำเร็จและเป็นคนที่ค่อนข้างมีฐานะ เขาเป็นคนที่ชอบควบคุมภรรยาทั้งมาเรียมและลัยลาด้วยการใช้ความรุนแรง เห็นผู้หญิงเป็นเพียงสิ่งของที่ดูแลบ้านและผลิตลูกให้ เราะชีดเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติต่อภรรยาของผู้ชายอัฟกันในช่วงปี ค.ศ. 1960 - 2000

ฏอริก (Tariq)

เขาเป็นเพื่อนวัยเด็กของลัยลาและเป็นคนรักของเธอในเวลาต่อมา จากเนื้อเรื่องจะเห็นได้ว่า ฏอริกเป็นคนซื่อสัตย์และรักลัยลาอย่างบริสุทธิ์ใจ เขารักษาคำมั่นสัญญาที่ให้กับเธอไว้ว่าเขาจะกลับมาหาเธอ เขาไม่รังเกียจที่ลัยลาแต่งงานกับชายอื่น และยังรักลูกของเธอเหมือนลูกของเขาเอง ภายหลังจากหนีไปปากีสถานแล้ว เขาจึงได้รู้ว่าอะชีซะห์เป็นลูกสาวของตน

ญาลิล (Jalil)

เขาเป็นพ่อของมาเรียม และเป็นนักธุรกิจโรงภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จคนหนึ่งในเมืองเฮรัต มีภรรยาตามกฎหมาย 3 คนและลูกอีก 10 คน ญาลิลไม่ได้ยอมรับว่ามาเรียมเป็นลูกของเขาเหมือนกับลูกคนอื่น ๆ เขาไปหามาเรียมเพื่อใช้เวลาร่วมกับเธอสัปดาห์ละครั้งเท่านั้น การที่เขาไม่คัดค้านภรรยา ทำให้มาเรียมถูกบังคับแต่งงานออกไปกับเราะซิด เป็นสิ่งที่ทำให้เขารู้สึกผิดไปตลอด และต้องการให้มาเรียมยกโทษให้เขา เห็นได้จากจดหมายที่เขาเขียนไว้ให้มาเรียม

นานา (Nana)

เป็นแม่ของมาเรียม อดีตสาวใช้ในบ้านและภรรยานอกสมรสของญาลิล นานารักลูกสาวของเธอแต่อีกใจหนึ่งเธอก็รู้สึกเกลียดชังมาเรียม เพราะความอับอายที่ตัวเองได้รับจากสังคมและคนรอบข้าง รวมทั้งความน้อยเนื้อต่ำใจของเธที่มีต่อญาลิล ทุกครั้งที่ญาลิลทำดีกับมาเรียม เธอมักจะพูดถึงเขาในแง่ร้ายเสมอ ๆ นานาต้องอยู่อย่างขมขื่น จนสุดท้ายเธอตัดสินใจจบชีวิตตัวเองลง เนื่องจากความเสียใจที่ทั้งญาลิลและมาเรียมต่างก็ทิ้งเธอไป

ฮะกิม (Hakim)

สามีของฟารีบาและพ่อของลัลลา ผู้มีการศึกษาสูงและรักการอ่านหนังสือเป็นชีวิตจิตใจ ฮะกิมเชื่อว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็น จึงส่งเสริมให้ลัลลาได้รับการศึกษาที่ดีทั้งจากตนเองและหวังให้ลัลลาได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับขนบธรรมเนียมและค่านิยมของคนอัฟกัน ในระหว่างที่สงครามระหว่างอัฟกานิสถานและโซเวียตรุนแรงขึ้น แม้ว่าเขาและภรรยาจะรักอัฟกานิสถานมาก แต่เพื่ออนาคตของครอบครัวและลัลลา เขาตัดสินใจจะอพยพออกจากอัฟกานิสถาน แต่เหตุการณ์ที่ระเบิดได้พรากชีวิตของเขาและภรรยาไปเสียก่อน

ฟารีบา (Fariba)

ภรรยาของฮะกิมและแม่ของลัลลาที่อาศัยอยู่ในเมืองคาบูลและพยายามเป็นมิตรกับมาเรียม เธอมีลูกชายอีกสองคนชื่อ อะห์หมัด (Ahmad) และนูร (Noor) หลังจากที่ลูกชายทั้งสองของเธอถูกเกณฑ์ไปร่วมรบกับญิฮัด เธอก็เอาแต่นอนเศร้าซึมอยู่บนเตียง เธออยากจะอยู่ที่อัฟกานิสถานเพื่อรอดูอิสรภาพที่ลูกชายทั้งสองคนต่อสู้เพื่อให้ได้มา แต่เธอก็ยินยอมที่จะอพยพเมื่อลัลลาเกือบถูกฆ่า ในที่สุดเธอเสียชีวิตพร้อมกับสามีเนื่องจากเหตุการณ์ที่ระเบิด

3) ฉาก

ฉากของเรื่องเกิดขึ้นในอัฟกานิสถานปีค.ศ. 1960 – 2000 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยัฟกานิสถานมีสงครามที่รุนแรงต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างพลิกผัน และสร้างความเสียหายมากมายต่อประเทศ ประชากร และวัฒนธรรมอัฟกานิสถาน ช่วงเวลานั้นครอบคลุมตั้งแต่มาเรียมและลัลลาซึ่งเด็กจนมาเรียมอายุมากและเสียชีวิต ลัลลาก็ตีขึ้นเป็นแม่คน

ในตอนหนึ่ง ฉากของเรื่องเกิดขึ้นที่กระท่อม (koba) ที่นานาและมาเรียมอาศัยอยู่ใน Gul Daman ชานเมืองเฮรัตอันห่างไกลความเจริญและแห้งแล้ง เพื่อปูเบื้องหลังชีวิตของมาเรียมที่ต้องอาศัยอยู่ในถิ่นกันดารด้วยความลำบากและห่างไกลจากพ่อผู้เป็นที่รักจากตัวเมืองเฮรัตเนื่องจากถูกเนรเทศ ต่อมาเป็นบ้านของญาติในใจเมืองเฮรัตที่มีผู้คนอยู่มากมาย มีความเจริญซึ่งสะท้อนภาพที่คนต่างประเทศไม่ค่อยพบเห็นนัก เมื่อมาเรียมแต่งงานกับเราะซิดแล้ว เธอได้ย้ายไปอยู่ที่คาบูล ฉากของเรื่องก็บรรยายการเดินทางของมาเรียมจากเฮรัตมาคาบูล เพื่อให้เห็นความห่างไกลของเฮรัตกับคาบูล และความยากลำบากในการเดินทางระหว่างสองเมืองนี้ จากนั้นฉากก็ดำเนินต่อไปในคาบูล เมืองที่เราะซิดอาศัยอยู่ และเป็นเมืองหลวงของอัฟกานิสถาน เพื่อให้เห็นความแตกต่างของสภาพความเป็นอยู่ที่มาเรียมเคยอยู่เมื่อยังเด็ก ทั้งยังฉายภาพความเจริญที่โลกตะวันตกได้นำเข้ามาในเมืองนี้เห็นได้จากมหาวิทยาลัย โรงแรม ร้านเสื้อผ้าแบรนด์และการแต่งตัวแบบตะวันตกของผู้หญิงอัฟกันบางคน เป็นภาพอัฟกานิสถานที่มีชีวิตชีวาและมีสีสันสดใสก่อนที่จะถูกทำลายด้วยสงครามกลายเป็นประเทศทุรกันดารซึ่งภาพจำในสายตาของคนต่างประเทศตลอดมา

ในตอนที่สองและสาม ฉากดำเนินในเมืองคาบูลเพื่อปูภูมิหลังของลัลลา หญิงสาวผู้เกิดและเติบโตในเมืองหลวงที่เจริญและมีแนวคิดสมัยใหม่ของชาวตะวันตกเข้ามาทั้งการแต่งกายตามตะวันตกและการให้ผู้หญิงมีการศึกษา ในตอนที่สาม ฉากยังคงดำเนินอยู่ในเมืองคาบูล มาเรียมและลัลลาแต่งงานกับเราะซิดและเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านเราะซิดหลังเดียวกันในคาบูลแล้ว เกิดสงครามและความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ภาพความเสียหายและการเปลี่ยนแปลงของเมืองคาบูลเปรียบเสมือนภาพแทนและเป็นศูนย์รวมของอัฟกานิสถาน ที่ถือว่าใครยึดคาบูลได้จะเป็นใหญ่ในอัฟกานิสถาน ทั้งมาเรียมและลัลลาถูกห้ามออกไปทำงานนอกบ้าน การจะเดินทางแต่ละครั้งต้องมีผู้ชายเดินทางไปด้วย ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์ได้รับการศึกษา และการเข้าถึงการพยาบาลของผู้หญิงก็เป็นเรื่องยากเนื่องจากแพทย์หญิงที่มีจำนวนน้อยต้องเป็นผู้รักษาพยาบาลคนไข้หญิงเท่านั้น

ในตอนสี่ ฉากของเรื่องเกิดขึ้นที่ปากีสถานที่ลัลลาและภวริกอพยพไปอยู่ เป็นการสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนอัฟกันที่อพยพ และฉายภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอัฟกานิสถานจาก

สายตาทายนอก หลังจากสงครามคลีคลาย ฉากก็ฉายไปที่ Gul Daman ชานเมืองเฮรัตที่ลี้ภัยกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดของมาเรียม และฉายไปที่คาบูลเพื่อเสนอภาพอัฟกานิสถานที่สงครามเริ่มคลีคลายเข้าสู่ความสงบ

4) แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นหลายประเด็น ดังนี้

การผูกโยงกับอัฟกานิสถาน

ตัวละครหลายตัวสะท้อนความรู้สึกที่เสมือนเป็นตัวแทนของคนอัฟกันทั้งความหวาดกลัว ความสูญเสีย และความหวังจากสงคราม หลายคนเลือกที่จะอพยพหนีจากความรุนแรงและอันตรายต่อชีวิต หลายคนเลือกที่จะยืนหยัดอยู่ที่อัฟกานิสถานด้วยความหวังว่าสักวันสงครามจะต้องสงบลง

การกดขี่และความหวัง

ตัวละครหลายคนในเรื่องเลือกที่จะศรัทธาในความหวัง ในขณะที่เผชิญกับการกดขี่ทางกฎหมายและภายในครอบครัว เช่น มาเรียมมีความหวังว่าจะได้ศึกษาในโรงเรียน และลียาลหวังว่าจะหนีจากราชชิตไปกับฆูอริก ตัวละครส่วนใหญ่มีความหวังที่ใกล้จะสำเร็จแล้วความหวังก็ถูกทำลายซึ่งเป็นการหักมุมที่ทิ้งให้ผู้อ่านรู้สึกสลดและผิดหวังไปพร้อมกับตัวละคร แต่แล้วก็เกิดวงจรเช่นนี้ขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงอัฟกันที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์เช่นนี้อยู่เรื่อย ๆ และชาวอัฟกันที่หวังจะเป็นอิสระ

การลิดรอนสิทธิสตรี

การลิดรอนสิทธิสตรีเห็นได้ชัดจากตัวละครหญิงภายในเรื่องทั้งนานา มาเรียม และลียาล จากทางกายภาพโดยการขมขื่นผู้หญิงทั้งญาติทำต่อมานานา และทหารทำต่อผู้หญิงอัฟกัน การทำร้ายร่างกายทั้งราชชิตทำกับมาเรียมและลียาล และทหารทำต่อลียาล การบังคับให้ผู้หญิงสวมชุดคลุมตั้งแต่ศีรษะถึงข้อเท้า ห้ามแต่งหน้า ห้ามใส่น้ำหอมและเครื่องประดับ จากทางพฤติกรรมโดยออกกฎหมายห้ามผู้หญิงพูดคุ้ยและหัวเราะเสียงดังในที่สาธารณะ ห้ามออกจากบ้านโดยไม่มีสามีหรือญาติผู้ชายไปด้วย จากทางฐานะ ผู้หญิงห้ามหาเลี้ยงชีพเอง ห้ามอยู่เองโดยไม่มีฝ่ายชายอยู่ด้วยทำให้ลียาลต้องตกลงแต่งงานราชชิต จากทางการศึกษาโดยห้ามผู้หญิงเรียนหนังสือ จากทางสุขอนามัยโดยการห้ามผู้หญิงเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลร่วมกับผู้ชาย ห้ามรับการรักษากับหมอผู้ชาย และโรงพยาบาลผู้หญิงนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงิน อุปกรณ์ทางการแพทย์ และยาเท่าเทียมกับผู้ชาย

5) ลีลา

มุมมองในการเล่าเรื่องนี้ ผู้เขียนเลือกใช้เป็นแบบมุมมองการเล่าเรื่องผ่านผู้เล่าเรื่องรู้แจ้งเห็นจริงบางส่วน (Limited omniscient point of view) ผ่านบุรุษที่ 3 (Third-person) โดยเน้นที่ความคิด ความรู้สึกของตัวเอกมาเรียบและลึกลา เพื่อให้ทราบความรู้สึกของผู้หญิงที่กำลังเผชิญความยากลำบากในอัฟกานิสถาน

ผู้เขียนใช้การพรรณนาสลับกับบทสนทนาในการถ่ายทอดเรื่องราว ลีลาที่โดดเด่นของผู้เขียนในการเขียนหนังสือเรื่องนี้ คือ

ผู้เขียนพรรณนาฉากและเรื่องราวให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ จินตนาภาพตามที่คุณเขียนต้องการได้อย่างสิ้นไหล เช่น

การพรรณนา...

“...To get to it, one took a rutted, uphill dirt track that branched off the main road between Herat and Gul Daman. The track was flanked on either side by knee-high grass and speckles of white and bright yellow flowers. The track snaked uphill and led to a flat field where poplars and cottonwoods soared and wild bushes grew in clusters...” (P. 9)

จะเห็นได้ว่าตัวบทข้างต้นมีการพรรณนาสภาพแวดล้อมระหว่างทางจากไปเฮรัตไปกุลดามานเพื่อให้เกิดมโนภาพถึงสภาพหนทางที่เดินทางได้ลำบากและมีความแร้นแค้นห่างไกลจากความเจริญ

การพรรณนา...

“...Rasheed’s house was much smaller than Jalil’s but, compared to Mariam and Nana’s kolba, it was a mansion. There was a hallway, a living room downstairs, and a kitchen in which he showed her pots and pans and a pressure cooker and a kerosene ishtop. The living room had a pistachio green leather couch. It had a rip down its side that had been clumsily sewn together. The walls were bare. There was a table, two cane-seat chairs, two folding chairs, and, in the corner, a black, cast iron stove...” (P.53)

จะเห็นได้ว่าตัวบทข้างต้นมีการพรรณนาบ้านของเราะซิดผ่านความรู้สึกของมาเรียม สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางฐานะและความยากลำบากของชีวิตมาเรียมที่อาศัยกับแม่ก่อนที่จะย้ายมาอยู่กับเราะซิด

ภาษาภาพพจน์

ผู้เขียนใช้ภาษาภาพพจน์เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครมากยิ่งขึ้น ภาษาภาพพจน์ที่ผู้เขียนใช้มีดังต่อไปนี้

ก) อุปมา (Simile)

ตัวอย่าง “He nodded slowly and smiled with a look of gratitude, as if he had been granted a coveted privilege.” (P.17)

จะเห็นได้ว่าตัวบทมีการเปรียบเทียบอาการกิริยาของมุลเลาะห์ พยชุลเลาะห์ขณะที่นั่งฟังมาเรียมเล่าเรื่องกับท่าทีที่ราวกับว่าได้รับสิทธิพิเศษเพื่อแสดงให้เห็นถึงความนอบน้อมและให้เกียรติมาเรียมที่เป็นเพียงเด็กยากจนคนหนึ่ง

“What Mariam felt now, as the loaded clotheslines bounced heavily before her, was sorrow for Rasheed.” (P.83)

จะเห็นได้ว่าตัวบทมีการเปรียบเทียบความรู้สึกเห็นใจเราะซิดกับกองราวแขวนเสื้อตรงหน้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกหนักอึ้งด้วยความสงสารเราะซิดที่ต้องผ่านชีวิตอันหนักหนา

“...Perched on a high branch, she would eat Mullah Faizullah’s chocolate and drop the foil wrappers until they lay scattered about the trunk of tree like silver blossoms.” (P.78)

จะเห็นได้ว่าตัวบทมีการเปรียบเทียบเศษกระดาษห่อช็อกโกแลตกับดอกไม้สีเงินที่เบ่งบาน เพื่อให้เห็นภาพเศษกระดาษที่เกลื่อนกลาดเป็นสีเงินระยิบระยับเต็มพื้นสวยงามราวกับดอกไม้สีเงิน

ข) อุปลักษณ์ (Metaphor)

ตัวอย่าง “Jalil said she was his little flower.” (P.4)

จะเห็นได้ว่าตัวบทนั้นญาติเปรียบมาเรียบเป็นดั่งดอกไม้ดอกเล็ก ๆ แสดงให้เห็นถึงความร่าเริงสดใสของมาเรียบในวัยเยาว์

“It was the fear of the goat, released in the tiger’s cage, when the tiger first looks up from its paws, begin to growl.” (P. 234)

จะเห็นได้ว่าตัวบทนั้นมาเรียบเปรียบตอนที่ถูกราสีดฟาดด้วยเข็มขัดเป็นแพะที่ถูกจับใส่กรงเสือเพื่อแสดงให้เห็นถึงความกลัวของตัวที่มีต่อเราะซิด

ค) บุคลาธิษฐาน (Personification)

ตัวอย่าง “He described to her the green wheat fields of Herat, the orchards, the vines pregnant with plump grapes, the city’s crowded vaulted bazaar.” (P.5)

จะเห็นได้ว่าตัวบทมีการใส่ให้กับกริยาเหมือนคนลงไปในถ้ำวัลย์ตันองุ่นที่กำลังตั้งท้องออกลูกโตเพื่อให้เห็นภาพราวกับว่าคนกำลังตั้งครรภ์ท้องโต

“The lake had snatched him from Rasheed, swallowed him up, just as a whale had swallowed the boy’s namesake prophet in the Koran” (P.83)

จะเห็นได้ว่าตัวบทมีการใส่ให้กับกริยาลงไปในน้ำทะเลสาบราวกับว่ากำลังกลืนเด็กผู้ชายลงไปเพื่อให้เห็นภาพสยดสยองของการเสียชีวิตของลูกของเราะซิด

3.2 การวิเคราะห์คำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมคำศัพท์ภาษาฟาร์ซีจากตัวบทวรรณกรรมเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ได้ 184 คำ เป็นคำศัพท์ทั่วไป 75 คำ และคำศัพท์ทางวัฒนธรรม 109 คำ แล้วนำคำศัพท์ทางวัฒนธรรมทั้ง 109 คำเหล่านี้มาจัดกลุ่มแบ่งประเภทวัฒนธรรมตามองค์การยูเนสโก 5 สาขา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาศิลปะ สาขาการช่างฝีมือ สาขาคหกรรมศิลป์ และสาขากีฬาและนันทนาการ แล้วคัดเลือกคำศัพท์ 40 คำครอบคลุมทั้ง 5 สาขา นำเสนอคำศัพท์พร้อมทั้งตัวเขียนในภาษาฟาร์ซีและความหมายภาษาไทย ดังตารางต่อไปนี้

คำในอักษรโรมัน	ความหมาย	ประเภท
jinn (p.10)	ภูตผี วิญญาณ	มนุษยศาสตร์
arbab (p.15)	เจ้านาย นายท่าน	มนุษยศาสตร์
sahib (p.16)	คำนำหน้าผู้ชายเพื่อให้เกียรติ	มนุษยศาสตร์
mashallah (p.22)	ตามประสงค์ของพระเจ้า กล่าวเพื่อสรรเสริญ	มนุษยศาสตร์
azan (p.61)	การบอกละหมาด	มนุษยศาสตร์
iftar (p.77)	การออกจากการถือศีลอด ซึ่งเป็นช่วงเย็น	มนุษยศาสตร์
Eid-ul-Fitr (p.78)	วันอี๊ดเพื่อเฉลิมฉลองการสิ้นสุดเดือนรอมฎอน	มนุษยศาสตร์
Eid-mubarak (p.79)	สุขสันต์วันอี๊ด	มนุษยศาสตร์
sujda (p.81)	หนึ่งในท่าปฏิบัติในการละหมาดซึ่งเป็นท่าหมอบ	มนุษยศาสตร์
fatiha (p.136)	บทสวดทางศาสนาอิสลาม	มนุษยศาสตร์
espandi (p.232)	สิ่งที่ช่วยปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายมาจากกระป๋องกำยาน	มนุษยศาสตร์
babaloo (p.346)	ภูตผีชนิดหนึ่ง	มนุษยศาสตร์
kolba (p.3)	กระท่อมทำจากดิน	ศิลปะ
shahnai (p.10)	ปี่	ศิลปะ
dohol (p.10)	กลองสองหน้า	ศิลปะ

logari (p.72)	มหรสพและการแสดงที่มาจากจังหวัด โลการ์	ศิลปะ
haman (p.88)	โรงอาบน้ำ	ศิลปะ
ghazal (p.109)	บทกวี ร้อยกรอง	ศิลปะ
rubab (p.274)	เครื่องดนตรีประจำชาติอัฟกานิสถาน มี ลักษณะเหมือนพิณมีสาย	ศิลปะ
tambouras (p.274)	เครื่องดนตรีเครื่องสายชนิดหนึ่ง	ศิลปะ
tasbeh (p.16)	ลูกประคำสำหรับนับหลังจากละหมาด	มนุษยศาสตร์
gari (p.30)	รถเกวียนม้า	การช่างฝีมือ
matryoshka (p.39)	ตุ๊กตาที่มาจากรัสเซีย	การช่างฝีมือ
sofrah (p.68)	ผ้าปูสำหรับรับประทานอาหาร	การช่างฝีมือ
aftawa (p.68)	เหยือกทองเหลือง	การช่างฝีมือ
shalqam (p.15)	ต้นหัวผักกาด	การช่างฝีมือ
sabzi (p.15, 40)	ผักโขม	คหกรรม
chapan (p.198)	เสื้อโค้ทผู้ชาย	คหกรรม
aush (p.40)	อาหารจำพวกเส้น	คหกรรม
khastegar (p.46)	คู่หมายที่ขอหญิงสาวแต่งงาน	คหกรรม
nikka (p.49)	พิธีสมรสตามศาสนาอิสลาม	คหกรรม
poostin (p.74)	เสื้อชนิดหนึ่ง	คหกรรม
kichiri (p.15)	อาหารอัฟกันชนิดหนึ่งคล้ายข้าวหมก	คหกรรม
borani (p.87)	อาหารอัฟกันชนิดหนึ่งเป็นมะเขือม่วงอบ	คหกรรม

aushak (p.87)	อาหารอัฟกันชนิดหนึ่งคล้ายเกี๊ยว	คหกรรม
pakol (p.135)	หมวกอัฟกัน	คหกรรม
tumban (p.199)	เสื้อผ้าสไตร์อัฟกันชนิดหนึ่ง	คหกรรม
ambagh (p.356)	ภรรยาสองคนขึ้นไปที่มีสามีคนเดียวกัน	คหกรรม
panjpar (p.129)	เกมไพ่ชนิดหนึ่ง	กีฬาและ นันทนาการ
buzkashi (p.224)	กีฬาประจำชาติอัฟกานิสถานที่ขี่บนหลัง ม้า	กีฬาและ นันทนาการ

ตารางที่ 4 ความหมายและประเภทคำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการศึกษา

ความหมายของคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่เลือกสรรมาแต่ละคำมาจากการอิงบริบทแวดล้อมคำในวรรณกรรมเรื่องนี้เพื่อนำมาใช้ในการแบ่งแยกประเภทวัฒนธรรม ซึ่งงานเขียนของคอลิดได้ให้บริบทแวดล้อมคำเพื่อให้เข้าใจความหมายคำได้ระดับหนึ่ง แต่หากไม่ทราบความหมายโดยคร่าว ๆ ของแต่ละคำจะไม่สามารถนำมาจัดกลุ่มวัฒนธรรมได้ ทั้งนี้เพื่อนำไปแปลแบบตีความเพื่อให้เข้ากับบริบทแวดล้อม จะต้องมีการศึกษาความหมายอย่างละเอียดในบทต่อไป

บทที่สี่

การนิยามคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในภาษาพาร์ซี

ในเนื้อหาบทที่สามมีการวิเคราะห์ด้วยบทต้นฉบับและคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการวิจัยโดยทราบความหมายคร่าว ๆ ของแต่ละคำที่อิงจากบริบทแวดล้อมของตัวบทต้นฉบับเพื่อนำมาจัดกลุ่มแบ่งประเภทตามประเภทวัฒนธรรมที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ในบทนี้จะกล่าวถึงความหมายของคำศัพท์ละเอียดขึ้นและการเขียนคำในภาษาพาร์ซีเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการกับคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาพาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ซึ่งเนื้อประกอบไปด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม คุณสมบัติของผู้ทำแบบสอบถาม ผลของการสอบถาม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการนิยามคำศัพท์วัฒนธรรมในภาษาเปอร์เซีย โดยสร้างแบบสอบถามซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมอัฟกานิสถาน แบบสอบถามกำหนดให้ส่วนแรกเป็นข้อมูลของผู้ทำแบบสอบถาม ซึ่งช่วยในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามเกณฑ์ที่วางไว้ ได้แก่ 1. มีสัญชาติอัฟกานิสถาน 2. อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ 3. ใช้ภาษาพาร์ซี (อัฟกานิสถาน) สำเนียงคาบูล ซึ่งเป็นสำเนียงมาตรฐาน เนื้อหาส่วนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมอัฟกานิสถาน หลังจากออกแบบแนวคำถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งแนวคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำไปสอบถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 5 คน โดยได้ติดต่อพูดคุยและส่งไฟล์คำถามผ่านทาง WhatsApp ซึ่งเป็นช่องทางโซเชียลมีเดียที่นิยมใช้ในอัฟกานิสถาน ให้ผู้ตอบคำถามส่งคำตอบทั้งไฟล์เอกสาร และไฟล์บันทึกเสียงกลับมาผ่านทางอีเมล

4.1 รายงานสรุปผลการสอบถาม

หลังจากสอบถามผู้ทำแบบสอบถามที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามมาสรุปข้อมูล ซึ่งผู้ทำแบบสอบถามทั้ง 5 คนได้ตอบคำถามและแสดงความเห็นตามประเด็นข้อคำถามต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 คุณอายุเท่าไร

คำตอบ ผู้ให้สอบถามทั้งห้าคนมีอายุ 28 29 32 37 และ 38 ปี

คำถามข้อที่ 2 คุณมีสัญชาติอะไร สามารถพูดภาษาดารีหรือเปอร์เซียอัฟกานิสถานได้ไหม

คำตอบ ผู้ให้สอบถามทั้งห้าคนถือสัญชาติอัฟกันและสามารถพูดภาษาเปอร์เซียอัฟกานิสถานได้

คำถามข้อที่ 3 คุณพูดภาษาดารีสำเนียงอะไร

คำตอบ ผู้ให้สอบถามทั้งห้าคนพูดภาษาเปอร์เซียอัฟกานิสถานสำเนียงมาตรฐานหรือสำเนียงคาบูล

คำถามข้อที่ 4 คุณประกอบอาชีพอะไร และสถานที่ทำงานของคุณอยู่ที่ไหน

คำตอบ ผู้ให้สอบถามส่วนใหญ่เป็นครูและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ มีจำนวนหนึ่งคนที่เป็นนักศึกษาอยู่ ที่น่าสนใจคือมีหนึ่งคนที่เป็นครูสอนภาษาดารีโดยเฉพาะ

ส่วนที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรมอัฟกานิสถาน

คำถามข้อที่ 5 ตัวเขียนภาษาดารีนั้นมีตัวอักษรกำกับพยัญชนะแต่ไม่มีอักษรกำกับเสียงสระ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าคำนั้นออกเสียงสระอะไร

คำตอบ ผู้ให้สอบถามสี่คนให้ข้อมูลว่าภาษาดารีมีตัวอักษรกำกับจำนวนหกตัวอักษร นั่นคือ **آ, ع** และ **و** แทนสระเสียงยาวและ **ا, و, و** แทนสระเสียงสั้น แต่คนหนึ่งให้ความเห็นว่าตัวอักษรกำกับสระถือเป็นความยากลำบากสำหรับผู้ที่เรียนรู้ภาษาดารีโดยจะต้องเรียนรู้คำแต่ละคำเพื่อที่จะรู้ว่าตัวอักษรตัวใดมีแนวทางในการออกเสียงสระอย่างไร

คำถามข้อที่ 6 ชื่อของคนอัฟกันตั้งตามภาษาอาหรับหรือเปล่า หากไม่ใช่ ระบุทวนอธิบายเพิ่มเติมได้ไหม

คำตอบ ผู้ให้สอบถามทั้งห้าคนเห็นด้วยว่าชื่อของคนอัฟกันตั้งตามภาษาอาหรับเนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาเดียวกัน นั่นคือ ศาสนาอิสลาม และเป็นภาษาที่มาจากรากภาษาเดียวกัน แต่บางคนก็ตั้งชื่อตามภาษาอื่นหรือผสมกับภาษาอื่นไปตามสมัย บางคนตั้งตามธรรมชาติอย่างดอกไม้หรือช่วงฤดูต่างๆ เช่น Gul jan, Noor jan, Susan, Nargis, Mursal and Nawroz และใช้ชื่อท้องถิ่นในวัฒนธรรมพหุชนและฮาซารา

คำถามข้อที่ 7 คุณเคยอ่านหนังสือเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ Khaled Hosseini หรือไม่

คำตอบ ผู้ให้สอบถามสองคนเคยอ่านและอีกสามคนไม่เคยอ่านหนังสือเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ Khaled Hosseini

คำถามข้อที่ 8 สงครามที่ยืดเยื้อมายาวนานในอัฟกานิสถานทำให้หลายสิ่งหลายอย่างถูกทำลายไป รวมทั้งวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย สิ่งของวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายการยังคงพบเห็นได้ในปัจจุบันหรือไม่ คุณมีความคิดเห็นอย่างไร

คำตอบ ผู้ให้สอบถามคนหนึ่งกล่าวว่าหลายสิ่งในอัฟกานิสถานหายไปกับสงคราม และกำลังสร้างใหม่ เช่น พิพิธภัณฑ์แห่งชาติของอัฟกานิสถาน Negaristan-e- Mili พระราชวังดาร์ลุ อามาน หอคอย Minaret of jam และเมืองบามิยัน อีกคนหนึ่งกล่าวว่าการรุกรานของรัสเซียไม่ได้ทำให้วัฒนธรรมสูญหายไป แต่เป็นวิถีชีวิตและตึกอาคารบ้านเรือนที่ถูกทำลาย สงครามที่ยืดเยื้อทำให้คนอัฟกันย้ายถิ่นฐานไปอยู่ประเทศอื่น คนหนึ่งให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าสิ่งของวัฒนธรรมในรายการส่วนใหญ่หายไปจากเมืองใหญ่ ๆ แล้ว จะปรากฏให้เห็นแต่ตามชนบท และอีกคนหนึ่งกล่าวเสริมว่าเช่นกันว่าสิ่งของวัฒนธรรมในรายการส่วนใหญ่ไม่ปรากฏให้เห็นแล้ว แต่เป็นเพราะความยากจนที่เพิ่มขึ้นทุกวัน

ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามในเรื่องความหมายและการออกเสียงคำศัพท์ สามารถสรุปเนื้อหาของผู้ทำแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ดังตารางต่อไปนี้

คำในอักษรโรมัน	คำในอักษรอาหรับ	ความหมาย
jinn	جن	ภูตผี วิญญาณ
arbab	ارباب	เจ้านาย นายท่าน
sahib	صاحب	ค่านำหน้าผู้ชายเพื่อให้เกียรติ
mashallah	ماشاءالله	สิ่งที่เป็นไปได้ตามประสงค์ของพระเจ้า กล่าวเพื่อสรรเสริญ
azan	آذان	การบอกเวลาละหมาด
iftar	افطار	การออกจากการถือศีลอด ซึ่งเป็นช่วงเย็น
Eid-ul-Fitr	عيد الفطر	วันอีดเพื่อเฉลิมฉลองการสิ้นสุดเดือนรอมฎอน
Eid-mubarak	عيد مبارك	สุขสันต์วันอีด

sujda	سجده	หนึ่งในท่าปฏิบัติในการละหมาดซึ่งเป็นท่ากราบ
fatiha	فاتحه	บทสวดทางศาสนาอิสลาม
espandi	اسپندی	สิ่งที่ช่วยปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายมาจากกระป๋องกำยาน
babaloo	ببلو	ภูตผีชนิดหนึ่ง
kolba	كلبه	กระท่อมทำจากดิน
shahnai	شهنایی	ปี่
dohol	دھل	กลองสองหน้า
logari	لوگری	มหรสพละครแสดงที่มาจากจังหวัดโลการ์
haman	حمام	โรงอาบน้ำ
ghazal	غزل	บทกวี ร้อยกรอง
rubab	رباب	เครื่องดนตรีประจำชาติอัฟกานิสถาน มีลักษณะเหมือนพิณมีสาย
tambouras	تنبور	เครื่องดนตรีเครื่องสายชนิดหนึ่ง
tasbeh	تسبیح	ลูกประคำสำหรับนับหลังจากละหมาด
gari	گری	รถเกวียนม้า
matryoshka	متریوشکا	ตุ๊กตาที่มาจากรัสเซีย
sofrah	سفره	ผ้าปูสำหรับรับประทานอาหาร
aftawa	افتابه	เหยือกทองเหลือง
shalqam	شلغم	ต้นหัวผักกาด
sabzi	سبزی	ผักโขม
chapan	چپن	เสื้อโค้ทผู้ชาย
aush	آش	อาหารจำพวกเส้น
khastegar	خو استگار	คู่หมายที่ขอหญิงสาวแต่งงาน

	خاستگار/	
nikka (p.49)	نکاح	พิธีสมรสตามศาสนาอิสลาม
poostin (p.74)	پوستین	เสื้อโค้ทที่ทำจากหนังสัตว์
kichiri (p.15)	کچری	อาหารอ้วนที่ทำจากข้าวคล้ายข้าวหมก
borani (p.87)	بورانی	อาหารอ้วนที่ทำจากมะเขือยาวม่วง
aushak (p.87)	آشک	อาหารอ้วนลักษณะคล้ายเกี้ยว
pakol (p.135)	پکول	หมวกอ้วนทรงกลม
tumban (p.199)	تنبان	กางเกงสตั๊ดอ้วน
ambagh (p.356)	امباغ	ภรรยาสองคนขึ้นไปที่มีสามีคนเดียว
panjpar (p.129)	پنج پر	เกมไฟชนิดหนึ่ง
buzkashi (p.224)	بزکشی	กีฬาประจำชาติอัฟกานิสถานที่ขี่บนหลังม้า

ตารางที่ 5 สรุปตัวเขียนในภาษาฟาร์ซีและความหมายคำศัพท์วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการศึกษาจากแบบสอบถาม

4.2 การสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ของข้อมูลเชิงทฤษฎีร่วมกับผลจากการสอบถาม

จากข้อมูลเชิงทฤษฎีและข้อมูลจากการสอบถามได้ข้อสรุป ดังนี้

1. ภาษาเปอร์เซียอัฟกานิสถานนั้นรู้จักกันในชื่อ ฟาร์ซีตะวันออก ตามที่ผู้เขียนเรียก และคนอัฟกันคุ้นเคยในชื่อ ดารี
2. อักษรกำกับสระในภาษาฟาร์ซีมีทั้งหมด 6 ตัว โดย 3 ตัวอักษร ได้แก่ آ, ا, و แทนสระเสียงยาวและประสมอย่าง อา อี เอ อาย อุ โอ เอา และเครื่องหมายกำกับ อีก 3 ตัว ได้แก่ ُ, ِ, َ แทนสระเสียงสั้นอย่าง อุ อะ เอะ ในการเขียนทั่วไปจะไม่มีการเครื่องหมายกำกับสระเสียงสั้น ทำให้เป็นปัญหาสำหรับผู้เริ่มต้นศึกษาภาษาฟาร์ซีหรือชาวต่างชาติในการอ่านคำและออกเสียงภาษาฟาร์ซี ต้องอาศัยการเรียนรู้คำภาษาฟาร์ซี เพื่อรู้แนวทางการออกเสียงของตัวอักษรแต่ละตัวซึ่งใช้เวลานานหลายปี แม้จะเขียนเครื่องหมายกำกับมาให้ ตัวอักษรสระบางตัวก็ยังออกเสียงได้หลายเสียง การอาศัยเจ้าของภาษามาช่วยออกเสียงให้จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

3. ชื่อของคนอัฟกันนั้นมีเพียงชื่ออย่างเดียว ไม่มีชื่อกกลางและนามสกุล นอกจากผู้ที่มีความสัมพันธ์กับชาวตะวันตกจึงการใช้นามสกุล ส่วนใหญ่การตั้งชื่อจะตั้งตามภาษาอาหรับ เนื่องจากเป็นรากภาษาเดียวกันและได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาเดียวกันนั่นคือ อิสลาม ซึ่งสะกดตามอาหรับบ้าง เปอร์เซียบ้าง ไม่มีการสะกดที่ตายตัว มีการใช้คำท้องถิ่นในกลุ่มพหุชนและฮาซารา บางคนตั้งชื่อประสมกับประเทศอื่นตามยุคโลกาภิวัตน์ บางคนตั้งชื่อตามความงามและธรรมชาติ เช่น Sitara, Guljan, Noor jan, Susan, Nargis, Mursal and Nawroz

4. สงครามที่ยืดเยื้อมายาวนานที่ปรากฏในประวัติศาสตร์จริงของอัฟกานิสถานและในนวนิยายไม่เพียงมีผลต่อสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แต่ยังทำลายวิถีชีวิต การอยู่อาศัย บ้านเมืองและวัฒนธรรมไปด้วย โดยสิ่งของทางวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นศึกษาไม่ค่อยพบเห็นในเมืองใหญ่อย่างคาบูลแล้ว ซึ่งนอกจากสงครามแล้ว ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ความเจริญรุ่งเรืองและความยากจนก็มีส่วนส่งผลด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้ทำแบบสอบถามไม่รู้จักคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมบางคำหรือไม่สามารถให้ข้อมูลได้ เนื่องจากเป็นคำศัพท์ทางวัฒนธรรม จึงมีหลายคำไม่ปรากฏในพจนานุกรมการศึกษาวัฒนธรรม ต้องศึกษาตามข้อมูลลายลักษณ์อักษรและข้อมูลที่ไม่ใช่ลายลักษณ์อักษรร่วมกัน

5. การศึกษาสัทอักษร การทับศัพท์จากภาษาใกล้เคียง การอาศัยเจ้าของภาษาฟาร์ซี อัฟกานิสถานช่วยเขียนตัวอักษรเป็นภาษาฟาร์ซีให้และออกเสียงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งไปในการทับศัพท์คำศัพท์ทางวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีอัฟกานิสถาน

บทที่ห้า

การวางแผนการแปล และการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย

การวางแผนการแปลคือการจัดขั้นตอนในการแปลโดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาตัวบท ทฤษฎีวิเคราะห์ ทฤษฎีการแปล และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะแปลเพื่อเลือกกลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับตัวบทและคงความหมายและอรรถรสได้ใกล้เคียงหรือเทียบเท่าต้นฉบับ หากไม่มีขาดการวางแผนการแปล จะไม่เข้าใจตัวบทและไม่สามารถเลือกกลวิธีการแปลที่เหมาะสมได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ในบทที่ผ่านมาจะพบว่า การทับศัพท์จะสามารถคงหน้าที่ของตัวบทในฐานะสื่อ เจตนารมณ์ของผู้เขียน และลักษณะเด่นของวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมได้ ซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดต่อไป

5.1 การวางแผนการแปล

งานแปลวรรณกรรมเรื่องนี้นอกจากต้องถ่ายทอดเนื้อหาในฐานะวรรณกรรมแล้ว ยังต้องถ่ายทอดลักษณะเด่นของวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมตามที่วิเคราะห์เบื้องต้นและเจตนารมณ์ของผู้เขียนด้วย ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการต่อไปนี้

1. ศึกษาตัวบทอย่างละเอียด
2. ศึกษาทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอาน์ นอร์ด และแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทประเภทวรรณกรรมของแคโรล ลินซ์บราวน์ และคาร์ล ทอมลินสัน
3. ศึกษาทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทประเภทวรรณกรรม
4. ศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอชครอฟท์ และคณะ
5. ศึกษาแนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดออลิ
6. ศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิม
7. ศึกษาค่านิยมและประเพณีของวัฒนธรรมเพื่อคัดสรรคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีที่จะแปล
8. ศึกษาประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน
9. ศึกษาระบบเสียงและลักษณะคำภาษาฟาร์ซี

10. วิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับตามทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียนาเน่ นอร์ด และแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทประเภทวรรณกรรมของแคโรล ลินช์บราวน์ และคาร์ล ทอมลินสัน

เขียนรายการคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่เป็นประเด็นในการวิจัย

11. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามเจ้าของภาษาฟาร์ซีและสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร เว็บไซต์ และบทสอบถาม

12. ศึกษาความหมายคำศัพท์ทางวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีจากข้อมูลที่สังเคราะห์

13. ศึกษาลักษณะการออกเสียงคำศัพท์ด้านวัฒนธรรมภาษาถิ่นฟาร์ซีที่คัดสรรมาตามข้อมูลที่สังเคราะห์

14. วางแผนการแปลด้วยกลวิธีการแปลที่เหมาะสม

15. สร้างระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทย

16. ดำเนินแปลตัวบทตามแนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลีลและคำศัพท์ที่เป็นประเด็นในการวิจัยตามที่ได้วางแผนไว้ พร้อมอธิบายการแปล

17. สรุปผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่

การแปลคำที่เป็นประเด็นปัญหา

ดังที่ได้กล่าวในสมมติฐาน ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลีล เพื่อตีความคำที่เป็นประเด็นว่ามีลักษณะอย่างไร และใช้แนวทางการแปลตามรูปแบบการแก้ไขปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิม ซึ่งรูปแบบการแก้ไขปัญหานั้นสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้แปล คือการลอกเลียนคำ (Copying Words) และทับศัพท์ตามระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยที่สร้างขึ้น

5.2 การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาศาสตร์ของภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เพื่อศึกษาการออกเสียงตัวอักษรตัวต่าง ๆ แล้วนำมาเทียบเคียงการทับศัพท์ที่มีการบัญญัติไว้แล้วได้แก่ ภาษาอาหรับ ภาษาฝรั่งเศส

ภาษาอังกฤษ และเทียบสัทอักษรภาษาไทย ซึ่งนำไปสู่ระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทย ได้ผลดังนี้

ตัวอักษร	ชื่อ	สัทอักษร (IPA)	การกำเนิดเสียง	ตัวอักษรอังกฤษ	ตัวอักษรไทย	หมายเหตุ
ء	Hamze	[ʔ]	Glottal Stop	-	อ- (ในตำแหน่งพยัญชนะต้น) -อ (ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย)	ตามเกณฑ์ภาษาอาหรับ
ا	Alef	-	-	-	อ	ตามเกณฑ์ภาษาอาหรับ
ب	Beh	[b]	Voiced Bilabial Plosive	b	บ	ตามเกณฑ์ภาษาอาหรับ
پ	Pey	[p]	Voiceless Bilabial Plosive	p	พ	ตามเกณฑ์ภาษาอังกฤษ

ต	Tey	[t]	Voiceless Alveolar Plosive	t	ท	ตามเกณฑ์ ภาษาอังกฤษ
ซ	Sey	[s]	Voiceless Alveolar fricative	s	ซ- (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -ส (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	ออกเสียงเหมือน س (Seen) จึงใช้ เหมือนกัน
จ	Jeem	[dʒ]	Voiced Post- alveolar Affricate	j	ญ- (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -จญ์ (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ช	Chey	[tʃ] หรือ č	Voiceless Post- alveolar Affricate	ch	ช	ตามเกณฑ์ ภาษาอังกฤษ
ฮ	Hey	[h]	Voiceless Glottal	h	ฮ-	ออกเสียงเหมือน

	hoti		Fricative		(ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -ฮ์ (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	◌ (Hey girdak) จึงใช้เหมือนกัน
خ	Khey	[x]	Voiceless Velar Fricative	kh	ค	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
د	Daal	[d]	Alveolar plosive	d	ด	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ذ	Zaal	[z]	Voiced Alveolar Fricative	z	ซ	ออกเสียงเหมือน ◌ (Zey) จึงใช้ ซ เหมือนกัน
ر	Rey	[r]	Voiced Alveolar Flap	r	ร	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ز	Zey	[z]	Voiced Alveolar Fricative	z	ซ	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ

ژ	Zhey	[ʒ] หรือ ž	Voiced Post- alveolar Ffricative	s, t, zh*	ณ	ตามเกณฑ์ภาษา ฝรั่งเศส
س	Seen	[s]	Voiceless Alveolar Fricative	s	ซ- (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -ส (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ش	Sheen	[ʃ] หรือ š	Voiceless Post- alveolar Fricative	sh	ช	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ص	Saad	[s]	Voiceless Alveolar fricative	s	ซ- (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -ส (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	ออกเสียงเหมือน س (Seen) จึงใช้ เหมือนกัน
ض	Zaad	[z]	Voiced Alveolar	z	ซ	ออกเสียงเหมือน

			fricative			ز (Zey) จิ้งใช้ ซ เหมือนกัน
ط	Toy	[t]	Voiceless Alveolar plosive	t	ท	ตามเกณฑ์ ภาษาอังกฤษ
ظ	Zoy	[z]	Alveolar fricative	z	ซ	ออกเสียงเหมือน ز (Zey) จิ้งใช้ ซ เหมือนกัน
ع	Ayn		Glottal stop		อ- (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -อ (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	ตามเกณฑ์ทับ ศัพท์ภาษา อาหรับ
غ	Ghayn	[ɣ]	Voiced Velar Fricative	gh	ฆ	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ف	Fey	[f]	Voiceless	f	ฟ	ตามเกณฑ์ภาษา

			Labiodental Fricative			อาหรับ
ق	Qaaf	[q]	Voiceless Uvular Plosive	q	ก	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ك	Kaaf	[k]	Voiceless Velar Plosive	k	ค	ตามเกณฑ์ ภาษาอังกฤษ
گ	Gaaf	[g]	Voiced Velar Plosive	g	ก	ตามเกณฑ์ ภาษาอังกฤษ
ل	Laam	[l]	Voiced Alveolar Lateral approximant	l	ล	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
م	Meem	[m]	Voiced Bilabial Nasal	m	ม	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ن	Noon	[n]	Voiced Alveolar Nasal	n	น	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ

و	Wow	[w]	Voiced Bilabial Approximant	w	ว	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ه	Hey girdak	[h]	Voicless Glottal Fricative	h	ฮ- (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ต้น) -ฮ (ในตำแหน่ง พยัญชนะ ท้าย)	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ
ی	Yaa	[j]	Voiced Palatal Approximant	y	ย	ตามเกณฑ์ภาษา อาหรับ

ตารางที่ 6 การทับศัพท์เสียงพยัญชนะจากภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอักษร	สัท อักษร	การกำเนต เสียง	เสียง อังกฤษ	ตัว อักษรไทย	หมายเหตุ
اَ	/e/	Near-Open Central Unrounded	aa	อา	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
اِ, َ	/ʌ/	Open-mid Back Unrounded	a	อะ	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
اِ, ِ	/ɛ/	Close-mid Front	e	เอะ	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย

		Unrounded			
อ, ุ	/ʊ/	Near-close Back Rounded	u	อุ	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
อ	/o/	Close-mid Back Rounded	o	โอ	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
อ	/u/	Close Back Rounded	oo	อู	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
อ	/əu/	Low Back	au	เอา	ตามเกณฑ์อาหรับ
อี	/e/	Close-mid Front	ey	เอ	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
อี	/i/	Close Front Unrounded	ee	อี	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
อี	/eɪ/	Low Central	ây	อาย	ตามเกณฑ์อาหรับ
-	/ʌi/	Mid Back	ay	อัย	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย
-	/ui/	High Back	uy	อูย	เทียบการเกิดเสียงกับเสียง ไทย

ตารางที่ 7 การทับศัพท์เสียงสระจากภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย

เสียงสระ /e/, /ʌ/, /ɛ/, /ʊ/ เมื่อขึ้นต้นคำจะเขียนด้วยตัว alef คือ อ, ุ, ู เมื่ออยู่ในตำแหน่งอื่นของคำจะ ไม่มีรูปสระ จะมีการใช้เครื่องหมายกำกับ (Diacritics) กำกับเพื่อช่วยในการเรียนภาษาฟาร์ซีภายในโรงเรียน

เสียง /eɪ/, /oi/, /ui/ เป็นเสียงเลื่อน (Glide) – ในคำนาม จะมีการเน้น (Stress) ที่พยางค์สุดท้าย ทำให้มีการลากเสียงสระเป็นเสียงยาว เช่น panjpar ออก เสียงว่า พันจ-พาร์ แต่ผู้วิจัยเลือกคงตามระบบการทับศัพท์ที่สร้างขึ้นโดยทับศัพท์เป็น พันจ-พัร

เกณฑ์การใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต อ้างอิงตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับเป็นภาษาไทย

1. คำที่มีพยัญชนะท้าย 2 เสียงหรือมากกว่า ให้ใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตไว้ที่พยัญชนะตัวสุดท้าย เช่น

پنج panjpar พันจัพระ

2. เสียงที่มีพยัญชนะอันอยู่ในตำแหน่งพยัญชนะสะกด ซึ่งกำหนดให้ทับศัพท์เป็น อ หากมีพยัญชนะอื่นตามมา ให้เลื่อนเครื่องหมายทัณฑฆาตไปไว้บนพยัญชนะตัวสุดท้าย เช่น

دول dohol โดฮัล

3. เสียงพยัญชนะท้ายที่ไม่สามารถออกเสียงตามอักขรวิธีไทยได้ ให้ใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับไว้ เช่น

پنج panjpar พันจัพระ

ผู้วิจัยเลือกทับศัพท์จากคำที่เขียนด้วยอักษรอาหรับ ไม่ใช่คำที่เขียนด้วยอักษรโรมันเพราะคำที่เขียนด้วยอักษรอาหรับและอักษรโรมันมีข้อจำกัดทางการออกเสียงที่แตกต่างกันทำให้เสียงคลาดเคลื่อนจากเดิมได้ และเนื่องจากบางครั้งไม่มีรูปสระที่ชัดเจน การอาศัยการปรึกษาเจ้าของภาษาฟาร์ซีจึงเป็นเรื่องจำเป็น

นอกเหนือจากนี้คำใดที่มีการกำหนดเป็นมาตรฐานและมีการนำมาผนวกเข้ากับภาษาไทยจนใช้กันเป็นมาตรฐานแล้ว ผู้วิจัยจะเลือกใช้คำตามนั้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและไม่สับสน

ชื่อตัวละครเป็นหนึ่งในปัญหาที่ต้องจัดการเช่นกันเนื่องจากชื่อคนในอัฟกานิสถานนั้นมีทั้งภาษาอาหรับที่ได้รับอิทธิพลมาจากรากภาษาและศาสนาอิสลามและมีการใช้ภาษาฟาร์ซีอัฟกานิสถาน ดังนั้นชื่อที่มาจากภาษาอาหรับจะการใช้การทับศัพท์ตามเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับเป็นภาษาไทย ส่วนชื่อที่เป็นภาษาฟาร์ซีจะการใช้การทับศัพท์ระบบการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทย

บทที่หก

ตัวบทต้นฉบับ บทแปล และคำอธิบายการแปล

จากการวางแผนการแปลที่พูดถึงถึงในบทก่อนหน้าจะเห็นได้ว่ามีขั้นตอนการศึกษาการศึกษาการตีความ พจนานุกรมศัพท์ พจนานุกรมศัพท์ และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะแปลเพื่อเลือกวิธีการแปลที่เหมาะสมกับตัวบทและคงความหมายและอรรถรสไว้ได้ใกล้เคียงหรือเทียบเท่าต้นฉบับ และกลวิธีที่เลือกเพื่อคงลักษณะเด่นของวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมและเจตนาของผู้เขียน คือ การลอกเลียนคำ (Copying Words) และทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยที่สร้างขึ้น ซึ่งได้จัดระบบทับศัพท์จากภาษาฟาร์ซีเป็นบทที่ที่แล้ว และจะนำมาประยุกต์ใช้ในการแปลคำที่เป็นประเด็นวิจัยในบทนี้ ซึ่งเป็นไปตามตาราง ดังนี้

ชื่อใน ภาษาอังกฤษ	ตัวอักษรฟาร์ซี	ตัวอักษรอาหรับ	ไทย	ประเภท		หมายเหตุ
				อาหรับ	ฟาร์ซี	
Mariam	مریم	مریم	มาเรียม	/		
Laila	ليلا	ليلى	ลัยลา	/		
Rasheed	رشيد	راشد	เราะชีด	/		
Nana	نعناع	نانا	นานา	/		
Jalil	جليل	جيل	ญาลิล	/		
Tariq	طارق	طارق	ฏาริก	/		
Hakim	حكيم	حكيم	ฮะกิม	/		

Fariba	فريبا	فريبا	ฟารีบา	/		
Aziza	عزيزه	عزيزه	อะซีซะห์	/		
Zalmai	زلمی		ซาลมัย	/		
Ahmad	احمد		อาห์หมัด	/		
Noor	نور		นูร์	/		
Mullah Faizullah	ملا فیض الله	فیض الله	มุลเลาะห์ ฟัยซุลเลาะห์	/		
Giti	گیتی		กิติ	/		อ้างอิงการเทียบเสียงสระเป็นภาษาไทยจาก https://www.howtopronounce.com/giti
Bibi Jo	بی بی جو		บีบี โจ	/		
Afsoon	افسون		อัฟซูน	/		
Rumi	رومی		รุมิ	/		นิยมเขียนว่า รุมิ โดยอ้างอิงจาก http://oknation.nationtv.tv/blog/sarnsa-eng-arun/2008/09/19/entry-2
Hafez	خواجه	حافظ	ฮาเฟซ	/		
Kharabat	خرابات	خرابات	คชะบาท	/		
Isfahan	اصفهان		เอสฟาฮาน	/		นิยมเขียนว่า เอสฟาฮาน โดยอ้างอิงจาก https://themomentum.co/happy-

							travel-esfahan-half-of-the-world/
Khadija	خديجة			เคาะดีญะฮ์	/		นิยมเขียนว่า เคาะดีญะฮ์ ³

ตารางที่ 8 การแปลชื่อตัวละครโดยใช้การทับศัพท์

จะเห็นได้ว่าการแปลชื่อตัวละครนั้นจะแบ่งเป็นภาษาอาหรับและภาษาฟาร์ซีตามที่มาของชื่อ ซึ่งชื่อที่มาจากอาหรับใช้การทับศัพท์ภาษาอาหรับ ส่วนชื่อที่มาจากอัฟกานิสถานใช้การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี นอกจากนี้ยังมีการนิยมนำคำอย่างแพร่หลายตามข้ออธิบายข้างต้นเพื่อให้เกิดความสับสน ในส่วนถัดไปเป็นการแปลคำศัพท์วัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีและบริบทแวดล้อมคำนั้น ๆ เป็นภาษาไทย ดังนี้

3 วิกิพีเดีย. (2564). เคาะดีญะฮ์ บินต์ คูวัยลิด. สืบค้นจาก

https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%8D%E0%B8%B0%E0%B8%AE%E0%B9%8C_%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C_%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%94

คำศัพท์ที่เป็น ประเด็นวิจัย	ตัวบทฉบับ	บทแปล	คำอธิบาย
jinn (p.10)	Then, a week before the wedding date, a <i>jinn</i> had entered Nana's body. This required no description to Mariam. She had witnessed it enough times with her own eyes: Nana collapsing suddenly, her body tightening, becoming rigid, her eyes rolling back, her arms and legs shaking as if something were throttling her from the inside, the froth at the corners of her mouth, white, sometimes pink with blood. Then drowsiness, the frightening disorientation, the incoherent mumbling.	จากนั้นหนึ่งสัปดาห์ก่อนวันสมรส <i>ญิน</i> หนึ่งก็เข้าสู่ร่างของนา นา เพียงเท่านั้นมา เริ่มสั่นกึกภาพออก เธอเห็นภาพนั้นด้วยตาตนเองอยู่หลายครั้ง ภาพที่นา สลบล้มลง ชับพลัน ร่างกายแข็งเกร็ง ดวงตากลอกกลับ เห็นแต่สีขาว แขนและขาแน่นเทา เหมือนกับ มีอะไรบีบคอ นาลายที่พุ่มป่าสีเขียวบางครั้ง ก็ไปกับด้วยเลือด แล้วก็เหลือเพียงอาการ เหนื่อยหอบ ความหวาดกลัว และเสียงพูด พิมพ์ไม่ปะติดปะต่อ	- ใช้ลักษณะนาม 'ตน' เนื่องจากญิน คือ ผี หรือวิญญาณ - ใช้คำว่า สลบล้มลง เพื่อให้เห็นภาพ อากับกริยาของนามมากขึ้น - ใช้คำว่า กลอกกลับ เพื่อให้เห็น อากับกริยาการเคลื่อนไหวชัดเจน - ใช้คำว่า เห็นแต่สีขาว เพื่อให้เห็น ภาพลักษณะของดวงตาได้ชัดเจนขึ้น - เว้นวรรคระหว่าง แขนและขาแน่นเทา กับ เหมื่อนมีอะไรบีบคอ เพื่ออธิบาย ลักษณะท่าทางร่างกายโดยรวม ไม่ใช่ เฉพาะที่แขนขา - ผู้วิจัยไม่แปลสีชมพู เนื่องจากนาลาย พุ่มป่าผสมเลือดไม่ได้ออกสีชมพูเสียทีเดียว จึงเลือกแปล ไปไปด้วยเลือด - แปล jinn เป็นคำว่า ญิน เนื่องจากมี

			การนิยมนำใช้กันแพร่หลาย โดยอ้างอิงจาก https://thematter.co/thinkers/jin-n-in-yla-pattani-narathiwat/25899
arbab (p.15)	Nana made no secret of her dislike for visitors--and, in fact people in general--but she made exceptions for select few. And so there was Gul Daman's leader, the village <i>arbab</i> , Habib Khan, a small-headed, beard man with a large belly who came by once a month or so, tailed by a servant, who carried a chicken, sometimes a pot of <i>kichiri</i> rice, or a basket of dyed eggs, for Mariam.	นานาแสดงความไม่พอใจกับการมาเยี่ยมเยือนอย่างเปิดเผย อันที่จริงก็กับทุกคนแต่จะยกเว้นกับบางคนเท่านั้น คราวนี้เป็นท่านอว์บับแห่งหมู่บ้านกุลดามาน ฮาบีบ ข่าน ชายผู้มีหัวเล็ก เคราตกหนาและพุงกลมโต เขามักจะมาเยี่ยมเดือนละครั้งสองครั้ง และมีผู้ติดตามถือเนื้อไก่ บางครั้งก็หม้อที่เต็มไปด้วยข้าวเคาะเซหรีหรือตะกร้าที่เต็มไปด้วยไข่ย้อมสีมาอบให้มาเรียน	การใช้คำว่า แสดงความไม่พอใจ ให้เป็นโครงสร้างประโยคภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ ไม่ติดสำนวนต่างชาติ - ใช้คำว่า ท่าน เพื่อให้เกียรติและให้ทราบว่ามีความสำคัญ - ใช้คำว่า เคราตกหนา เพื่อให้เห็นภาพชายที่มีเคราเยอะ - ใช้คำว่า พุงกลมโต เพื่อให้เห็นภาพชายอ้วนที่มีท้องใหญ่และลื้อไปกับความสดใสในวัยเยาว์ของมาเรียน - ทับศัพท์คำว่า อว์บับ ตามระบบทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า ارباب - Habib Khan เป็นชื่อภาษาอาหรับ
kichiri (p.15)			

			จึงทับศัพท์ตามภาษาอาหรับ
sahib (p.18)	"Learn? Learn what, Mullah sahib?" Nana said sharply. "What is there to learn?" She snapped her eyes toward Mariam.	"เรียนหรือ เรียนอะไรกับหลานมุลลาห์ซาฮีบ" นานากล่าวกับต้นวัน "มีที่ไหนให้เรียนกันล่ะ" เธอพูดพร้อมกับมองค้อนไปที่มาเรียน	- ใช้คำว่า กันละ เป็นการใส่หางเสียงเพื่อให้เป็นภาษาพูดที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น - ใช้คำว่า ต้นวัน เพื่อให้เห็นกริยาการพูดที่ได้ตอบกลับรวดเร็วที่แฝงด้วยความไม่พอใจ - ทับศัพท์คำว่า ซาฮีบ ตามระบบทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า صاحب
mashallah (p.22)	"Well. You must be happy," Nana said. "How many that for you now? Ten, is it, mashallah? Ten?"	"คงจะมีความสุขมากละสิ" นานาเอ่ย "คุณมีกี่คนแล้วล่ะ มาชาลละห์ สิบไซ่หม"	- แปลลิบครั้งแรกเดียว เนื่องจากแปลซ้ำทำให้ดูแปลก - เลือกคำว่า มาชาลละห์ ซินตันเพื่อเน้นการอุทาน
azan (p.61)	The first few days, Mariam hardly left her room. She was awakened every dawn for prayer by the distant cry of <i>azan</i> , after which she crawled back into bed.	วันสองวันแรก มาเรียนแทบไม่ออกจากห้องเลย เธอสะดุ้งตื่นด้วยเสียงอะซานมาแต่ไกลในทุกเช้ามีดหลังจากนั้นก็กลับนอน	- ไม่เลือกแปลว่า 'คอลานกลับไปนอน' เพราะให้ภาพที่ดูไม่ดี และมาเรียนเพียงแค่ว่าสะดุ้งตื่น ไม่ได้ลอกจากที่นอนไปไหนไกล

iftar (p.77)	Mariam saw no smokers on the streets, no cups of tea steaming from window ledges. And at <i>iftar</i> , when the sun dipped in the west and the cannon fired from the Shir Darwaza mountain, the city broke its fast, and so did Mariam,... (p.77)	มาเรียมไม่เห็นคนสูบบุหรี่บนท้องถนนสักคน ไม่มีไอน้ำจากชาหรือขนมลอยออกมาจากหน้าต่าง และเมื่ออิฟตาร์มาถึง หลังพระอาทิตย์ตกดิน ก็มีเสียงปืนใหญ่มาจากภูเขา เซอ ดาร์ว аза ผู้คนในเมืองต่างออกจากการถือศีลอด เช่นเดียวกับมาเรียม...	มาเรียมเขียนคำว่า อิฟตาร์ จนเป็นมาตรฐาน โดยอ้างอิงจาก https://th.usembassy.gov/th/iftar-dinner-2017-th/ - the city ในพินักล่าวถึง ผู้คนในเมือง
Eid-ul-Fitr (p.78)	Back at the kolba, on the first of three days of <i>Eid-ul-Fitr</i> celebration that followed Ramadan, Jalil would visit Mariam and Nana.	ย้อนกลับไปที่คูลบะฮ์ ญาลิลมักจะมาเยี่ยมมาเรียมและนา นาในวันแรกของเทศกาลอีฎิ้ลฟิตรีซึ่งเป็นงานเฉลิมฉลองที่จัดขึ้นสามวันหลังการถือศีลอดในเดือนรอมฎอนเสมอ	- ญาลิล มาจาก Jalil ชื่อภาษาอาหรับ จึงทับศัพท์ตามภาษาอาหรับ - ย้ายลำดับ 'สามวัน' ไปไว้ข้างหลัง เพื่อให้การอ่านลื่นไหล
Eid-mubarak (p.79)	Fariba must have recognized her, walking in burqa beside Rasheed. She waved, and called out, " <i>Eid mubarak!</i> "	ฟาริบาจำเธอที่สวมชุดบูร์กาเดินข้างเราได้ดี จึงโบกมือและกล่าวอวยพรว่า "อี๊ด มูบาร็อก"	- ชื่อ Fariba มาจากภาษาอาหรับ จึงทับศัพท์ตามภาษาอาหรับ - เนื่องจาก อี๊ด มูบาร็อกคือคำกล่าวอวยพรกันและกันจึงแปล 'called out' ว่า กล่าวอวยพร

sujda (p.81)	On every page were women, beautiful women, who wore no shirts, no trousers, no socks or underpants. They wore nothing at all. They lay in beds amid tumbled sheets and gazed back at Mariam with half-lidded eyes. In most of the pictures, their legs were apart, and Mariam had a full view of the dark place between. In some, the women were prostrated as if--God forbid this thought--in <i>sujda</i> for prayer.	ในแต่ละหน้ามีรูปผู้หญิงแสนสวย ไม่ใส่เสื้อ กางเกง ถุงเท้า หรือกางเกงใน พวกเธอ เปลือยกายนอนอยู่บนเตียงกลางแผ่นโลหะ และมองมาที่มารีแอมด้วยสายตาเย้ายวน ในภาพส่วนใหญ่ พวกเธอถ่างขาออกและมาเตรียมเห็นส่วนเร้นลับระหว่างขาได้ชัดเจน บางภาพพวกเธอหมอบลงเหมือนกับ—ที่ไม่อยากจะคิดเลย—ซัจญ์ดะฮ์ในการกราบไหว้	- ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า 'เย้ายวน' เพื่อสื่อถึงลักษณะและอารมณ์ของผู้หญิง เปลือยกาย - ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า 'เร้นลับ' เพื่อให้รู้เฉพาะเจาะจงว่าบริเวณใด - ซัจญ์ดะฮ์ ทับศัพท์จาก سجدة

fatihah (p.136)	THE NEXT MORNING, the day of the <i>fatihah</i> , a flock of neighborhood women descended on the house and took charge of preparations for dinner that would take place after the funeral.	เช้าวันต่อมาเป็นวันฟาติฮะห์ กลุ่มผู้หญิงเพื่อนบ้านต่างพากันมาที่บ้านและช่วยกันเตรียมอาหารจัดเลี้ยงหลังพิธีฝังศพ	- นิยมเขียนคำ fatihah เป็นภาษาไทยว่า ฟาติฮะห์ ⁴
espandi (p.232)	Every week, without fail, the girl heated a black metal brazier over a flame, tossed a pinch of wild rue seeds in it, and wafted the <i>espandi</i> smoke in her baby's direction to ward off evil.	ทุก ๆ สัปดาห์โดยไม่เว้นแม้แต่สัปดาห์เดียวสาวใช้ ใคร? จะก่อไฟในเตาอังโล่เหล็กและโยนเมล็ดรูดรูลงไปหยิบมีอหนึ่งแล้วพัดควันเอสปันดีไปทางเด็กทารกเพื่อขับไล่ปีศาจ	- the girl ในที่นี้หมายถึงจึงใส่ชื่อเฉพาะเจาะจงลงไปเพื่อให้เกิดความสับสน - รุ คือดอกไม้อชนิดหนึ่งในอัฟกานิสถาน - ทับศัพท์คำว่า เอสปันดี ตามระบบทับศัพท์ฟาร์ซีเป็นภาษาไทยซึ่งมาจากคำว่า اسپندی
babaloo (p.346)	Without turning around to face her, he said, "Can't sleep yet. Baba jan hasn't said	เขาพูดโดยไม่หันหน้าไปหาเธอว่า "ผมนอนไม่หลับ ปะปายยังไม่สะดวกจะ बातกับผมเลย"	- มีการจัดเรียงลำดับประโยคใหม่ - ทับศัพท์คำว่า บะบาดู ตามระบบทับ

⁴ วิกิพีเดีย. (2563). อัลฟาติฮะห์. สืบค้นจาก

	the <i>Babaloo</i> prayers with me."		ศัพท์พาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า บิโล - ทับศัพท์คำว่า บะบาลู ตามระบบทับศัพท์พาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า kolba	ศัพท์พาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า บิโล - ทับศัพท์คำว่า บะบาลู ตามระบบทับศัพท์พาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า kolba
kolba (p.3)	It happened on a Thursday. It must have, because Mariam remembered that she had been restless and preoccupied that day, the way she was only on Thursdays, the day when Jalil visited her at the kolba.	ในทุก ๆ วันพฤหัสบดี เป็นเช่นนั้นไม่ผิดเพี้ยน มาเรียมจำได้ว่าเธอจะกระสับกระส่าย จิตใจไม่อยู่นิ่ง ซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะวันพฤหัสบดี เพราะเป็นวันที่ญาติมาเยี่ยมเธอที่คูลบะฮ์		
shahnai (p.10) dohol (p.10)	She saw musicians blowing the <i>shahnai</i> flute and banging on <i>dohol</i> drums, street children hooting and giving chase.	เธอเห็นนักดนตรีต่างเป่าขลุ่ยและตีดออล เด็ก ๆ พากันวิ่งตามและโห่ร้องกันใหญ่	- ใส่คำว่า ต่าง เพื่อให้เห็นว่ามีคนหลายคน เนื่องจากดนตรีหลายวงใน อฟกานิสถานอาจจะมีนักดนตรีเป่าปีมากกว่า 1 คน - คนรู้จัก shahnai ในชื่อ ปีโดน โดยอ้างอิงจาก https://www.baanjomut.com/li-brary_4/thailand_instruments/04_12.html	- ใส่คำว่า ต่าง เพื่อให้เห็นว่ามีคนหลายคน เนื่องจากดนตรีหลายวงใน อฟกานิสถานอาจจะมีนักดนตรีเป่าปีมากกว่า 1 คน - คนรู้จัก shahnai ในชื่อ ปีโดน โดยอ้างอิงจาก https://www.baanjomut.com/li-brary_4/thailand_instruments/04_12.html

			- ทับศัพท์คำว่า โตฮัล ตามระบบทับศัพท์พาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า طول - ผู้วิจัยตีความ smoky เป็นฝุ่นที่คลุ้งเต็มห้อง - เพียงเขียนว่า 'กลิ่นเนื่อ' ก็เข้าใจแล้ว ไม่จำเป็นต้องแปลว่า 'เนื่อดิบ' - ทับศัพท์คำว่า โลการี ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยซึ่งมาจากคำว่า لوگري - ทับศัพท์คำว่า ฮะมาม ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยซึ่งมาจากคำว่า حمام - ผู้วิจัยตีความ first breath of cold air เป็นอากาศเย็นต้นฤดูหนาว
logari (p.72)	The floor was sticky and the air smoky. The walls smelled faintly of raw meat and the music, which Rasheed described to her as <i>logari</i>, was loud.	พื้นเหนียวเหนอะหนะและอากาศคลุ้งไปด้วยฝุ่น ตามผนังมีกลิ่นเนื่อเจือจางและมีเสียงเพลงที่เราเชื่อคืออธิบายให้เธอฟังที่เรียกว่า โลการี บรรเลงดัง	
haman (p.88)	IT WAS RASHEED'S idea to go to <i>hamam</i>. Mariam had never been to a bathhouse, but he said there was nothing finer than stepping out and taking that first breath of cold air, to feel the heat rising from the skin.	เป็นความคิดของเราซึ่งคิดที่จะไปฮะมาม มาเรียนไม่เคยไปโรงอาบน้ำมาก่อนเลยแต่เราเชื่อดีกว่าไม่มีอะไรดีไปกว่าการออกไปสูดอากาศเย็นต้นฤดูและสัมผัสกับความร้อนที่ขึ้นมาจากผิวอีกแล้ว	

ghazal (p.109)	At night, when Laila walked into Babi's room, she always found the downward profile of his face burrowing into a book, his glasses perched on the tip of his nose. Sometimes he didn't even notice that she was there. When he did, he marked his page, smiled a close-lipped, companionable smile. Babi knew most of Rumi's and Hafez's <i>ghazals</i> by heart.	ยามกลางคืนเมื่อลัยลาเดินเข้าไปในห้องของคุณพ่อ เธอมีก้มจะเห็นหน้าของคุณพ่อซุกลงไปบนหนังสือ มีแว่นตาเกาะอยู่ที่ปลายจมูกหลายครั้งเขาไม่ทันสังเกตด้วยซ้ำว่าเธออยู่ตรงนั้น แต่เมื่อสังเกตเห็น เขาจะคั่นหนังสือไว้และขอมยืมแบบเป็นมิตร พ่อของลัยลาจำชะลิลของรุมิและฮาเฟซได้ขึ้นใจ	- ทับศัพท์คำว่า ฆะซัล ตามระบบฟาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า غزل
rubab (p.274) tambouras (p.274)	Kharabat, Kabul's ancient music ghetto, was silenced. Musicians were beaten and imprisoned, their <i>rubabs</i> , <i>tambouras</i> , and harmoniums trampled upon. The Taliban went to the grave of Tariq's favourite singer, Ahmad Zahir, and fired bullets into it.	คะราบาทชุมชนดนตรีเก่าแก่ในกรุงคาบูลกลายเป็นเงียบสงัดไป นักดนตรีต่างถูกทำร้ายและจับเข้าคุก รุบาย ทับบูระและฮาโมเนียมถูกระทุ้งเสียหาย พวกทาลิบันบุกไปที่หลุมศพของ Ahmad Zahir นักดนตรีที่ถูกรักโปรดปรานแล้วกราดยิงกระสุนใส่	- ทับศัพท์คำว่า คะราบาท ตามระบบฟาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า خرابات - นิยมเขียนเมืองหลวง Kabul ว่า กรุงคาบูล - ใส่คำว่า 'กลายเป็น' เพื่อให้รู้ว่าสภาพเมื่อก่อนต่างกับสมัยที่เพิ่งนิยายเอ่ยถึง - ทับศัพท์คำว่า รุบาย ตามระบบฟาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า

			باب - ทับศัพท์คำว่า รูปาบ ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า باب - ทับศัพท์ชื่อ ภูอริก ตามเกณฑ์ทับศัพท์อาหรับ - Ahmad Zahir - ผู้วิจัยเลือกใช้ กราฟอิงกระสุนเพื่อให้เห็นจำนวนกระสุนที่มาถวายและเห็นภาพความโหดร้ายรุนแรง
tasbeh (p.16)	Mullah Faizullah twirled the beads of his <i>tasbeh</i> rosary as the strolled, and, in his quivering voice, told Mariam stories of all the things he'd seen in his youth, like the two-headed snake he'd found in Iran, on Isfahan's Thirty-three Arch Bridge, or the watermelon he had split once outside the Blue Mosque in Mazar, to find the seeds forming the words <i>Allah</i> on one	มุลเลาะห์ พียุลเลาะห์หมุนลูกปัดระคำในสายลูกปัดระคำสปีห์ราวล้อหมุนและเล่าเรื่องราวที่เขาพบเห็นในวัยเยาว์ทั้งสองหัวที่เขาพบบนสะพานซุ้มประตู 33 ช่องในอิหร่านหรือแคว้นโมที่เขาย้ายแยกออกเพื่อนำเมล็ดมารวมเป็นคำว่า อัลเลาะห์ และ อัลคบาร์ ขณะอยู่นอกสุเหร่าสี่ฟ้าสดใสในมะชบาให้มาเรียบเรียงด้วยน้ำเสียงสั้นเครือ	باب - ทับศัพท์ชื่อ มุลเลาะห์ พียุลเลาะห์ตามเกณฑ์อาหรับ - นิยมเขียน <i>tasbeh</i> ว่า ตัสบีห์ โดยอ้างอิงจาก http://islamhouse.muslimthaipost.com/article/20048 - ผู้วิจัยเลือก สี่ฟ้าสดใส เพื่อบรรยายลักษณะของสุเหร่าที่ขึ้นชื่อในมะชบา - มีการจัดเรียงประโยคให้เป็น

	half, Akbar on the other.		ภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ
gari (p.30)	Mariam walked along noisy, crowded cypress-lined boulevards, amid a steady stream of pedestrians, bicycle riders, and mule-drawn gari, and no one threw a rock at her.	มาเรียนเดินไปตามถนนใหญ่ที่ข้างทางเต็มไปด้วยต้นไซปรัสในฝูงชนเดินไปมา ผู้คนที่จักรยานเต็มท้องถนนและกะวีที่ใช้ล้อลากฉวัดเฉวียนไปมา ไม่มีใครขว้างปาก้อนหินใส่เธอสักคน	ทับศัพท์คำว่า กะวี ตามระบบพาร์ซี เป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า كَرِي
matryoshka (p.39)	Jalil saw her looking. "Matryoshka dolls. I got them in Moscow. You can play with them, if you want. No one will mind."	ญาลิลเห็นเธอจ้องมองตุ๊กตา "ตุ๊กตาแม่ลูกดก พ่อได้มาจากมอสโก ลูกเล่นได้นะถ้าอยากไม่มีใครว่าอะไรหรอก"	- ใช้สรรพนาม พ่อ-ลูก เนื่องจากมาเรียนเป็นลูกของญาลิล - นิยมเขียน Matryoshka ว่า ตุ๊กตาแม่ลูกดก ซึ่งเป็นตุ๊กตาที่นำเข้ามาจากรัสเซีย ⁵
sofrah (p.68)	WHEN RASHEED CAME HOME that night, he brought with him a brown paper bag. Mariam was disappointed that he did not	เมื่อเราเซิดกลับบ้านคืนนั้น เขาถือถุงกระดาษสีน้ำตาลมาด้วย มาเรียนเสียใจที่เขาไม่ทันสังเกตเห็นกระดกที่ใส่πίง ⁵ ฟันสะอาด	ทับศัพท์คำว่า โซฟระห์ ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า سفره

⁵ วิกิพีเดีย. (2562). ตุ๊กตาแม่ลูกดก. สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%95%E0%B8%B8%E0%B9%8A%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%94%E0%B8%81>

	notice the clean windows, the swept floors, the missing cobwebs. But he did look pleased that she had already set his dinner plate, on a clean <i>sofrah</i> spread on the living-room floor.	เยี่ยม ปราศจากใบแมงมุม แต่เขาดูพอใจที่มาเตรียมอาหารเย็นไว้บนโซฟา/ระยั้งปูบนพื้นห้องรับแขก	
aftawa (p.68)	She poured water for him from the <i>aftawa</i> to wash his hands with. As he dried with a towel, she put before him a steaming bowl of <i>daal</i> and a plate of fluffy white rice.	เธอรินน้ำจากอ็อฟวาระยั้งให้เขาใช้ล้างมือ ขณะที่เขากำลังเช็ดมือให้แห้ง เธอก็กวางถ้วยใส่ดาลร่อน ๆ และจานใส่ข้าวนุ่มฟู	- ทับศัพท์คำว่า อ็อฟวาระยั้ง ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า افتاوا - ทับศัพท์คำว่า ดาล ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า دال
shalqam (p.15) sabzi (p.15)	Nana showed her how to knead dough onto its inner walls. Nana taught her to sew too, and to cook rice and all the different toppings: <i>shalqam</i> stew with turnip, spinach <i>sabzi</i> , cauliflower with ginger.	نانายังสอนเธอเย็บผ้าด้วย และสอนหุงข้าวกับเตรียมเครื่องเคียงต่าง ๆ ทั้งซัลซั่ม สตูหัวผักกาด ซับซี ผักโคม และดอกกะหล่ำกับขิง	- ทับศัพท์ชื่อ นานา ตามระบบพาร์ซี เป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า نانا - toppings ในอัฟกานิสถานมักจะเข้ากับข้าว เครื่องจิ้ม เครื่องแนม หรือเครื่องเคียงต่าง ๆ จึงเลือกใช้คำว่า เครื่องเคียง - ทับศัพท์คำว่า ซัลซั่ม ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า شالغم

chapan (p.198)	"I am a businessman. I own clothing stores, mostly men's clothing. <i>Chapans</i> , hats, <i>tumbans</i> , suits, ties--you name it. ..."	“ผมเป็นนักธุรกิจครับ เปิดร้านขายเสื้อผ้า ส่วนใหญ่เป็นเสื้อผ้าผู้ชาย อย่างเช่น หมวก <i>ทุมบาน</i> เสื้อสูท เนคไท อะไรทำนองนี้นะครับ”	- ทับศัพท์คำว่า ซับซี ตามระบบพาร์ซี เป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า سبزی - ผู้พูดเป็นนักธุรกิจ จึงพยายามแปลให้คำพูดดูสมการะซิบและสุภาพ - ทับศัพท์คำว่า ซะพัน ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า چین - ทับศัพท์คำว่า ทุมบาน ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า تبان
aush (p.40)	The girl with the tattoo, the one who had opened the gates to her, brought her meals on a tray: lamb kebab, <i>sabzi</i> , <i>aush</i> soup. (p.39 - 40)	สาวใช้ที่มีรอยสักคนที่เปิดประตูให้มาเรียน นำอาหารมาให้ ทั้งเคบับแกะ ซับซี และซูป อาช	- the girl หมายถึงสาวใช้ในบ้าน จึงระบุ สาวใช้ ให้ชัดเจน - her หมายถึงมาเรียน จึงระบุให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้สับสน - ทับศัพท์คำว่า ซับซี ตามระบบพาร์ซี เป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า سبزی - ทับศัพท์คำว่า อาช ตามระบบพาร์ซี

			เป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า تنبان
khastegar (p.46)	"A khastegar. A suitor. His name is Rasheed," Khadija went on.	"นี่ความสทการ คู่หมาย เขาชื่อเรอะซิด" เคอะดีญะฮ์กล่าวต่อ	- ทับศัพท์คำว่า ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า خو استگار
nikka (p.49)	"Actually, your father has already given Rasheed his answer," Afsoon said. "Rasheed is here, in Herat; he has come all the way from Kabul. The nikka will be tomorrow morning, and then there is a bus leaving for Kabul at noon."	"ที่จริงแล้ว พ่อของเรอะน่ะให้คำตอบกับเรอะซิดไปแล้ว" อัฟซูนบอก "เรอะซิดอยู่ที่นี้ตอนนี้ในฮารัต เขาตรงมาจากกรุงคาบูลเลย นิกะห์จะเริ่มพรุ่งนี้เช้าแล้วจากนั้นรถก็จะออกไปคาบูลตอนเที่ยง"	- ทับศัพท์ชื่อ อัฟซูน ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า افسون - นิยมเขียนว่า นิกะห์ จนเป็นมาตรฐาน foot note
poostin (p.74)	She watched the bored-looking merchants inside their tiny stalls, smoking, or spitting into brass spittoons, their faces emerging from the shadows now and then to peddle textiles and fur-collared poostin coats to passersby.	เธอมองพ่อค้าหน้าตาเบื่อหน่ายหลังแผงลอยเล็กๆ ที่ต่างกำลังสูบบุหรี่หรือถ่มน้ำลายลงกระโถนทองเหลือง พวกเขาโผล่หน้าออกมาจากเงาและเร่ขายผ้าและเสื้อโค้ทพูสทิน ปกขนสัตว์ให้กับผู้สัญจรผ่านไปมา	- ผู้วิจัยสลับหน้าที่คำในประโยคที่สองให้ฟังดูเป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ - ทับศัพท์คำว่า พูสทิน ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมากคำว่า پوستین

borani (p.87)	THE NEXT MORNING, Rasheed said he wanted to invite his friends for dinner to celebrate. All morning, Mariam cleaned lentils and moistened rice. She sliced eggplants for <i>borani</i> , and cooked leeks and ground beef for <i>aushak</i> .	เช้าวันต่อมา เราเช็ดบอกว่าอยากเชิญเพื่อน ๆ มารับประทานข้าวเย็นเพื่อฉลองทั้งเช้าวันนี้มาเรียนจึงล้างถั่วเลนทิลและหั่นข้าว ฟานมะเขือยาวม่วงไว้ทำบูรวามีและผัดกุยช่ายอ์ฟกันกับเนื้อมอบเตรียมไว้ทำไส้ของอาซัค	- ผู้วิจัยละประธาน 'เขา' ให้เป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ - ทับศัพท์คำว่า บูรานี้ ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า بورانی - ทับศัพท์คำว่า อาซัค ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า อาซัค - ใช้คำว่า ฟาน เนื่องจากเป็นการหั่นมะเขือยาวม่วงให้เป็นแว่น - leeks ในที่นี้หมายถึงกุยช่ายอ์ฟกันที่มีหน้าตาแตกต่างกับกุยช่ายในไทย - ใช้คำว่า ผัด เพราะอาซัคเป็นการนำกุยช่ายในประเศอัฟกานิสถานนำไปผัดก่อนใช้ทำไส้ นอกจากนั้นยังเพิ่ม 'ไว้ทำไส้' เพื่อให้รู้ว่าเตรียมไปเพื่อนำไปทำอาหารนั้นคืออาซัค
aushak (p.87)			
pakol (p.135)	He wore a potato-colored coat, and a brown wool <i>pakol</i> on his head.	เขาสวมเสื้อโค้ทสีเหมือนมันฝรั่งและพะโคลขนแกะสีน้ำตาลไ้บนหัว	- เลือกใช้ สีเหมือนมันฝรั่ง เพื่อคงจินตนาการภาพของสีได้ชัดเจนไม่

			ผิดเพี้ยนจากต้นฉบับ - ทับศัพท์คำว่า พระโคธ ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า پکول
ambagh (p.356)	"Do you have witnesses? Other than your ambagh?"	"คุณมีพยานอื่นอีกไหม นอกจากอามบาสอีกคนของคุณ"	- ทับศัพท์คำว่า อามบาส ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า امباغ - เพิ่มบริบท 'อีกคน' เข้าไปเพื่อให้รู้ว่า อามบาสคือคนซึ่งเป็นภรรยาของเราละ ผู้ใดอีกคน
panjpar (p.129)	They lay on their stomachs in the middle of Tariq's room and took turns dealing for panjpar.	พวกเขานอนคว่ำบนพื้นกลางห้องของทาริก และแจกไพ่ผลัดกันสำหรับเล่นพันจ์พัชร์	- ไพ่พันจ์พัชร์ต้องแจกไพ่สลับกันฝั่งละ 5 ใบ จึงแปลว่า 'แจกไพ่ผลัดกัน' - ทับศัพท์คำว่า พัยนจ์พัชร์ ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า پنج پز
buzkashi (p.224)	She thought longingly of the wide-open skies of her childhood, of her days of going to <i>buzkashi</i> tournaments with Babi and shopping at Mandaii with Mammy, of	เธอคิดถึงวันอันสดใสในวัยเด็กอยู่นาน วันที่ไปดูการแข่งขันบูซคัชชีกับพ่อและจ่ายตลาดที่ตลาดมัยนัดยี้กับแม่	- ทับศัพท์คำว่า บูซคัชชี ตามระบบพาร์ซีเป็นภาษาไทยโดยมาจากคำว่า بزکشی - ตลาดมัยนัดยี้เป็นตลาดขายผักสด

	her days of running free in the streets and gossiping about boys with Giti and Hasina.		และผลไม้ จึงแปล shopping ว่า จำย ตลาด

ตารางที่ 9 การแปลคำศัพท์วัฒนธรรมที่คัดสรรมาและเรียบเรียงตามคำ

บทที่เจ็ด

สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาหาแนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ ศิลปะ คหกรรมศิลป์ และกีฬาและนันทนาการที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* โดย คอลิด ฮุซัยนี เป็นภาษาไทย ภายใต้สมมติฐานว่าควรอาศัยทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอาน์ นอร์ด แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทประเภทวรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ แนวทางการศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอชครอฟท์และคณะ การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิมประกอบกับนิยามและประเภทของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถาน ลักษณะภาษาฟาร์ซีและการใช้คำทับศัพท์จึงจะสามารถแก้ปัญหาในการแปลตัวบทได้อย่างมีคุณภาพ

จากการศึกษาพบว่า ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์ของคริสเตียอาน์ นอร์ด แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทประเภทวรรณกรรมของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ แนวทางการศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอชครอฟท์และคณะนั้น เพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจองค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกตัวบทโดยเฉพาะเจตนารมณ์ของผู้เขียนที่ต้องการใช้ตัวบทในฐานะเป็นสื่อในการถ่ายทอดชีวิตผู้หญิงในประเทศอัฟกานิสถานในช่วงปีค.ศ. 1960 ถึงต้นปีค.ศ. 2000 รวมไปถึงแนวทางการศึกษาวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมของบิล แอชครอฟท์และคณะช่วยเสริมให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของวรรณกรรมหลังยุคอาณานิคมที่มีการสอดแทรกกลวิธีทั้งแบบการกำกับความหมายคำ (Glossing) และการใช้คำโดยไม่แปล (Untranslated words) ที่เป็นลักษณะเด่นของวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคม เพื่อเน้นวัฒนธรรมอัฟกานิสถานผ่านภาษาในวรรณกรรมเล่มนี้ เพื่อไม่ให้วัฒนธรรมอัฟกานิสถานสูญหายพร้อมทั้งเผยแพร่วัฒนธรรมอัฟกานิสถานให้ผู้อ่านประเทศอื่นรับรู้และเข้าใจด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สำคัญของตัวบทประเภทวรรณกรรมยังทำให้เข้าใจนวนิยายเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* นี้ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ที่ได้ยังกำหนดแนวทางในการเลือกกลวิธีการแปลด้วย

เมื่อเข้าใจหน้าที่ของตัวบทวรรณกรรมและเจตนารมณ์ของผู้เขียนเรื่องนี้แล้ว ก็สามารถประยุกต์ใช้กับกลวิธีการศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในการแปลของแอนโทนี พิมเพื่อเลือกกลวิธีการแปลที่คงเจตนารมณ์ของผู้เขียนและลักษณะเด่นของวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคมในการเผยแพร่วัฒนธรรมอัฟกานิสถานเพื่อให้ผู้อ่านในประเทศอื่นได้รับสารใกล้เคียงกับผู้รับสารต้นฉบับ จะพบว่ารูปแบบที่ 1. การลอกเลียนคำ (Copying Words) นั้นเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการปัญหาการ

แปลคำศัพท์ด้านวัฒนธรรม ภาษาฟาร์ซีในนวนิยายเรื่องนี้เพื่อยึดรูปแบบตามแนวทางของผู้เขียนคือ การใช้คำศัพท์ภาษาฟาร์ซีพร้อมกับแปลบริบทแวดล้อมด้วยแนวทางการแปลแบบตีความของมองเตอลิส เพื่อคงเจตนารมณ์ของผู้เขียนดังข้างต้นไว้ ระบบการถอดเสียงจึงเป็น เครื่องมือจำเป็นในการจัดการกับศัพท์ภาษาฟาร์ซี แต่เนื่องจากสำนักราชบัณฑิตยสถานยังไม่มีมีการประกาศ เกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) ที่เป็นทางการ จึงต้องอาศัยการสร้างระบบถอดเสียงหรือการทับศัพท์ขึ้นมา ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาถึงไปถึงลักษณะภาษาฟาร์ซีเกี่ยวกับสัทศาสตร์และสัทอักษร

จากการศึกษานิยามและประเภทของวัฒนธรรม พบว่ามีส่วนช่วยในการวิเคราะห์คำศัพท์ว่า คำใดจัดเป็นคำประเภททางวัฒนธรรมและใช้ในการเลือกสรรคำเพื่อให้ครอบคลุมทุกประเภท ซึ่งคำประเภทสาขามนุษยศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามที่ภาษาอาหรับมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ทำให้การทับศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาต้องอ้างอิงคำไทยในอิสลามที่มีการบัญญัติหรือนิยมใช้จนแพร่หลายเพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความสับสน ส่วนประเภทอื่นไม่ได้มีผลใด ๆ กับกลวิธีการทับศัพท์ การศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมของประเทศอัฟกานิสถานมีประโยชน์อย่างมากในการทำ ความเข้าใจสภาพแวดล้อมความเป็นมาของประเทศอัฟกานิสถาน รวมทั้งวิถีชีวิตและสิทธิของผู้คน อัฟกันที่ต้องใช้ชีวิตผ่านสงครามที่ยาวนานในช่วงปีค.ศ. 1960 ถึงช่วงต้นปีค.ศ. 2000 ทั้งยังช่วยให้ เข้าใจลักษณะและความหมายของคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้อีกด้วย

การสอบถามคนอัฟกันแม้ว่าข้อมูลจะมีทั้งข้อเท็จจริงและความคิดเห็นปะปนกันไปมิตั้งส่วนที่ ตรงกับข้อมูลในเอกสารและส่วนเสริมจากเอกสาร แต่ก็ช่วยเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับประเทศอัฟกานิสถาน มากขึ้น ทั้งยังให้ความรู้ว่าสงครามมีผลต่อการคงอยู่หรือสูญหายของวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้การให้ เจ้าของภาษาออกเสียงสระแต่ละคำให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทับศัพท์สระที่ไม่ปรากฏรูป ตัวอักษรแต่ละคำได้อย่างแม่นยำมากขึ้น

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมยุคหลังอาณานิคม ประเทศอัฟกานิสถาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมประเทศ อัฟกานิสถานในปีค.ศ. 1960 – 2000 ความรู้เกี่ยวกับลักษณะคำภาษาฟาร์ซีของประเทศ อัฟกานิสถาน หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทย และได้แนวทางการ แปลคำศัพท์วัฒนธรรมภาษาฟาร์ซีในอัฟกานิสถานเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแปลตัวบทที่มี ประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกันต่อไปในอนาคต

7.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและการแปลคำศัพท์วัฒนธรรมที่คัดสรร ผู้วิจัยมีความเห็นว่านอกจาก การศึกษาเจตนารมณ์และหน้าที่ของตัวบทวรรณกรรมในฐานะสื่อในการเผยแพร่วัฒนธรรมแล้ว ยังควรคำนึงถึงความรู้และความเข้าใจต่อบทต้นฉบับ สังคมวัฒนธรรมของอัฟกานิสถาน และ

การศึกษาลักษณะเสียงสัทอักษรของภาษาฟาร์ซีที่เป็นประเด็นในการวิจัยเพื่อหาแนวทางการทับศัพท์ภาษาฟาร์ซีเป็นภาษาไทยที่แม่นยำ ยังมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้มากเท่าไรยังสามารถรังสรรค์บทแปลได้สมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น

นอกจากนี้เพื่อให้งานแปลวรรณกรรมที่มีที่มาจากวัฒนธรรมอาหรับเปอร์เซียสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรศึกษาวรรณกรรมอาหรับเปอร์เซียดั้งเดิมในคริสต์ศตวรรษที่ 14 และเพื่อให้เกิดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฟาร์ซี (อัฟกานิสถาน) เป็นภาษาไทยที่แม่นยำมากขึ้น ผู้ศึกษาควรศึกษาเรียนรู้ภาษาฟาร์ซีให้ลึกซึ้งถึงอรรถศาสตร์และที่มาที่ไปของเสียงในการประกอบคำแต่ละพยางค์เพื่อทราบที่มาของการออกเสียงสระในแต่ละคำที่ไม่มีรูปปรากฏเป็นตัวอักษรแทนการอาศัยการออกเสียงจากเจ้าของภาษาในงานวิจัยต่อไป

คำถามแบบสอบถาม

ผู้วิจัยกำหนดคำถามในการสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สอบถาม

1. คุณอายุเท่าไร
2. คุณมีสัญชาติอะไร สามารถพูดภาษาดารีหรือเปอร์เซียอัฟกานิสถานได้ไหม
3. คุณพูดภาษาดารีสำเนียงอะไร
4. คุณประกอบอาชีพอะไร และสถานที่ทำงานของคุณอยู่ที่ไหน

ส่วนที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรมอัฟกานิสถาน

5. ตัวเขียนภาษาดารีนั้นมีตัวอักษรกำกับพยัญชนะแต่ไม่มีอักษรกำกับเสียงสระ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าคำนั้นออกเสียงสระอะไร
6. ชื่อของคนอัฟกันตั้งตามภาษาอาหรับหรือเปลา หากไม่ใช่ รบกวนอธิบายเพิ่มเติมได้ไหม
7. คุณเคยอ่านหนังสือเรื่อง *A Thousand Splendid Suns* ของ Khaled Hosseini หรือไม่
8. สงครามที่ยืดเยื้อมายาวนานในอัฟกานิสถานทำให้หลายสิ่งหลายอย่างถูกทำลายไปรวมทั้งวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วย สิ่งของวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในตารางข้างล่างยังคงพบเห็นได้ในปัจจุบันหรือไม่ คุณมีความคิดเห็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 การเขียน ให้ความหมาย และออกเสียงคำศัพท์ที่เป็นประเด็นวิจัย

9. โปรดเขียนคำศัพท์ข้างล่างนี้เป็นตัวอักษรดารี ให้ความหมายพอสังเขป และออกเสียงแต่ละคำโดยส่งเสียงบันทึกการออกเสียงมาทางอีเมล sajjamongkol.p@gmail.com หรือแอป WhatsApp +66872227733

ตารางคำศัพท์ที่ใช้เป็นคำถามในแบบสอบถาม

	Words in English alphabet	Words in Dari alphabet	Brief Meaning
1	Jinn		
2	arbab		
3	sahib		
4	mashallah		

5	azan		
6	iftar		
7	Eid-ul-Fitr		
8	Eid-mubarak		
9	sujda		
10	fatiha		
11	espandi		
12	babaloo		
13	kolba		
14	shahnai		
15	dohol		
16	logari		
17	haman		
18	ghazal		
19	rubab		
20	tambouras		
21	tasbeh		
22	gari		
23	matryoshka		
24	sofrah		
25	aftawa		
26	shalqam		
27	sabzi		
28	chapan		
29	aush		
30	khastegar		
31	nikka		
32	poostin		
33	borani		
34	aushak		

35	pakol		
36	tumban		
37	ambagh		
38	panjpar		
39	buzkashi		
40	kichiri		

ผลการสอบถาม

1. How old are you?
  - I am thirty-eight years old.
  - 37
  - 32 years old
  - I am 29 years old.
  - 28 years old
2. What is your nationality? Can you speak native Dari language?
  - I am from Afghanistan, and my native language is Persian or Dari. So, I can speak Dari fluently.
  - I am Afghan, and yes I can speak native like Dari language
  - Afghan. Yes
  - My nationality is Afghan; My native language is Dari.
  - My Nationality is Afghan and I speak native Dari
3. Which Dari accent do you have?

I am speaking in a standard accent of Dari

  - Kabili
  - Mostly Kabuli
  - I have original accent of Dari which it is used (Speaking, writing).
  - Kabuli accent
4. What is your career? And where do you work?

- I am an Associate Professor at the Faculty of Communication and Journalism, Kabul University, Kabul, Afghanistan. Now I am doing my PhD. in Mass Communication at the University College of Arts and Social Sciences, Osmania University, Hyderabad, TS. India.

- Teaching English Language at a public university.

- An English teacher, English Department, Herat University

- I am university lecturer; I work as lecturer at Kabul Education University In Afghanistan.

- I work as a Dari Teacher and I work for Swedish committee for Afghanistan

5. In Dari writing, there is alphabet indicating the consonant sounds but no alphabet indicating vowel sound. How can we know which vowel sound it is?

- There are three short and three other long vowels in Dari that the 1st three will not be written, but will be pronounced. The signs like these that are very common in Arabic are the symbols of short sound vowels while the symbols like **ی**, **آ** and **و** are the symbols for long vowel sounds in Dari. I will attach the pronunciation of these vowels.

- I have no idea on which alphabet/s is this question about.

- We do have letters such as **ی و ا**. however, it's true that this can cause a challenge for language learners. Often it has been pointed out that the dari words have to learned individually and it can also be learned through phonological patterns where you can learn what letters can cause what type of words' pronunciation

-

6. Are Afghan people names named after Arabic names? If not, could you explain more?

Of course, most people in Afghanistan name their siblings after Arabs in particularly famous religious leaders. But some people would like to name their siblings after

other than Arabs. It may be because of their thinking, and it might be understood as new fashion.

- I assume the root comes from the shared religion.
- Traditionally and culturally, yes. However, certain regions may name very common local names. To my understanding the usage of local names can happen mostly in pashton, and hazara cultures.
- The root of Dari and Persian language are Arabic language, Dari language also like other language don't have special alphabets and words, it is combine from many languages like Persian, turkey, Arabic, Latin and other lanugos. So with these reason many of people names are Arabic and combination of Arabic language.
- Afghanistan is an Islamic country and 99,9 percent of afghans are Muslims. The names of afghan people can be both after Arabic names. Most afghans names can be with Mohammad, Ahmad, Abdul, Ali and Hussain. Some afghan names are taken from nature, flowers and ocations like: gul jan, noor jan, susan, Nargis, Mursal and Nawroz

7. Have you read this book *A Thousand Splendid Suns* by Khaled Hosseini? Honestly not yet, but I have heard about many times. One of friends of mine has selected this novel for his PhD. thesis. He usually talks about the themes of this novel.

- No,
- Yes. Long time ago
- No.
- Yes, it's one of the best book i have ever read. The Author is an afghan and I learned a lot about the Afghanistan, afghans and Dari language.

8. Buildings, lives and things including Afghan culture have been destroyed in long war since Soviet invasion. Do culture things on the list still exist nowadays? Do you have any comments?

- Though most of the things in the list almost demolished in the big cities like Kabul, but they are still alive in rural areas. They exist in remote areas very powerfully. The practices like Azan and Mashallah are practiced regularly in the cities as well.

- Rarely cultural values exist, however with poverty growing day after day they may vanish too.
- What list?
- I think culture will not destroy by invasion of a country to other country. But live will effect from war and building will destroy. Long war in Afghanistan has been effect the infrastructure of education and economics, may Afghan people immigrate to the other countries.
- Afghans have lost many things during the war. Fortunately, After 2001, many cultural things have been reconstructed such as the National Museums of Afghanistan (Negaristan-e Mili. Where afghans exhibit thousands of cultural and historical things. The Darullaman Palace which has been recently reconstructed. The two-world heritages of Afghanistan 1 : The Minrat of jam which is located in Ghor province. 2: Budhas of Bamiyan which is located in Bamiyan province of Afghanistan.

ตารางสรุปตัวเขียนและความหมายของคำศัพท์ที่เป็นประเด็นจากแบบสอบถาม

jinn (p.10)	جن	Elf, bogey
arbab (p.15)	ارباب	Boss, master, Employer
sahib (p.16)	صاحب	Mr., respected title used after name of someone
mashallah (p.22)	ما شاء الله	What god has willed. Used to express appreciation, joy and praise.
azan (p.61)	آذان	cheap
iftar (p.77)	افطار	Breaking fast, time to break your Ramadan and start eating. Evening time
Eid-ul-Fitr (p.78)	عيد الفطر	Eid holidays after Ramadan month

Eid-mubarak (p.79)	عيد مبارك	Happy Eid
sujda (p.81)	سجده	Prostration, A form of Muslims praying to God
fatiha (p.136)	فاتحه	A ceremony gathering to pray for the dead person. Usually its next day of funeral
espandi (p.232)	اسپندی	Wild rue or expand, used for evil eye
babaloo (p.346)	ببلو	elfin
kolba (p.3)	كلبه	cabana
shahnai (p.10)	شهنایی	flute
dohol (p.10)	دهل	drum
logari (p.72)	همان	A type of music from Logar province of afghanistan
haman (p.88)	غزل	shower/bath
ghazal (p.109)	رباب	A type of classical music
rubab (p.274)	تمبورہ	National musical instrument of Afghanistan, lute-like instrument with strings
tambouras (p.274)	تسبیح	String instrument from Afghanistan, central Asia
tasbeh (p.16)	تسبیح	Beads. A tool to pray to god by admiring and sayings name of gods.
gari (p.30)	اوکا	?
matryoshka (p.39)	سفره	Its Russian word. Means a doll

sofrah (p.68)	افتاوه	Afghan style table cloth filled with food, fruits and drinks.
aftawa (p.68)	شلغم	An afghan style of water container look like teapot
shalqam (p.15)	شلغم	turnip
sabzi (p.15, 40)	سبزی	spinach
chapan (p.198)	چپن	Afghan style long coat. Men Used over the afghan clothes
aush(p.40)	آش	spaghetti
khastegar (p.46)	خاستگار	A man or Family of man asking hand of girl from girl's family for marriage.
nikka (p.49)	نیکاح	Afghan or Muslim way of Marriage ceremony
poostin (p.74)	پوستین	Waistcoat made of animal skin.
borani (p.87)	برانی	A type afghan dish cooked with eggplant
aushak (p.87)	آشک	A type of afghan dish. Dumpling
pakol (p.135)	پکول	A type of round shape afghan hat
tumban (p.199)	توربن/ تنبان	Afghan style pants
ambagh (p.356)	همباغ	Same garden If its “ambaaq” a man as has two wives. The two wives are ambaaq for each other
panjpar (p.129)	پنج پر	Five suits. Card games played in Afghanistan.

buzkashi (p.224)	بزکشی	Buzkashi. A national sport with horses

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับเป็นภาษาไทยตามราชบัณฑิตยสถาน

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยตามราชบัณฑิตยสถาน

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยตามราชบัณฑิตยสถาน

จุฬาลง
CHULALONGKORN

มหาวิทยาลัย
SUTTHAT

รูปภาพประกอบคำศัพท์ด้านวัฒนธรรม

คำในตัวอักษรโรมัน	รูปภาพ	ที่มา
Jinn		https://3.bp.blogspot.com/-CUXvq100QCE/V1ecZoxpIVI/AAAAAAAAISU/N_ZhYeVnnpUcElo35uXm5O_gcgOiyVdjwCLcB/s1600/Dulac4.jpg
espandi		https://nilgoontrade.com/wp-content/uploads/2021/04/17.jpg
shahnai		https://4.imimg.com/data4/RV/FO/GLADMIN-1077921/sehnai-500x500.jpg
dohol		https://i.pinimg.com/originals/0f/b4/8e/0fb48e75f2f06ed6cca02f1145c05593.jpg

chapan		https://th.bing.com/th/id/R.4b3d28ff8cf06304fac4cbfa0253ef76?rik=m6cYqZGY14BOjw&riu=http%3a%2f%2fwww.asyabazar.com%2fimg%2fproducts%2flarge%2f04-02-2020-22-44-35_Ads%c4%b1z+tasar%c4%b1m-6.png&ehk=X6wqRQqDaPwSgUvbOdGjW3KWXhlcPb6LcicQEL7al3k%3d&risl=&pid=ImgRaw&r=0
aush		https://www.bakingstherapy.com/wp-content/uploads/2020/10/DSC_6144-1-768x512.jpg
poostin		https://img1.etsystatic.com/126/0/6018014/il_fullxfull.1045414291_tpsi.jpg
borani		https://i.pinimg.com/originals/91/9d/2b/919d2bb037596ac05ec6ef29484e8254.jpg

aushak		https://niksho.com/image/2020/05/e6f09b220bc20bbe831aa9e1f26d9e49-niksho-com.jpeg
pakol		https://www.kolbetabiat.com/image/cache/catalog/%D8%B9%DA%A9%D8%B3/twist%20pakol.4jpg-min-1000x1000.jpg
tumban		https://qph.fs.quoracdn.net/main-qimg-ebd0d048e739fd0c3c302346e311b423
kichiri		https://i.ytimg.com/vi/xMOR-XxPKrl/maxresdefault.jpg

บรรณานุกรม

- Ashcroft, B., G. Griffiths, & Tiffin., H. (1989). *The empire writes back: theory and practice in post- colonial literatures*. London. Routledge.
- B, J. (2015). A Thousand Splendid Suns Info. Retrieved from <https://leighathousandssplendidsuns.weebly.com/farsi-words.html>
- Baker, A. (2016). Dari (Afghan Persian). Cambridge University Press: Journal of the International Phonetic Association, 46(2), 229-234.
- Cheyfitz, E. (1991). *The Poetics of Imperialism: Translation and Colonization from The Tempest to Tarzan*. NY: Oxford UP.
- Chry, S. (2019). Author Spotlight: Khaled Hosseini. Retrieved from <https://www.thenerddaily.com/author-spotlight-khaled-hosseini/>
- Delisle, J. (1988). *Translation: an Interpretive Approach*. January 1997. Ottawa.
- Denoun, E. (2000). *Translation and culture*. Retrieved from <http://www.completetranslation.com/culture.htm>
- DLIFLC. (2005). *Dari Basic Course: Introductory Lessons A-Z*. In. Retrieved from <https://fsi-languages.yojik.eu/languages/DLI/Dari/Books/Semester%201/DLI-Dari-Semester1-s-introductory-lessons.pdf>
- Haroon, H., & Daud, N. (2017). The Translation of Foreign Words in an English Novel to Malay. *GEMA Online: Journal of Language Studies*, 17, 163 – 181.
- Hosseini, K. (2007). *A Thousand Splendid Suns*. London: Bloomsbury Publishing.
- Khaled Hosseini Official Website. (2019). Bio. Retrieved from <https://khaledhosseini.com/bio/>
- Khaled Hosseini Official Website. (2019). Book facts Retrieved from <https://khaledhosseini.com/book-facts/>

- Markel, M., & Damalos. (2014). Farsi Dictionary. A Thousand Splendid Suns Project. Retrieved from <https://atssproject.weebly.com/farsi-words.html>
- Meher, B. (2013). *A Crook's Tour : Translation, Pseudotranslation and Foreignness in Anglo-Italian Crime Fiction*. London: Routledge.
- Mudge, A. (2007). INTERVIEWS Khaled Hosseini: Behind the veil. Retrieved from <https://bookpage.com/interviews/8408-khaled-hosseini-fiction#.X8nDg7lxdPa>
- Naqibullah, S. (2013). Five Tips for Reading Dari Script. from Transparent Language <https://blogs.transparent.com/dari/2013/01/27/five-tips-for-reading-dari-script/>
- Nemser, W. (1971). Approximative Systems of Foreign Language Learners. IRAL, 9, 115-123. doi:<http://dx.doi.org/10.1515/iral.1971.9.2.115>
- Nord, C. (2005). *Text-Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. New York: Rodopi.
- Pym, A. (2018). A typology of translation solutions. *The Journal of Specialised Translation*(30), 41 – 65.
- Reiss, K. (1971). Type, Kind and Individuality of Text: Decision Making in Translation. In L. Venuti (Ed.), *The Translation Studies Reader* (pp. 160-171). London: Routledge.
- Rizzardi, B. (2014). *Opening Up to Complexity in the Global Era*. London: Routledge.
- Robinson, D. (1997). *Translation and The Impact of Colonialism*. Manchester.
- Saib-e-Tabrizi. Kabul (D. J. Davis, Trans.).
- Rosette Text Analytics. (2012). Understanding Dari and Pashto Names: A Challenge to Intelligence Gathering in Afghanistan. Retrieved from <https://www.rosette.com/blog/understanding-dari-and-pashto-names-a-challenge-to-intelligence-gathering-in-afghanistan/>
- Saib-e-Tabrizi. Kabul. Translated by Dr. Josephine Davis. เรียกใช้เมื่อ 6 ตุลาคม 2563 จาก

<http://beyondtheveil5208.weebly.com/uploads/2/5/7/1/25716025/kabulpoem.pdf>.

Selinker, L. (1972). Interlanguage. *Product Information International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10, 209-241.

Kunyochai, T. (2008). หลักคุณธรรม จริยธรรม. Retrieved from <http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/reli/32.htm>

ThePinkElephant. (2013). A Thousand Splendid Suns by Khaled Hosseini – review Retrieved from <https://www.theguardian.com/childrens-books-site/2013/jun/23/review-khaled-hosseini-a-thousand-splendid-suns>

Tomlinson, C. M., & Lynch-Brown. (1996). *Essentials of children's literature*. Boston: Allyn and Bacon.

Wikipedia. (2020). Dari. Retrieved from <https://en.wikipedia.org/wiki/Dari>

กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ. สืบค้นจาก http://strategypolice.com/webdatas/Plan/p_11.pdf

กระทรวงวัฒนธรรม. อาจารย์สุวรรณ ศาสนนันท์ ผู้เชี่ยวชาญการทำปีเอน นำปีเอนจำนวน ๑๐ เลมออบ ใหัรมว.วร. สืบค้นจาก https://www.m-culture.go.th/th/article_view.php?nid=17961

กระทรวงศึกษาธิการ. ประวัติศาสตร์อัฟกานิสถาน. สืบค้นจาก http://www.moe.go.th/datacenter/index.php?mod=Courses&op=showcontent&cid=87&qid=&lid=476&sid=&page=&uid=&eid=&quiz_ansattempts=

กวี จงกิจถาวร. (2545). อัฟกานิสถาน. กรุงเทพมหานคร: โครงการอาณาบริเวณศึกษา 5 ภูมิภาค ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

บรรจง ปินกาชัน. (2555). *อิสลามสำหรับผู้เริ่มต้นสนใจอิสลาม*. กรุงเทพฯ: อิสลามิก เพรส.

มุนยาดี เก็บบุญเกิด. (2557). แนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวิชณัฎฐร วิเศษสุวรรณภูมิ ในนวนิยายแปลเรื่อง เด็กเก็บว่าว. (ปริญญามหาบัณฑิต สารนิพนธ์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

วิกิพีเดีย. (2562). ตุ๊กตาแม่ลูกดก. สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%95%E0%B8%B8%E0%B9%8A%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%94%E0%B8%81>

วิกิพีเดีย. (2563). ประเทศอัฟกานิสถาน. สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%9F%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99>

วิกิพีเดีย. (2564). เคาเซตีญะฮ์ บินต์ คุวัยลิด. Retrieved from

https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%8D%E0%B8%B0%E0%B8%AE%E0%B9%8C_%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C_%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%94

วิกิพีเดีย. (2564). ประวัติศาสตร์อัฟกานิสถาน. สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%9F%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99>

วิกิพีเดีย. (2563). อัลฟาติฮะฮ์. สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%A5%E0%B8%9F%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%AE%E0%B8%B0%E0%B8%AE%E0%B9%8C>

ศูนย์เรียนรู้อิสลาม. การอะซานและอิกอมะฮ์. สืบค้นจาก

<http://www.ipoknowledge.com/main/content.php?id=456>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2563, จาก สำนักงานราชบัณฑิตยสภา <https://dictionary.apps.royin.go.th/>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). การทับศัพท์. สืบค้นจาก

https://www.orst.go.th/iwfm_list.asp?i=0040002104011001%2F63ERJ5716056

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). หลักเกณฑ์การทับศัพท์. สืบค้นจาก

http://www.royin.go.th/?page_id=617

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส. สืบค้นจาก

http://www.royin.go.th/wp-content/uploads/2015/03/2346_2556.pdf

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ. สืบค้นจาก

<http://www.royin.go.th/wp-content/uploads/2015/03/หลักเกณฑ์ทับศัพท์ภาษาอังกฤษ2532.pdf>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอาหรับ. สืบค้นจาก

http://www.royin.go.th/wp-content/uploads/2015/03/2347_5257.pdf สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส.

อาลี เสือสมิง. (2564). กฎหมายอิสลามเบื้องต้น. สืบค้นจาก

<https://alisuasaming.org/main/category/writing/lawofislam/page/3/>

อิสเรศ มะหะหมัด. รากฐานของหลักการเงินอิสลาม. สืบค้นจาก

<https://islamicfinancethai.com/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A1/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A1>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พนิตนุช สัจจมงคล
วัน เดือน ปี เกิด	14 พฤษภาคม 2538
สถานที่เกิด	ร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา	อ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	50 ถ.เปรมประชากรราษฎร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด

